EURÓPSKA
KOMISIA

VYSOKÁ PREDSTAVITEĽKA
EURÓPSKEJ ÚNIE PRE
ZAHRANIČNÉ VECI
A BEZPEČNOSTNÚ POLITIKU

V Bruseli 17. 4. 2013
JOIN(2013) 6 final

2013/0107 (NLE)

Spoločný návrh

ROZHODNUTIE RADY

týkajúce sa stanoviska Únie v Asociačnej rade zriadenej Euro-stredomorskou dohodou o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej, pokiaľ ide o prijatie odporúčania o vykonávaní akčného plánu EÚ – Maroko, ktorým sa vykonáva posilnený štatút (2013 – 2017)

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Maroko a Európska únia sú viazané Euro-stredomorskou dohodou o pridružení, ktorá nadobudla platnosť v marci 2000 a na základe ktorej obe strany schválili v júli 2005 akčný plán EÚ – Maroko európskej susedskej politiky (ďalej len „ESP“) na päťročné obdobie.

Vzťahy medzi Európskou úniou a Marokom sa v tomto rámci rozvíjali a výrazne pokročili. Prijatie spoločného dokumentu s posilneným štatútom v októbri 2008 vnieslo do vzájomných vzťahov nový impulz a prispelo k ich výraznému upevneniu v oblastiach politických vzťahov a bezpečnosti, hospodárstva a obchodu, ako aj v rozličných sektoroch a vo vzťahoch medzi obyvateľmi[1].

Keďže platnosť súčasného akčného plánu ESP uplynula v júli 2010, považovalo sa za vhodné dojednať a uzavrieť nový akčný plán založený na cieľoch a ambíciách spoločného dokumentu s posilneným štatútom. Obe strany sa však dohodli na tom, že kým sa neuzavrie tento nový plán, budú aj naďalej uplatňovať akčný plán z roku 2005.

Vzťahy medzi EÚ a Marokom sa vyvíjajú na pozadí celkovej politickej situácie v regióne, ktorá od začiatku roka 2011 prechádza veľkými zmenami.

V spoločnom oznámení Európskemu parlamentu a Rade nazvanom *Nová reakcia na meniace sa susedstvo* sa vymedzil nový prístup zameraný na vyššiu mieru diferenciácie, ktorá by každému partnerovi umožnila rozvíjať svoje vzťahy s EÚ na základe vlastných očakávaní, potrieb a možností, ale zároveň aj na princípe vzájomnej zodpovednosti a podľa úrovne dodržiavania univerzálnych hodnôt ľudských práv, demokracie a právneho štátu, ako aj na základe schopnosti vykonávať spoločne stanovené priority. V tomto novom akčnom pláne sa jasne vymedzujú prioritné ciele privilegovaného partnerstva medzi EÚ a Marokom, pričom sa v ňom v plnej miere zohľadňuje posilnený štatút a všestranný charakter vzťahov medzi oboma stranami.

Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) v úzkej spolupráci s útvarmi Európskej komisie a členskými štátmi EÚ viedla s Marokom prípravné rozhovory, ktoré vyústili do dohody o návrhu akčného plánu, a predovšetkým o zozname prioritných opatrení, ktoré sa majú v tomto rámci vykonať. Na poslednom zasadnutí Asociačnej rady EÚ – Maroko, ktoré sa konalo 23. apríla 2012, obe strany poznamenali, že sa blížia k dosiahnutiu dohody, ku ktorej nakoniec dospeli v novembri 2012. Ukončenie technických konzultácií na jednotlivých stranách dohody sa oznámilo výmenou listov z 28. novembra 2012 (ESVČ) a z 10. januára 2013 (Maroko).

Nový akčný plán EÚ – Maroko, ktorým sa vykonáva posilnený štatút (2013 – 2017), bude základným referenčným nástrojom, ktorý bude v nasledujúcich rokoch usmerňovať naše dvojstranné vzťahy s Marokom; predstavuje teda plán na dosiahnutie užšieho pridruženia Maroka k EÚ. Európska susedská politika bude naďalej pôsobiť ako katalyzátor, keďže predstavuje jednotný strategický rámec založený najmä na partnerstve a spoločnej zodpovednosti, ako aj na rozlišovaní podľa výsledkov a na pomoci prispôsobenej konkrétnym potrebám.

Európska komisia a vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „vysoká predstaviteľka“) pripájajú v prílohe znenie spoločného návrhu rozhodnutia

[1] Prijatý Asociačnou radou EÚ – Maroko 13. 10. 2008.

Rady týkajúceho sa stanoviska, ktoré má Európska únia zaujať v Asociačnej rade EÚ – Maroko s cieľom prijať odporúčanie o vykonávaní akčného plánu.

Európska komisia a vysoká predstaviteľka preto vyzývajú Radu, aby prijala pripojený spoločný návrh rozhodnutia Rady.

2013/0107 (NLE)

Spoločný návrh

ROZHODNUTIE RADY

týkajúce sa stanoviska Únie v Asociačnej rade zriadenej Euro-stredomorskou dohodou o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej, pokiaľ ide o prijatie odporúčania o vykonávaní akčného plánu EÚ – Maroko, ktorým sa vykonáva posilnený štatút (2013 – 2017)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na rozhodnutie Rady a Komisie 2000/204/ES, ESUO z 24. januára 2000 o uzavretí Euro-stredomorskej dohody o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej, a najmä na jeho článok 2 ods. 1,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 29,

so zreteľom na spoločný návrh Komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku,

keďže:

(1) Euro-stredomorská dohoda o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej bola podpísaná 26. februára 1996 a nadobudla platnosť 1. marca 2000.

(2) Strany majú v úmysle schváliť nový akčný plán EÚ – Maroko európskej susedskej politiky, ktorým sa vykonáva posilnený štatút (2013 – 2017) a ktorý je prejavom privilegovaného partnerstva medzi oboma stranami a ktorý prispeje k vykonávaniu euro-stredomorskej dohody prostredníctvom vypracovania a prijatia konkrétnych opatrení smerujúcich k dosiahnutiu jej cieľov,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Stanovisko Únie v Asociačnej rade zriadenej Euro-stredomorskou dohodou o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej, pokiaľ ide o vykonávanie akčného plánu EÚ – Maroko európskej susedskej politiky, ktorým sa vykonáva posilnený štatút (2013 – 2017), vychádza z návrhu odporúčania Asociačnej rady pripojeného k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

V Bruseli

Za Radu
predseda

Návrh

ODPORÚČANIE

týkajúce sa vykonávania akčného plánu EÚ – Maroko európskej susedskej politiky, ktorým sa vykonáva posilnený štatút (2013 – 2017)

Asociačná rada EÚ – Maroko,

so zreteľom na Euro-stredomorskú dohodu o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej, a najmä na jej článok 80,

keďže:

(1) Podľa článku 80 euro-stredomorskej dohody má Asociačná rada právomoc prijať odporúčania, ktoré považuje za vhodné na účely dosiahnutia cieľov dohody.

(2) V súlade s článkom 90 euro-stredomorskej dohody strany prijmú akékoľvek všeobecné alebo osobitné opatrenia potrebné na splnenie svojich záväzkov vyplývajúcich z uvedenej dohody a zabezpečujú, aby sa dosiahli ciele stanovené v dohode.

(3) Strany euro-stredomorskej dohody schválili znenie akčného plánu EÚ – Maroko európskej susedskej politiky, ktorým sa vykonáva posilnený štatút (2013 – 2017).

(4) Akčný plán EÚ – Maroko európskej susedskej politiky prispeje k vykonávaniu dohody tak, že strany súhlasne vypracujú a prijmú konkrétne opatrenia, ktoré poslúžia ako praktické usmernenie pri jej vykonávaní.

(5) Akčný plán má dvojaký účel, stanovuje konkrétne opatrenia v záujme splnenia záväzkov, ku ktorým sa strany zaviazali na základe euro-stredomorskej dohody, a poskytuje širší rámec pre ďalšie utužovanie vzťahov medzi EÚ a Marokom s cieľom dosiahnuť významnú mieru hospodárskej integrácie a prehĺbiť politickú spoluprácu v súlade s celkovými cieľmi euro-stredomorskej dohody,

(6) PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

Jediný článok

Asociačná rada odporúča, aby strany vykonávali akčný plán EÚ – Maroko európskej susedskej politiky, ktorým sa vykonáva posilnený štatút (2013 – 2017), ktorý sa uvádza v prílohe, pokiaľ toto vykonávanie smeruje k dosiahnutiu cieľov Euro-stredomorskej dohody o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Marockým kráľovstvom na strane druhej.

V […]

Za Asociačnú radu

predseda

PRÍLOHA

EURÓPSKA SUSEDSKÁ POLITIKA

NÁVRH AKČNÉHO PLÁNU PRE MAROKO, KTORÝM SA VYKONÁVA POSILNENÝ ŠTATÚT (2013 – 2017)

I. ÚVOD

Európska susedská politika (ESP) si kladie ambiciózne ciele založené na vzájomnej zodpovednosti a vyznávaní spoločných a vzájomne uznávaných hodnôt demokracie, právneho štátu, dobrej správy vecí verejných a dodržiavania ľudských práv. Spočíva takisto na zásadách trhového hospodárstva, voľného obchodu, trvalo udržateľného rozvoja, ako aj na znižovaní chudoby a zavádzaní politických, hospodárskych, sociálnych a inštitucionálnych reforiem. Súčasťou ESP je aj vytváranie zóny mieru a stability vrátane krízového riadenia, predchádzania konfliktom v regióne a ich riešenia. Maroko vyznáva tieto hodnoty a zásady, ktorými sa riadilo pri vypracúvaní svojich politík na vnútroštátnej i medzinárodnej úrovni.

Obrat v partnerstve medzi EÚ a Marokom, ktoré vzniklo na základe obchodnej dohody z roku 1969, nastal podpisom dohody o pridružení v roku 1996 a zavedením ESP. Dohoda o pridružení a ESP umožnili utuženie politických, hospodárskych a obchodných vzťahov a zároveň nepretržitý rozvoj kultúrnych a medziľudských vzťahov. Na základe tejto dohody o pridružení sa vzťahy medzi Marokom a Európskou úniou postupne a nepretržite vyvíjali smerom ku skutočnému partnerstvu EÚ – Maroko, vďaka ktorému sa z Maroka stal privilegovaný partner.

Prijatím spoločného dokumentu o zintenzívnení dvojstranných vzťahov/posilneného štatútu v októbri 2008 sa začala nová etapa vzájomných vzťahov. Tento dokument predstavuje posilnenie prioritného partnerstva medzi EÚ a Marokom tým, že sa v ňom vymedzujú nové ambície v oblasti prehlbovania politických, hospodárskych a medziľudských vzťahov. Na samite EÚ – Maroko, ktorý sa konal v Granade v marci 2010, sa tieto ambície potvrdili a zdôraznila sa osobitná povaha partnerstva EÚ – Maroko. V súčasnosti sa obe strany, vychádzajúc z veľmi pokročilej úrovne vzťahov, usilujú o ďalšie utuženie tohto vzorového a vzájomne prospešného partnerstva s cieľom spoločne a solidárne čeliť spoločným výzvam v politickej, hospodárskej a sociálnej oblasti.

Pokrok na ceste k dobrej správe vecí verejných a politické a spoločensko-hospodárske reformy predstavujú spoločné zásady vykonávania posilneného štatútu. Toto partnerstvo si vyžaduje posilnenie záväzkov týkajúcich sa zavádzania významných reforiem, ktoré Maroko iniciovalo, a ich prehĺbenia, a to tak v politickej rovine (prednostne v oblasti demokracie, ľudských práv a rešpektovania právneho štátu), ako aj v rovine hospodárskej a sociálnej, najmä so zreteľom na hmatateľný pokrok v ľudskom rozvoji. EÚ prispôsobí mieru svojej podpory ambíciám a napredovaniu reforiem, ktoré Maroko zavádza, ako aj potrebám a možnostiam tejto krajiny. EÚ a Maroko budú naďalej pracovať v tomto smere, ktorý zodpovedá kontextu novej ústavy Maroka prijatej 1. júla 2011 a novej stratégie EÚ vytýčenej v rámci Partnerstva pre demokraciu a spoločnú prosperitu s južným Stredozemím.

EÚ uznáva, že zbližovanie s EÚ je pre Maroko zásadným zahraničnopolitickým rozhodnutím. Jeho cieľom je dospieť k optimálnej blízkosti s EÚ v snahe upevniť a napomôcť dynamiku jeho politickej modernizácie, hospodárskej otvorenosti a sociálnej súdržnosti. Maroko túto snahu vníma zároveň ako privilegovaný spôsob podpory zosúlaďovania a koordinácie s EÚ, pokiaľ ide o strategické otázky spoločného záujmu. Obe strany usudzujú, že výhody takéhoto procesu budú umocnené regionálnou integráciou Maghrebu, a potvrdzujú svoju vôľu spolupracovať na zdynamizovaní tejto integrácie. Strany sa okrem toho v súlade s článkom 8 Zmluvy o EÚ a s úsilím Maroka dosiahnuť novú dohodu upravujúcu vzájomné vzťahy zhodujú na tom, že budú pokračovať v úvahách o povahe a podobe, aké by takáto dohoda mohla nadobudnúť.

Akčný plán EÚ – Maroko európskej susedskej politiky umožnil cielenejšie využívanie nástrojov, ktoré poskytuje dohoda o pridružení, a podporil marocký cieľ pevnejšej integrácie hospodárskych a sociálnych štruktúr Maroka s príslušnými štruktúrami Únie.

Nový akčný plán na vykonávanie posilneného štatútu predstavuje dôležitú etapu súvislého procesu upevňovania vzťahov medzi EÚ a Marokom, do ktorej sa zapoja všetky páky, mechanizmy a nástroje posilneného štatútu.

Tento nástroj uľahčí koncipovanie a vykonávanie politík a opatrení zameraných na podporu upevňovania právneho štátu, demokracie a ľudských práv, hospodárskeho rastu, zamestnanosti a sociálnej súdržnosti, znižovania chudoby a ochrany životného prostredia, čím prispeje k dlhodobému cieľu trvalo udržateľného rozvoja. Pri vykonávaní tohto nového nástroja sa bude zohľadňovať potreba rovnováhy medzi zrýchlenou dynamikou otvárania sa a modernizácie marockého hospodárstva a nevyhnutnosťou trvalo udržateľného sociálneho a hospodárskeho rozvoja.

Obe strany zároveň budú pokračovať v procese hospodárskej integrácie prostredníctvom začatia rokovaní o prehĺbenej a komplexnej dohode o voľnom obchode (DCFTA), ktorými sa prehĺbia už uzavreté alebo prebiehajúce sektorové rokovania týkajúce sa najmä liberalizácie obchodu so službami a režimu usadenia sa a prostredníctvom ktorých sa preskúma možnosť recipročne zlepšiť preferenčné koncesie prijaté v dohode o voľnom obchode v oblasti poľnohospodárskych výrobkov, spracovaných poľnohospodárskych výrobkov a produktov rybárstva, s prihliadnutím na situáciu jednotlivých strán.

V tomto novom nástroji sa spája pôvodný akčný plán so spoločným dokumentom o posilnenom štatúte. Zahŕňa zatiaľ nevykonané dohodnuté reformy a opatrenia stanovené v akčnom pláne aj nové prvky obsiahnuté v spoločnom dokumente. Okrem toho sa v ňom odrážajú zásady diferenciácie a vlastnej zodpovednosti v súlade s reformným programom Maroka. Je konkretizáciou plánu k posilnenému štatútu. Z nového dokumentu teda vyplýva potreba, aby marocká vláda vypracovala stratégiu aproximácie právnych predpisov vychádzajúcu z posúdenia existujúcich rozdielov, vymedzenia priorít zbližovania a časového harmonogramu vykonávania. Táto stratégia sa bude opierať o podporné programy EÚ.

V tomto nástroji sa okrem iného stanovuje postupná a odstupňovaná aproximácia právnych predpisov s *acquis communautaire*, a to s cieľom postupne integrovať marocké hospodárstvo do vnútorného trhu EÚ a podnietiť obchod, investície a rast. V záujme toho sa obe strany zaväzujú začať systematicky analyzovať rozdiely medzi marockými právnymi predpismi a európskym *acquis* na základe referencií uvedených v akčnom pláne. Pre každý sektor v akčnom pláne sa posúdia priority a prostriedky potrebné na zabezpečenie tohto zbližovania. Aproximácia právnych predpisov môže nadobudnúť podobu i) postupného celkového

prevzatia *acquis* v niektorých sektoroch v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte, ii) transpozície časti *acquis* alebo iii) prevzatia hlavných zásad *acquis* alebo vhodných postupov v určitej oblasti. Ku koncu prvých dvoch rokov akčného plánu marocká vláda prijme vnútroštátny program zbližovania v oblasti regulácie s EÚ, aby stanovila jeho priority, rozsah a tempo podľa požiadavky vyjadrenej v kráľovskom prejave v roku 2010.

Nový akčný plán bude východiskom pre programovanie, vykonávanie a monitorovanie pomoci EÚ, pričom sa zohľadnia vyjadrené potreby a priebežne dosiahnuté výsledky. Maroko a Únia poskytnú v tomto rámci zdroje na vykonávanie dohodnutých priorít. Pokiaľ ide o EÚ, táto podpora sa bude poskytovať hlavne cez vnútroštátne orientačné programy dohodnuté s Marokom, v ktorých sa vymedzujú priority pomoci a orientačná výška finančných prostriedkov. Pri poskytovaní tejto podpory sa budú prísne dodržiavať relevantné pravidlá a postupy vykonávania vonkajšej pomoci EÚ.

Na vykonávanie podpory, ktorú EÚ poskytne Maroku, sa bude môcť použiť celý rad nástrojov vrátane nástrojov, ktoré vyplynú z úvah o novej stratégii voči susedským krajinám. K uvedeným nástrojom patrí vzájomné poradenstvo a výmena technickej expertízy, vhodných postupov a znalostí, podpora vytvárania kapacít a upevňovania inštitúcií, podpora sektorových reforiem, podpora na propagáciu integrácie a sociálnej a hospodárskej súdržnosti a zmenšovanie rozdielov medzi regiónmi z hľadiska ich rozvoja, ako aj podpora občianskej spoločnosti.

Pôžičky od európskych finančných inštitúcií budú takisto zohrávať významnú rolu pri vykonávaní tohto nového akčného plánu. V tejto súvislosti by pri poskytovaní pôžičiek na budovanie infraštruktúr a na rozvoj a vytváranie partnerstva so súkromným sektorom mal vytvárať dôležitý pákový efekt investičný nástroj európskej susedskej politiky a nástroj pre euro-stredozemské investície a partnerstvo (FEMIP), ktoré sú financované z EÚ. Okrem iného to umožní celkovú mobilizáciu finančných prostriedkov Európskej investičnej banky (EIB) zaručených v rámci FEMIP-u.

Strany sa zároveň dohodli, že budú spoločne uvažovať o optimálnom využívaní nových nástrojov vykonávania finančnej spolupráce, ako napríklad nástrojov zavedených v nadväznosti na novú stratégiu voči susedským krajinám na jednej strane, a o prístupe k primeraným finančným prostriedkom na podporu Maroka pri pokračovaní v daných reformách a jeho zbližovaní s EÚ na strane druhej, pričom cieľom je zlepšovať účinnosť a zodpovedajúcu úroveň integrácie, ktorú budú môcť Maroko a EÚ dosiahnuť.

Vykonávanie akčného plánu sa vzťahuje na päťročné obdobie (2013 – 2017). Osobitná pozornosť bude venovaná prioritným opatreniam stanoveným v tabuľke, ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť akčného plánu (pozri prílohu III). Obe strany môžu akčný plán v priebehu vykonávania prispôsobiť podľa nových priorít marockej vlády a/alebo EÚ bez toho, aby museli prijať nový akčný plán.

Zavádzanie reforiem v mnohých kľúčových sektoroch si vyžaduje vytýčenie presných cieľov a poskytnutie primeraných prostriedkov. Asociačný výbor a podvýbory zriadené v rámci dohody o pridružení budú zabezpečovať pravidelné monitorovanie vykonávania akčného plánu, najmä pokiaľ ide o dosiahnuté pokroky a poskytnutú podporu. Strany budú môcť vypracovať aj správy o pokroku. Občianska spoločnosť by mala mať možnosť aktívne sa zúčastňovať na tomto monitorovaní.

Akčný plán ako súčasť procesu vykonávania posilneného štatútu predstavuje dôležitú etapu vo vývoji vzťahov medzi oboma stranami smerom k privilegovanému partnerstvu.

Ad hoc skupina pre posilnený štatút bude na tomto základe pokračovať v úvahách zameraných na vymedzenie nových perspektív tohto nového partnerstva a na určenie jeho obsahu, nástrojov a cieľov.

II. AKČNÝ PLÁN

A. SMEROM K PRIESTORU SPOLOČNÝCH HODNÔT

1. POLITICKÝ A STRATEGICKÝ DIALÓG

1.1 Spolupráca v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky

Zintenzívniť dialóg a spoluprácu v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky s cieľom zabezpečiť pravidelné konzultácie k medzinárodným otázkam, zohľadňovanie záujmov každej strany a posilňovanie bezpečnosti a stability predovšetkým v Maghrebe

Rozvíjať **dvojstranný politický dialóg** najmä prostredníctvom:

- organizovania *ad hoc* samitov Maroko – EÚ,
- organizovania *ad hoc* schôdzí ministra zahraničných vecí Maroka a vysokej predstaviteľky EÚ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčky Európskej komisie,
- organizovania neformálnych ad hoc schôdzí ministra zahraničných vecí Maroka a jeho európskych ministerských partnerov,
- ad hoc účasti marockých ministrov zodpovedných za jednotlivé sektory a ich európskych ministerských partnerov na stretnutiach pri príležitosti pravidelných zasadnutí Rady ministrov EÚ,
- organizovania *ad hoc* schôdzí vysokých úradníkov Maroka a členov výborov a skupín Rady EÚ, najmä Politického a bezpečnostného výboru (PBV), pracovnej skupiny pre Mašrek/Maghreb (MAMA), pracovnej skupiny pre Afriku (COAFR), pracovnej skupiny pre boj proti terorizmu (COTER) a pracovnej skupiny pre ľudské práva (COHOM),
- podpory zo strany Maroka, v závislosti od prípadu, vyjadrenej vo vzťahu k vyhláseniam a rozhodnutiam Rady EÚ v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) podľa podrobných pravidiel stanovených EÚ.

Lepšia koordinácia vo viacstranných fórach

- Organizovať schôdze ministra zahraničných vecí Maroka a vysokej predstaviteľky EÚ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčky Európskej komisie s cieľom zabezpečiť lepšiu koordináciu stanovísk oboch partnerov.
- Podnikať spoločné iniciatívy v rámci Rady OSN pre ľudské práva a 3. výboru valného zhromaždenia a iných medzinárodných organizácií na základe priorít stanovených a dohodnutých oboma stranami a zostaviť harmonogram koordinačných schôdzí v Ženeve a New Yorku deň pred schôdzami orgánov OSN pre ľudské práva.

- Zaviesť neformálne koordinačné mechanizmy s cieľom prispieť k lepšiemu vykonávaniu viacstranných dohovorov.

- Usporadúvať schôdze zamerané na konzultácie a koordináciu, pokiaľ ide o iniciatívy v oblasti boja proti ohrozeniu medzinárodnej, regionálnej a subregionálnej bezpečnosti.

- Zabezpečiť konzultácie Maroka a EÚ v oblasti boja proti zmene klímy.

Posilnenie spolupráce v oblasti predchádzania konfliktom a krízového riadenia

- Zintenzívniť spoluprácu a dialóg v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP).

- Zvážiť uzavretie rámcovej dohody o bezpečnosti informácií.

- Uzavrieť rámcovú dohodu o účasti Maroka na (civilných a vojenských) operáciách krízového riadenia EÚ.

- Prípadne sa zúčastňovať na činnostiach odbornej prípravy v oblasti predchádzania konfliktom a krízového riadenia, ktoré organizuje Európska akadémia bezpečnosti a obrany (*Collège européen de sécurité et de défense*, EABO).

- Preskúmať možnosti zosúladenia v oblasti riadenia po skončení konfliktu a rekonštrukcie v rámci posilňovania mieru.

- Rozvíjať partnerstvo pre mier a bezpečnosť v Afrike s prihliadnutím na záujmy oboch strán.

- Prispievať k úsiliu OSN vyvíjanému na urovnanie konfliktov.

- Aktívne sa zúčastňovať na iniciatíve regionálnych centier chemickej, biologickej, rádiologickej a nukleárnej excelentnosti určených na posilnenie inštitucionálnych kapacít pred chemickými, biologickými, rádiologickými a nukleárnymi rizikami bez ohľadu na to, či sú zločinnej, náhodnej alebo prírodnej povahy (v Maroku sa plánuje zriadiť sekretariát centra pre západnú Afriku/pobrežie Atlantického oceánu).

Prehĺbiť spoluprácu v oblasti nešírenia zbraní hromadného ničenia a kontroly vývozu zbraní a položiek s dvojakým použitím

- Prispievať k vykonávaniu záverečného dokumentu hodnotiacej konferencie zmluvných strán Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (NPT) z roku 2010.

- Aktívne sa zapájať do procesu rokovaní o zmluve o obchode so zbraňami (ATT).

- Organizovať semináre a cvičenia o uplatňovaní zásad celosvetovej iniciatívy v oblasti boja proti jadrovému terorizmu (IGLTN/GICNT).

- Zintenzívniť dialóg o nešírení zbraní hromadného ničenia a ich nosičov, ktorý bude zameraný na preskúmanie osobitných hrozieb pre regionálnu bezpečnosť súvisiacich s týmito zbraňami, najmä prostredníctvom:

– vykonávania platných medzinárodných záväzkov na vnútroštátnej úrovni, predovšetkým uznesení Bezpečnostnej rady OSN 1540/04 a 1977/2011,

– pristúpenia k relevantným medzinárodným nástrojom v tejto oblasti a ich uplatňovania na vnútroštátnej úrovni na základe užšej spolupráce s príslušnými medzinárodnými organizáciami, ako napr. Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu (MAAE),

– intenzívnejšej spolupráce v oblasti predchádzania nezákonnému obchodovaniu s chemickými látkami, zariadeniami a know-how použiteľnými pri výrobe zbraní hromadného ničenia alebo ich nosičov a boja proti nemu,

– podpory všeobecného rozšírenia a uplatňovania Haagskeho kódexu proti šíreniu balistických rakiet (HcoC) a Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT).

- Zaviesť účinný vnútroštátny systém kontroly vývozu zbraní a položiek s dvojakým použitím, ktorý umožní dohľad nad vývozom a tranzitom zbraní a tovaru použiteľného pri výrobe zbraní hromadného ničenia, najmä prostredníctvom:

  – prijatia právnych predpisov na kontrolu vývozu, ktoré budú upravovať najmä konečné miesto určenia položiek s dvojakým použitím a účinné a primerané sankcie za ich nedodržiavanie,

  – rozvíjania partnerstva medzi správnymi orgánmi a súkromnými hospodárskymi subjektmi s cieľom zabezpečiť rozširovanie a dodržiavanie záväzkov v oblasti kontroly vývozu zbraní a položiek s dvojakým použitím.

- Zintenzívniť dialóg o problematike súvisiacej s kontrolou vývozu ručných a ľahkých zbraní, ako aj s kontrolou prekládky a tranzitu vrátane organizovania regionálnych seminárov venovaných odbornej príprave a informovanosti.

- Spolupracovať v oblasti zamedzenia nedovolenému obchodovaniu s konvenčnými zbraňami vrátane ľahkých a ručných zbraní a boja proti nemu.

1.2 Spolupráca v oblasti civilnej ochrany

- Pokračovať v regionálnej spolupráci pri predchádzaní prírodným katastrofám a katastrofám spôsobeným ľudskou činnosťou, príprave a reakcii na ne.

- Zaviesť operačné dojednania medzi marockými orgánmi a orgánmi Európskej komisie, pokiaľ ide o spoluprácu s monitorovacím a informačným centrom (MIC) mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany počas mobilizácie mechanizmu civilnej ochrany Únie.

- Uľahčiť posilňovanie a diverzifikáciu spolupráce v oblasti civilnej ochrany vrátane predchádzania prírodným katastrofám a technologickým rizikám, prípravy na ne a ich zvládania, vytvorenia systému varovania pred prírodnými katastrofami a zodpovedajúcich činností odbornej prípravy a špecializácie.

1.3 Regionálna spolupráca

Podporiť vykonávanie iniciatív a projektov regionálnej integrácie

- Aktívne sa zasadzovať za optimálne vykonávanie Únie pre Stredozemie s cieľom urobiť z nej globálny a solidárny partnerský rámec.

- Zasadzovať sa za posilnenie mechanizmov zosúlaďovania a subregionálnej spolupráce v rámci dialógu 5 + 5 a Zväzu arabského Maghrebu UMA – EÚ: predovšetkým vytváraním flexibilných projektov v oblastiach spoločného záujmu.

- Podporovať integráciu vnútri regiónu, najmä v rámci UMA, okrem iného v hospodárskej a obchodnej oblasti.

- Presadzovať účinné vykonávanie Agadirskej dohody tak, aby sa posilnila hospodárska integrácia medzi arabskými krajinami na pobreží Stredozemného mora.

- Zintenzívniť dvojstranné konzultácie, pokiaľ ide o partnerstvo Afrika – EÚ.

2. DEMOKRACIA, PRÁVNY ŠTÁT A SPRÁVA VECÍ VEREJNÝCH

Opatrenia v tejto kapitole sú zamerané na dodržiavanie demokratických zásad a ľudských práv, ako aj na správu vecí verejných, a to najmä v rámci uplatňovania ústavy Maroka prijatej 1. júla 2011.

2.1 Demokracia, právny štát a správa vecí verejných

Upevňovať inštitúcie, ktoré sú zárukou demokracie a právneho štátu a zásady oddelenia a rovnováhy moci

- Upevňovať úlohu parlamentu a vlády.

- Upevňovať úlohu politických strán v rámci demokratického pluralizmu a zintenzívniť kontakty medzi politickými stranami a parlamentnými skupinami.

- Posilniť účasť parlamentnej opozície na práci parlamentu a jej zásadnú úlohu pri činnostiach parlamentu a garantovať jej práva.

- Utvrdzovať úlohu občianskej spoločnosti, najmä prostredníctvom užšej koordinácie s aktérmi občianskej spoločnosti a zúčastnenými stranami pri vypracúvaní návrhov zákonov, pričom sa na tieto účely zriadia koordinačné grémiá, aby napomáhali ich zapojenie do vypracúvania, vykonávania a hodnotenia verejných politík.

- Zvyšovať účasť občanov na riadení verejného života, najmä uplatňovaním ich petičného práva a práva zákonodarnej iniciatívy.

- Posilniť opatrenia zamerané na zvýšenie miery registrácie do voličských zoznamov a účasti na volebných konzultáciách.

- Konsolidovať správne opatrenia a inštancie poverené tým, aby zabezpečovali upevňovanie demokratickej praxe a postupov právneho štátu, a predovšetkým zriadiť ústavný súd.

- Aj v budúcnosti konať demokratické voľby v súlade s medzinárodnými normami.

- Pokračovať v uplatňovaní zákona o nezávislom a neutrálnom pozorovaní volieb vrátane zapojenia príslušnej občianskej spoločnosti.

- Pokračovať vo vykonávaní legislatívnych opatrení, ktoré majú zaručiť ženám a mužom rovnosť šancí v prístupe k voleným mandátom a funkciám, a v úsilí o vyššie zastúpenie žien v politike.

- Uľahčovať Maroku zavádzanie opatrení umožňujúcich Maročanom usadeným v zahraničí vykonávať ich práva voliť a byť volený.

- Zachovávať a posilňovať akcieschopnosť a nezávislosť Národnej rady pre ľudské práva (*Conseil national des droits de l'homme*, CNDH) a inštitútu ombudsmana.

Modernizácia verejnej správy

- Zaručiť rovný prístup k verejným službám, rovnomerné pokrytie územia a kontinuitu v poskytovaní služieb, podriadenie verejných služieb normám kvality, transparentnosti, predkladania účtov a zodpovednosti. Prijať na tieto účely chartu verejných služieb, v ktorej sa stanoví súbor pravidiel dobrej správy vecí verejných vzťahujúcich sa na fungovanie verejnej správy, a uplatňovať ju.

- Posilňovať štruktúry pre styk s verejnosťou, poradenstvo občanom a vybavovanie sťažností v rámci verejnej správy a vypracovať programy odbornej prípravy pre pracovníkov štruktúr pre styk s verejnosťou.

- Modernizovať riadenie ľudských zdrojov vo verejnej službe.

- Zjednodušiť administratívne postupy.

- Zabezpečovať odbornú prípravu zameranú na politiky Spoločenstva.

- Presadzovať rovnosť pohlaví vo verejnej službe, najmä prístup žien k riadiacim pracovným pozíciám.

- Spolupracovať v oblasti hodnotenia verejných politík.

2.2 Dekoncentrácia, decentralizácia a regionalizácia

Konsolidácia procesu administratívnej a rozpočtovej decentralizáce a dekoncentrácie

- Zrealizovať proces administratívnej dekoncentrácie.

- Posilniť riadiace a technické kapacity a kapacity v oblasti odbornej prípravy a riadenia ľudských zdrojov územných samospráv.

- Uplatňovať zákon o finančných prostriedkoch územných samospráv a ich zoskupení.

- Zjednodušiť a zlepšiť výber daní na miestnej úrovni.

- Posilniť kapacity miestnych samospráv, pokiaľ ide o vyhodnotenie a plné využívanie ich daňového potenciálu.

- Povzbudzovať iniciatívy partnerstva a spolupráce medzi miestnymi samosprávami Maroka a EÚ.

- Realizovať proces rozšírenej regionalizácie prostredníctvom prijatia a uplatňovania ústavného zákona, ktorým sa stanoví rámec a podrobné podmienky fungovania územných samospráv.

- Posilňovať administratívne kapacity, ktoré napomáhajú a usmerňujú projekt regionalizácie, najmä v oblasti stanovenia modelu financovania a vyrovnávania, zodpovedajúcej administratívnej organizácie a rozvoja kapacít v oblasti partnerstva a uzatvárania zmlúv.

- Profesionalizovať miestne služby a zdokonaliť projektové riadenie.

- Podporovať činnosti spolupráce marockých územných celkov a Výboru regiónov EÚ.

2.3 Reforma súdnictva

Reforma súdnictva a posilnenie jeho nezávislosti

- Posilniť nezávislosť a účinné fungovanie súdneho zboru a zriadiť Najvyššiu súdnu radu.

- Uskutočňovať reformy potrebné na zabezpečenie nezávislosti sudcov, najmä pokiaľ ide o ich menovanie, kariérny postup, odchod do dôchodku a disciplínu.

- Revidovať štatút súdneho zboru a súdnych úradníkov, ako aj právny rámec upravujúci jednotlivé profesie v súdnictve.

- Zlepšiť prístup k spravodlivosti pre všetkých a v prípadoch stanovených zákonom zabezpečiť jeho bezplatnosť pre tých, ktorí nedisponujú dostatočnými finančnými prostriedkami.

- Zaručiť právo na spravodlivý proces, zásadu prezumpcie neviny a právo na účinný opravný prostriedok.

- V súlade s medzinárodnými štandardmi dokončiť nový trestný zákonník, revidovať trestný poriadok a občiansky súdny poriadok.

- Zriadiť národné stredisko pre dohľad nad kriminalitou.

- Vypracovať alternatívne spôsoby urovnávania sporov, ako napríklad mediáciu, rozhodcovské konanie a zmierovací postup, a uplatňovať náhradné tresty namiesto výkonu trestu odňatia slobody spolu so systémom asistencie obvineným.

- Pokračovať v dekoncentrácii súdnych orgánov, revidovať územné rozloženie a organizáciu súdnych orgánov.

- Zjednodušiť a zlepšiť súdne konania vrátane skrátenia trvania konaní a procesov s cieľom umožniť, aby sa rozsudky mohli vydať a vykonať v primeranej lehote.

- Zlepšiť súdnu asistenciu osobám s obmedzenou osobnou slobodou v súlade so zákonom.

- Zdokonaliť odbornú prípravu sudcov a iných súdnych pracovníkov v týchto oblastiach: ľudské práva, medzinárodné dohody, práva obvinených a obchodné právo.

- Posilniť útvary pre rodinné záležitosti na prvostupňových súdoch v záujme napomáhania uplatňovania zákona o rodine.

- Posilniť kapacity súdneho zboru s pôsobnosťou pre maloletých a útvarov justičnej polície so špecializáciou na problematiku maloletých.

- Posilniť kapacity a sociálnu podpornú sieť – sociálnych pracovníkov a zariadení sociálnej kurately alebo reedukačných zariadení pre maloletých.

- Zabezpečiť uplatňovanie medzinárodných noriem v oblasti súdneho systému pre maloletých, najmä minimálnych pravidiel OSN z roku 1985 týkajúcich sa výkonu súdnictva vo vzťahu k maloletým osobám (Pekingské pravidlá) a usmernení OSN na predchádzanie trestnej činnosti maloletých z roku 1990 (usmernenia z Rijádu).

Zlepšiť väzenské podmienky

- Zabezpečiť, aby sa v plnej miere dodržiavali práva osôb s obmedzenou osobnou slobodou počas celého trvania obmedzenia ich osobnej slobody.

- Inštitucionálne posilnenie všeobecnej delegácie pre väzenskú správu a opätovné začlenenie, najmä z hľadiska odbornej prípravy, ochrany práv osôb vo výkone trestu odňatia slobody (v snahe zlepšiť väzenské podmienky), boja proti preplneniu väzníc a opätovného začlenenia osôb po výkone trestu odňatia slobody do spoločnosti.

- Zabezpečiť fyzickú a morálnu nedotknuteľnosť každého človeka a posilniť boj proti beztrestnosti v prípade porušenia tejto nedotknuteľnosti, a to aj v rámci záväzkov vyplývajúcich z medzinárodného Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

- Zabezpečiť odbornú prípravu vedúcich pracovníkov a dozorcov zvyšovaním ich odborných znalostí v oblasti pedagogiky, bezpečnosti a ľudských práv.

- Zriadiť nové vzdelávacie strediská vo väzenských zariadeniach.

- Spolupracovať na skvalitňovaní opätovného začlenenia osôb po výkone trestu odňatia slobody do spoločnosti.

- Zlepšovať väzenské podmienky znižovaním preplnenosti zariadení, a to prostredníctvom programu výstavby a rekonštrukcie väzníc.

- Pristúpiť k dekoncentrácii zriadením deviatich oblastných riaditeľstiev pre decentralizovanú miestnu správu väzenských zariadení.

2.4 Podpora a ochrana ľudských práv a základných slobôd

Zabezpečovať dodržiavanie, podporu a ochranu ľudských práv a základných slobôd v súlade s medzinárodnými normami

- Pokračovať v úsilí o harmonizáciu marockej legislatívy s medzinárodnými normami v oblasti ľudských práv.

- Priznať náležite ratifikovaným a uverejneným medzinárodným dohovorom prednosť pred vnútroštátnym právom a zosúladiť vnútroštátne právo s takýmito dohovormi (preambula ústavy).

- Dokončiť proces transpozície a implementácie Opčného protokolu k Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDEF).

- Implementovať odporúčania Výboru na odstránenie rasovej diskriminácie (CERD) vyhlásené na jeho 77. zasadnutí v Ženeve v auguste 2010 v nadväznosti na preskúmanie periodickej správy venovanej Maroku.

- Uložiť v OSN prístupové nástroje Maroka k Prvému opčnému protokolu k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach (PIDCP) v súvislosti s postupom podávania sťažností, k Opčnému protokolu k Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien a k Opčnému protokolu k Dohovoru proti mučeniu.

- Ratifikovať Medzinárodný dohovor o ochrane všetkých osôb pred nedobrovoľným zmiznutím.

- Zabezpečiť, aby Maroko pokračovalo vo vykonávaní odporúčaní všeobecného pravidelného preskúmania Rady OSN pre ľudské práva.

- Preskúmať možnosť stáleho pozvania Maroka na osobitné konania OSN.

- Pokračovať v konzultáciách s cieľom ratifikovať Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu.

- Zvýšiť zákonnú ochranu práva na život a zachovávať faktické moratórium trestu smrti a súčasne pokračovať v dialógu o revízii ustanovení trestného zákona s cieľom zrušiť trest smrti a o pristúpení k Druhému opčnému protokolu PIDCP.

- Pokračovať vo vykonávaní súboru odporúčaní inštancie pre rovnosť a zmierenie, najmä vo vykonávaní vnútroštátnej stratégie boja proti beztrestnosti.

- Prijať a vykonávať vnútroštátny akčný plán v oblasti demokracie a ľudských práv.

- Zintenzívniť dialóg a spoluprácu v oblasti boja proti rasizmu a xenofóbii**.**

- Prijať a vykonávať ústavný zákon, ktorým sa berberský jazyk (*amazighe*) stanoví za úradný jazyk rovnako ako arabský jazyk.

- Posilniť úsilie zamerané na podporu a zachovanie kultúrnych práv rôznych zložiek marockej spoločnosti (najmä úsilie už začaté v audiovizuálnej oblasti) a na

zabezpečenie ochrany dialektov, ktorými sa hovorí v Maroku. Zriadiť na tieto účely Národnú radu pre marocké jazyky a kultúru.

- Zaručiť slobodu vierovyznania.

- Podporiť boj proti všetkým formám diskriminácie v súlade s článkom 26 PIDCP.

2.5 Sloboda prejavu, a to aj v audiovizuálnej oblasti, a sloboda združovania a zhromažďovania

Zaistiť ochranu základných slobôd v súlade s medzinárodnými normami

- Posilňovať záruky slobody prejavu v súlade s medzinárodnými normami.

- Prijať nový tlačový zákon zodpovedajúci medzinárodným normám v oblasti ľudských práv a podporiť vypracovanie etického kódexu pre novinárov a jeho uplatňovanie; zvážiť obmedzenie, prípadne zrušenie opatrení zahŕňajúcich odňatie slobody novinárov a zaručiť ochranu zdrojov pri výkone ich povinností.

- Účinne uplatňovať samoreguláciu tlače pri súčasnom zabezpečení striktného rešpektu k demokracii a dodržiavania etických a deontologických pravidiel v súlade s medzinárodnými štandardmi.

- Dokončiť zriadenie Národnej tlačovej rady.

- Zavádzať reformy napomáhajúce pluralitu médií a ich nezávislosť, predovšetkým z finančného hľadiska, vrátane liberalizácie trhu v oblasti médií a reklamy.

- Posilňovať postavenie Vysokého úradu pre audiovizuálnu komunikáciu pri napredovaní procesu liberalizácie audiovizuálnej oblasti a podpore pluralizmu médií a pluralitného vyjadrovania názorových a myšlienkových prúdov.

- Upevňovať externý audiovizuálny pluralizmus (pluralitu prevádzkovateľov) a interný audiovizuálny pluralizmus (obsahovú pluralitu) s cieľom zaistiť potrebné prostriedky na produkciu rôznorodého obsahu, a konkrétnejšie na zriadenie profesionálneho a efektívneho audiovizuálneho informačného systému.

- Prijať a vykonávať legislatívne opatrenia týkajúce sa práva na prístup k informáciám, ktoré má k dispozícii verejná správa, volené inštitúcie a orgány poverené verejnou službou.

- Zriadiť mediačné mechanizmy predchádzajúce súdnemu konaniu v spojitosti s trestnými činmi v tlačovej oblasti.

- Účinne uplatňovať platné právne predpisy o práve na združovanie a posilňovať možnosti podania opravného prostriedku voči rozhodnutiam alebo zanedbaniu povinností verejnej správy.

- Zmeniť zákon týkajúci sa demonštrácií na verejnom priestranstve a verejných zhromaždení v zmysle optimálneho nastavenia medzi dodržiavaním verejného poriadku a ochranou základných práv a slobôd.

- Prijať a uplatňovať ústavný zákon o podrobných pravidlách výkonu práva na štrajk v spolupráci so sociálnymi partnermi.

2.6 Podpora práv žien

Podporovať občianske, politické, sociálne a ekonomické práva žien a rodovú rovnosť vo všetkých oblastiach

- Vykonávať CEDEF a zásadu rovnosti práv a slobôd v občianskej, politickej, ekonomickej, sociálnej, kultúrnej, vzdelávacej a environmentálnej oblasti.
- Usilovať sa o rovnomerné zastúpenie mužov a žien a o zriadenie Úradu pre rovnomerné rodové zastúpenie a bojovať proti všetkým formám diskriminácie.
- Vykonávať „vládny program pre rovnosť 2011 – 2015“ mužov a žien ako vládny akčný plán na zavedenie rodovej rovnosti vo verejných politikách.
- Uplatňovať závery euro-stredomorskej schôdze o postavení ženy v spoločnosti (Marrákeš, november 2009).
- Zavádzať a posilňovať mechanizmy a štruktúry na podporu a ochranu práv žien.
- Pokračovať v zavádzaní mechanizmov a prostriedkov, aby príslušné subjekty dôkladnejšie uplatňovali zákon o rodine, pokračovať v úsilí o osvetu a odbornú prípravu sudcov v problematike zásad a cieľov zákona o rodine a posilňovať senáty pre rodinné záležitosti o zodpovedajúce materiálne a ľudské zdroje.
- Zriadiť a prevádzkovať Fond rodinnej solidarity.
- Dokončiť legislatívny rámec v oblasti boja proti násiliu páchanému na ženách (v rámci reformy trestného práva a prijatia zákona proti násiliu na ženách).
- Dôraznejšie uplatňovať opatrenia týkajúce sa rovnosti stanovené v zákonníku práce.

2.7 Podpora práv detí a zraniteľných osôb, najmä zdravotne postihnutých.

Zabezpečiť ochranu práv detí a zdravotne postihnutých osôb v súlade s medzinárodnými normami

- Posilňovať kontrolné mechanizmy na účinné uplatňovanie zákonníka práce, v ktorom sa zakazuje práca detí mladších ako 15 rokov, v súlade s dohovormi 182 a 138 Medzinárodnej organizácie práce (MOP).
- Prijať a uplatňovať zákon o podmienkach zamestnávania a práce zamestnancov v domácnosti.
- Všeobecne uplatňovať režim zdravotnej pomoci najodkázanejším osobám.
- Prijať a uplatňovať zákon o právach zdravotne postihnutých osôb.
- Zriadiť poradný výbor pre rodinu a deti a poradný výbor pre mládež a pre činnosť združení.

2.8 Spolupráca Maroka, EÚ a Rady Európy

Rozvoj spolupráce medzi Marokom, EÚ a Radou Európy, predovšetkým v oblastiach odbornej pôsobnosti Rady Európy, a určenie súčinnosti medzi líniami tejto spolupráce a opatreniami podniknutými v rámci partnerstva Maroko – EÚ

- Podnietiť spoluprácu medzi CNDH Maroka a komisárom Rady Európy pre ľudské práva v oblasti podpory dodržiavania ľudských práv.

- Zabezpečiť postupné pristúpenie Maroka k relevantným dohovorom Rady Európy v oblasti základných práv, na ktorých je možná účasť nečlenských krajín Rady Európy, v súlade s postupmi Rady Európy týkajúcimi sa pristúpenia, najmä:

  – Dohovor o počítačovej kriminalite a dodatkový protokol k nemu,

  – Dohovor o boji proti obchodovaniu s ľuďmi,

  – Dohovor o výkone práv detí,

  – Dohovor o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním,

  – Dohovor o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zaistení a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti a o financovaní terorizmu,

  – dohovory o boji proti korupcii a dodatkový protokol,

  – Dohovor Rady Európy o predchádzaní terorizmu,

  – Európsky dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach a druhý dodatkový protokol k nemu,

  – Európsky dohovor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania,

  – Dohovor o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov,

  – dohovory týkajúce sa audiovizuálnej komunikácie a podpory pristúpeniu Maroka k Európskemu audiovizuálnemu informačnému úradu.

- Vykonávať program trojstrannej spolupráce.

- Pokračovať vo vykonávaní štatútu „partnera pre demokraciu“ v Parlamentnom zhromaždení Rady Európy.

- Podporovať činnosti spolupráce marockých územných celkov a Kongresu miestnych a regionálnych samospráv Rady Európy.

- Zabezpečiť, aby Maroko využívalo odborné znalosti Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia), ktorej členom je od roku 2007.

- Zbližovať právny rámec Maroka s právnym rámcom Rady Európy v oblasti ľudských práv.

2.9 Boj proti korupcii

Spolupráca v oblasti boja proti korupcii

- Vykonávať dohovor OSN a iné relevantné nástroje v oblasti predchádzania korupcii a boja proti korupcii.
- Pokračovať v spolupráci s OECD v oblasti predchádzania korupcii a boja proti korupcii.
- Pokračovať v aktualizácii a harmonizácii marockých právnych predpisov v oblasti predchádzania korupcii a boja proti korupcii.
- Vykonávať akčný plán vnútroštátnej stratégie na predchádzanie korupcii a boj proti korupcii.
- Posilňovať verejné kapacity na objektívne zhodnotenie politík vedených v oblasti predchádzania korupcii a boja proti korupcii.
- Vypracovať územné rozvrhnutie rizík korupcie dvojakou metódou, regionálnou a sektorovou.
- Posilniť transparentnosť, zjednodušiť a elektronizovať postupy na úrovni verejnej správy, ako aj realizovať ciele elektronickej verejnej správy.
- Posilniť inštitúcie zodpovedné za inšpekciu, kontrolu, monitorovanie a predkladanie účtov, aby sa zabezpečila hlavne transparentnosť ich rozhodnutí, a nadväzovať medzi nimi koordinačné styky.
- Posilňovať pravidlá pre integritu a transparentnosť v správe verejných financií, delegovanej správe verejných služieb, zadávaní a vykonávaní verejných zákaziek.
- Zriadiť vnútroštátny orgán pre bezúhonnosť a boj proti korupcii a posilniť jeho úlohu, nezávislosť a kapacity.
- Posilniť zapojenie občianskej spoločnosti do predchádzania korupcii.
- Napomáhať zriaďovanie stredísk právnej pomoci v oblasti boja proti korupcii.
- Posilňovať finančné súdy vrátane dvora audítorov.
- Uplatňovať zákon o ochrane obetí korupcie a informátorov, ktorí oznámia korupciu.

Maroko bude v záujme dosiahnutia všetkých cieľov zahrnutých v časti „PRIESTOR SPOLOČNÝCH HODNÔT“ pokračovať v úsilí o zvýšenie povedomia všetkých aktérov a vnútroštátnych činiteľov, pokiaľ ide o dôležitosť toho, aby sa inšpirovali zásadami a hodnotami stanovenými v Dohovore o ochrane ľudských práv Rady Európy, Charte základných práv Európskej únie a čiastkových dohodách Rady Európy, ako aj v príslušných

európskych smerniciach v tejto oblasti. Orientačný zoznam európskych právnych ustanovení, ktoré je pri tom potrebné zohľadniť, sa uvádza v prílohe k tomuto dokumentu (pozri prílohu I). Toto úsilie o zvýšenie povedomia sa bude zároveň zameriavať na to, aby vnútroštátny zákonodarca zohľadňoval tieto hodnoty a zásady pri vypracúvaní vnútroštátnych právnych predpisov.

3. SPOLUPRÁCA V OBLASTI SPRAVODLIVOSTI A BEZPEČNOSTI

3.1 Súdna spolupráca v otázkach občianskeho a trestného práva

Prijatie právnych predpisov pre právnu spoluprácu medzi štátmi

- Vykonávať hlavné medzinárodné dohovory, ako napríklad:
  - Dohovor Haagskej konferencie z roku 1965 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v cudzine v občianskych a obchodných veciach,
  - Dohovor Haagskej konferencie z roku 1970 o vykonávaní dôkazov v cudzine v občianskych a obchodných veciach,
  - Dohovor Haagskej konferencie z roku 1980 o občianskoprávnych aspektoch medzinárodných únosov detí,
  - Haagsky dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z roku 1996.
- Zintenzívniť dialóg o medzinárodnej ochrane detí a otázkach rodinného práva v súvislosti s účasťou Maroka na súdnej konferencii o rodinných problémoch v cezhraničnom kontexte, „maltskom procese“, začatom Haagskou konferenciou medzinárodného práva súkromného.
- Realizovať konkrétne riešenia na predchádzanie konfliktom o rodičovskej zodpovednosti, a najmä únosom detí, a na ich zvládanie a riešenie.
- Uzavrieť dohodu o spolupráci medzi Marokom a Európskou jednotkou pre súdnu spoluprácu (Eurojust) so zreteľom na požiadavky v oblasti ochrany osobných údajov.

3.2 Policajná spolupráca

Pokračovať v rozvíjaní spolupráce medzi policajnými orgánmi Maroka a členských štátov

- Podporovať policajnú spoluprácu, pokiaľ ide o vhodné postupy.
- Uzavrieť dohodu o strategickej spolupráci medzi príslušnými marockými orgánmi a Európskym policajným úradom (Europol).
- Uzavrieť dohodu o spolupráci medzi Marokom a Európskou policajnou akadémiou (CEPOL) a zabezpečiť účasť Maroka na činnostiach odbornej prípravy CEPOL-u.
- Zriadiť Vyšší úrad na boj proti kriminalite.

3.3 Spolupráca v oblasti boja proti terorizmu

Pokračovať v rozvíjaní a utužovaní spolupráce v oblasti predchádzania terorizmu a boja proti terorizmu

- Utužovať spoluprácu v oblasti predchádzania terorizmu a boja proti terorizmu, a to na úrovni prevencie, spravodajstva a súdnej a policajnej spolupráce.

- Pokračovať vo vykonávaní rezolúcií Rady bezpečnosti OSN 1988/11, 1989/11 a 1373/01 a ratifikovať všetky príslušné medzinárodné dohovory a protokoly.

- Pokračovať v spolupráci v rámci pracovnej skupiny pre boj proti terorizmu (COTER).

- Vykonávať právne predpisy v oblasti boja proti terorizmu vrátane právnych predpisov o predchádzaní financovaniu terorizmu a boja proti financovaniu terorizmu pri súčasnom garantovaní dodržiavania ľudských práv.

3.4 Spolupráca v oblasti boja proti organizovanej trestnej činnosti

Ratifikovať a vykonávať medzinárodné nástroje na boj proti organizovanej trestnej činnosti

- Vykonávať Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu a jeho doplňujúce protokoly proti pašovaniu migrantov po súši, po mori a letecky, proti nezákonnej výrobe a obchodovaniu so strelnými zbraňami, ich súčasťami a komponentmi a strelivom, ako aj doplňujúci protokol o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, osobitne so ženami a deťmi.

- Vypracovať právne predpisy podľa relevantných medzinárodných noriem a nástrojov.

- Vypracovať právne predpisy o predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi a boji proti obchodovaniu s ľuďmi podľa medzinárodných štandardov a nástrojov.

- Posilniť opatrenia zamerané na najzraniteľnejšie skupiny (ženy a deti).

- Zabezpečovať odbornú prípravu v oblasti mechanizmov predchádzania organizovanej trestnej činnosti a boja proti nej, najmä pokiaľ ide o obchodovanie s ľuďmi, vrátane identifikácie a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi a pomoci týmto obetiam.

- Zdokonaľovať nástroje na analýzu povahy tohto trestného činu, spôsobov prevádzačstva, obchodovania a využívania.

- Vymieňať si informácie a postupy v oblasti predchádzania počítačovej kriminalite a boja proti nej.

Vyvíjať metódy boja proti obchodovaniu s ľuďmi

- Posilňovať celkovú stratégiu zameranú na náborárov, osoby, ktoré prepravujú a prechovávajú migrantov, vykorisťovateľov, iných sprostredkovateľov, klientov a príjemcov.

- Začať poskytovať osobitnú odbornú prípravu pre sudcov, príslušníkov policajného zboru a pracovníkov poverených kontrolou hraníc.

3.5 Boj a prevencia proti drogám vrátane obchodovania s drogami

Posilniť boj proti obchodovaniu s drogami, a to aj proti tranzitu a vývozu, a proti drogovej závislosti, najmä prevenciou, v rámci vykonávania jednotlivých častí vnútroštátnej stratégie boja proti drogám

- Posilňovať vnútroštátnu stratégiu boja a prevencie proti drogám vrátane opatrení na znižovanie dopytu, ponuky, preventívnych opatrení a opatrení zameraných na rozvoj regiónov.

- Pokračovať v dialógu o boji a prevencii proti drogám.

- Začať opatrenia v spolupráci s Európskym monitorovacím centrom pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA), predovšetkým v záujme súčinnosti s národným monitorovacím strediskom pre drogy a drogovú závislosť.

- Začať poskytovať špecializovanú odbornú prípravu pre agentúry a pracovníkov poverených presadzovaním zákona (najmä príslušníkov policajného zboru), prevzatím do starostlivosti a liečením.

- Posilňovať kapacity vnútroštátneho výboru pre drogy.

- Spolupracovať v rámci napredovania procesu likvidácie pestovania marihuany a vykonávania programu alternatívneho rozvoja.

- Vypracovať zo strany Maroka programy prevencie, liečenia a rehabilitácie drogovo závislých, a to aj v spolupráci s príslušnými orgánmi Rady Európy.

- Posilňovať osobitné štruktúry umožňujúce zabezpečiť osobám v situácii drogovej závislosti zdravotnú a sociálnu starostlivosť.

- Spolupracovať pri vypracúvaní noriem v oblasti zneužívania chemických prekurzorov a iných látok používaných na výrobu drog.

3.6 Pranie špinavých peňazí a hospodárska a finančná trestná činnosť

Zintenzívniť úsilie a spoluprácu proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu

- Vykonávať článok 61 dohody o pridružení.

- Vymieňať si informácie o európskych právnych predpisoch, postupoch, typológii a medzinárodných nástrojoch (najmä odporúčania Finančnej akčnej skupiny, FATF) v oblasti predchádzania praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

- Pokračovať vo vypracúvaní legislatívneho a regulačného rámca v oblasti predchádzania praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu v súlade so zásadami a odporúčaniami FATF.

- Posilniť vnútroštátny mechanizmus na predchádzanie praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

- Zintenzívniť výmenu informácií medzi európskou sieťou finančných spravodajských jednotiek (*Financial Intelligence Unit*, FIU) a marockým systémom, najmä v rámci Egmontskej skupiny.

- Vypracovať program odbornej prípravy pre sudcov, prokurátorov, príslušníkov policajného zboru a všetky ostatné dotknuté správne orgány v danej oblasti.

- Posilniť kapacity a upevniť preventívnu úlohu marockej finančnej spravodajskej jednotky.

- Pokračovať v kampaniach na zvyšovanie povedomia v záujme daňových poplatníkov.

- Vypracovať postupy na kontrolu a monitorovanie daňových poplatníkov.

3.7 Riadenie hraníc, mobilita osôb a migračná politika, medzinárodná ochrana a azyl

Pokračovať v dialógu o migrácii, mobilite a bezpečnosti zameranom najmä na:

- lepšiu organizáciu legálnej migrácie,

- maximalizovanie pozitívnych vplyvov migrácie na rozvoj,

- účinný boj proti nelegálnej migrácii a obchodovaniu s ľuďmi vrátane spolupráce v oblasti readmisie a lepšej kontroly hraníc,

- podporu medzinárodnej ochrany a posilnenie azylovej politiky,

- podporu a dodržiavanie práv migrantov, a to tak občanov Maroka s pobytom v EÚ, ako aj občanov tretích krajín zdržiavajúcich sa v Maroku,

- podporu iniciatív zameraných tak na začlenenie marockých migrantov regulárne vstupujúcich do EÚ, ako aj na opätovné sociálne a profesijné začlenenie Maročanov pri návrate do krajiny pôvodu.

Cieľom dialógu je uzavrieť partnerstvo v oblasti mobility, v rámci ktorého si obe strany dohodnú a budú vykonávať mnohé iniciatívy v oblasti migrácie, mobility a bezpečnosti. Opatrenia identifikované prostredníctvom tohto dialógu by okrem iného zahŕňali lepší prístup k legálnym spôsobom migrácie, zmiernenie podmienok udeľovania víz (aj s využitím vízového kódexu EÚ), readmisiu do krajiny pôvodu, ako aj opätovné sociálne a profesijné začlenenie v prípade dobrovoľného návratu.

Toto partnerstvo v oblasti mobility je koncipované ako rámec pre dlhodobú spoluprácu, v súlade s celkovým prístupom k otázke migrácie a mobility a marockou politikou v danej oblasti a vychádza z politického dialógu a spolupráce, ktorá sa časom rozvinie na základe existujúcich vzťahov medzi Marokom a EÚ.

Rozvíjať medzinárodnú ochranu a azylovú politiku prostredníctvom:

- posilňovania marockého legislatívneho a inštitucionálneho rámca v oblasti práva na azyl v súlade s medzinárodnými štandardmi a ustanoveniami ústavy Maroka,

- pokračujúceho uplatňovania zásad Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 a protokolu k nemu z roku 1967, napríklad pokiaľ ide o podrobné pravidlá identifikácie migrantov, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu, uplatňovanie zásady zákazu vrátenia alebo vyhostenia, dôsledky nadobudnutia právneho postavenia utečenca,

- posilňovania verejných politík v oblasti migrácie zohľadňovaním potrieb medzinárodnej ochrany a nevyhnutnosti poskytnúť utečencom trvalé riešenia, ktoré by zároveň umožňovali ich začlenenie,

- pokračujúcej spolupráce s Úradom vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR) v rámci vykonávania jeho mandátu v Maroku a rozvoja vnútroštátnych štruktúr poverených celým konaním o azyle.

3.8 Ochrana osobných údajov

Zabezpečiť vysokú úroveň ochrany osobných údajov v rámci vývoja aplikácií informačnej spoločnosti, verejných databáz a elektronických výmen

- Zintenzívniť spoluprácu medzi národnou komisiou pre kontrolu osobných údajov a obdobnými európskymi orgánmi pre kontrolu a spracúvanie osobných údajov.

- Chrániť osobné údaje v súvislosti s rozvojom elektronického obchodu (elektronický podpis, správa názvov domén).

4. ZBLIŽOVANIE MEDZI ĽUĎMI

4.1 Parlamentná spolupráca

- Posilniť činnosť spoločného parlamentného výboru EÚ – Maroko.

- Posilniť technické, organizačné a legislatívne kapacity parlamentu.

- Zabezpečovať spoluprácu medzi marockým parlamentom a Európskym parlamentom v záujme posilnenia partnerstva medzi Marokom a EÚ, najmä prostredníctvom vykonávania tohto akčného plánu.

4.2 Podporovanie sietí na výmenu názorov a konzultácie medzi aktérmi občianskej spoločnosti a zapájanie nových aktérov

- Posilňovať organizačné, riadiace a lobistické kapacity marockých združení.

- Podnecovať kontakty medzi marockými a európskymi MVO.

- Uľahčiť prístup občianskej spoločnosti, najmä mládežníckych združení a stredísk, k novým informačným a komunikačným technológiám.

- Posilňovať úlohu agentúr pre regionálny rozvoj pri vykonávaní programov spolupráce, výmene skúseností a posilňovaní kapacít aktérov občianskej spoločnosti.

- Pristúpiť k intenzívnejšiemu dialógu medzi EÚ a (vrátane Agentúry pre základné práva) a Národnej rady pre ľudské práva Maroka.

4.3 Vytváranie vzťahov medzi územnými samosprávami Maroka a EÚ, ako aj s Výborom regiónov

- Posilňovať kontakty medzi marockými a európskymi územnými samosprávami v rámci Európsko-stredomorského zhromaždenia miestnych a regionálnych samospráv (ARLEM).

- Podporovať územné samosprávy vo vypracúvaní projektov spolupráce, najmä prostredníctvom rozvojových agentúr.

- Podporovať viacúrovňovú správu vecí verejných, ako aj súčinnosť rôznych inštitucionálnych stupňov.

- Posilňovať územné orgány a zavádzať programy modernizácie a odbornej prípravy miestnych a regionálnych správnych orgánov.

4.4 Spolupráca medzi Hospodárskou a sociálnou radou Maroka a Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

Utužovať väzby a podporovať štruktúrovanú spoluprácu medzi Hospodárskou a sociálnou radou Maroka a Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

- Zavádzať štruktúrovanú spoluprácu a viesť pravidelný dialóg medzi oboma inštitúciami.

- Podporovať sociálny dialóg medzi sociálnymi partnermi a organizáciami marockej občianskej spoločnosti a s organizáciami EÚ.

- Vymieňať si informácie, publikácie a databázy tak, aby to v oboch inštitúciách napomáhalo zdokonaľovanie činností a obohatenie diskusií.

- Organizovať spoločné konferencie o témach spoločného záujmu.

4.5 Spolupráca medzi inštitútom mediátorov a európskym mediátorom

Zavádzať štruktúrovanú spoluprácu a viesť pravidelný dialóg medzi oboma inštitútmi.

- Zdokonaľovať odborné znalosti v oblasti mediácie.

- Vypracovať akčný program týkajúci sa prerokúvaného dohovoru, najmä:

  – mechanizmov posilňovania práv občanov voči verejnej správe,

  – mechanizmov na dosiahnutie morálnejšieho verejného sektora,

– mechanizmov šírenia kultúry ľudských práv a zásad dobrej správy vecí verejných.

- Koordinovať činnosti oboch inštitútov v rámci medzinárodných inštancií.

4.6 Spolupráca v oblasti kultúry

- Dokončiť postup ratifikácie a vykonávania Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov z roku 2005.

- Posilniť kultúrnu spoluprácu v prospech podpory medzikultúrneho dialógu.

- Zasadzovať sa v rámci medzinárodných fór (ako UNESCO) o podporu a ochranu kultúrnej rozmanitosti.

- Podporovať dialóg a spoluprácu v oblasti zachovania a zhodnocovania historického/kultúrneho dedičstva a rozvoj kultúrnych odvetví.

- Zintenzívniť účasť Maroka na programoch kultúrnej spolupráce v stredomorskom regióne (*Euromed Heritage* a *Euromed Audiovisuel*), a to zapojením príslušných marockých inštancií, napríklad vysokého úradu pre audiovizuálnu komunikáciu (*Haute Autorité de la Communication Audiovisuelle*, HACA), kráľovského ústavu pre berberskú kultúru (*Institut Royal de la Culture Amazighe*, IRCAM), Rady marockého spoločenstva v zahraničí (*Conseil de la communauté marocaine à l'étranger*, CCME) atď.

- Modernizovať a zlepšiť riadenie sektora kultúry (verejného aj súkromného).

- Rozvíjať úlohu Maroka pri podpore medzikultúrneho dialógu prostredníctvom posilnenia kultúrnych odvetví s cieľom zintenzívnenia produkcie a šírenia audiovizuálnych obsahov vyjadrujúcich predovšetkým spoločné hodnoty a ciele s EÚ.

- Spolupracovať s Centrom Sever-Juh Rady Európy.

- Spolupracovať na prepracúvaní marockého vnútroštátneho plánu pre Alianciu civilizácií.

B. SMEROM K SPOLOČNÉMU HOSPODÁRSKEMU PRIESTORU

5. HOSPODÁRSKA A SOCIÁLNA REFORMA

5.1 Makroekonomický rámec

Upevňovať dosiahnutý pokrok s cieľom zlepšovať makroekonomickú výkonnosť a podporovať rast, zamestnanosť a rozvoj

- Pokračovať v upevňovaní stability makroekonomického rámca, a to aj podporovaním udržateľného stavu bežných účtov a rozvojom zahraničného obchodu hospodárstva.

- Pokračovať v obozretnej rozpočtovej politike s cieľom dosiahnuť rozpočtovú konsolidáciu v strednodobom horizonte a udržateľnosť verejných financií.

- Pokračovať v politike znižovania verejného dlhu.

- Posilňovať prevádzkové kapacity centrálnej banky pri vykonávaní politiky dohľadu nad bankovým systémom a kontroly inflácie.

- Posilniť systém finančného hospodárenia, najmä výmenou odborných znalostí.

- Diverzifikovať zdroje hospodárskeho rastu.

- Pokračovať v reforme verejnej správy.

- Pokračovať v úsilí o reformu režimu dotovania cien energií a určitých potravinárskych výrobkov tak, aby sa znížilo rozpočtové zaťaženie a zabezpečila udržateľnosť verejných financií, pomocou zodpovedajúceho zacielenia predovšetkým v prospech obyvateľstva s nízkymi príjmami.

5.2 Zdaňovanie

Pokračovať v zavádzaní daňovej politiky a daňovej správy v súlade s medzinárodnými a európskymi normami

Zabezpečiť úroveň verejných príjmov a spravodlivejšie nastaviť daňový systém

- Pokračovať v ozdravovaní režimov odchýlok a obmedziť zavádzanie nových oslobodení.

- Rozšíriť základ dane.

- Pokračovať v reforme DPH zjednodušením a zlepšením hospodárskej neutrality tejto dane.

- Pokračovať v reforme dane z príjmov.

- Rozvíjať daňovú uvedomelosť a postupne zdaňovať neformálny sektor.

Modernizácia daňovej správy

- Pokračovať v elektronizácii služieb poskytovaných Generálnym riaditeľstvom pre dane (DGI).

- Pokračovať v procese zjednodušovania daňového systému, najmä v harmonizácii lehôt na podávanie daňových priznaní, opravných prostriedkov alebo sankčných lehôt.

- Zlepšovať účinnosť a efektívnosť daňovej kontroly predovšetkým na základe nových prístupov, ako napríklad prístupu vychádzajúceho z rizika v kombinácii so zacielením, a tým, že DGI bude mať k dispozícii automatickú metódu programovania auditu a kontroly.

- Zdokonaliť systémy vnútornej kontroly: vysledovateľnosť rozhodnutí, vnútorné postupy riadenia, audit a kontrola riadenia, nástroj na sledovanie ukazovateľov výkonnosti, prehľad výsledkov atď.

- Zlepšiť kvalitu služieb všeobecne a styku s verejnosťou obzvlášť.

Spolupracovať v daňovej oblasti a postupne smerovať ku konvergencii s európskym režimom dane z príjmov právnických osôb

- Pokračovať v dialógu o vykonávaní zásad dobrej daňovej správy vrátane kódexu správania EÚ v oblasti zdaňovania podnikov a prehlbovať tento dialóg.

- Vykonávať Euro-stredozemskú chartu pre podnikanie v rovine zdanenia priaznivého pre investície.

- Zabezpečiť odbornú prípravu vedúcich pracovníkov DGI.

5.3 Riadenie a kontrola verejných financií

Zvyšovať transparentnosť, účinnosť a efektívnosť spôsobov programovania, riadenia, vykonávania a kontroly verejných výdavkov

Pokračovať vo vykonávaní racionálnej správy verejných financií

- Prijať nový ústavný zákon týkajúci sa pripravovaného finančného zákona, ktorým sa zavedú zásady:

  – viacročného plánovania,

  – riadenia zameraného na dosahovanie výsledkov,

  – rozpočtovej transparentnosti pomocou prepracovania rozpočtovej štruktúry sústredenej na koncepciu programov,

  – rozpočtovej udržateľnosti zavedením nových pravidiel,

  – významnejšej a konkrétnejšej úlohy parlamentu v rozpočtovom procese.

Pokračovať v modernizácii systémov účtovníctva verejných financií s postupným začleňovaním akruálneho princípu

- Zovšeobecniť systém informovania o správe verejných výdavkov.

- Posilniť administratívne (najmä dekoncentrované) a správne kapacity poverené riadením rozpočtu.

- Modernizovať systém riadenia miestnych verejných financií.

Modernizovať systém internej kontroly verejných výdavkov

- Pokračovať v posilňovaní kapacít príslušných správnych orgánov [Generálny inšpektorát financií – *Inspection général des finances* (IGF), Generálny inšpektorát ministerstiev – *Inspection générale des ministères* (IGM), Generálny inšpektorát

územných správnych orgánov – *Inspection générale des administrations territoriales* (IGAT)] pre audit a kontrolu správnosti a výkonnosti verejných výdavkov.

- Pokračovať v postupnom zbližovaní s medzinárodnými normami a metodikami [Medzinárodná federácia účtovníkov – *Fédération internationale des experts-comptables* (IFAC), Inštitút interných audítorov – *Institut des auditeurs internes* (IIA), Medzinárodná organizácia najvyšších kontrolných inštitúcií na kontrolu verejných výdavkov – *Organisation Internationale des Institutions Supérieures de Contrôle des Finances Publiques* (INTOSAI)], ako aj s najlepšími postupmi EÚ v oblasti kontroly a auditu verejných príjmov a výdavkov.

- Vykonávať právne predpisy o zodpovednosti manažérov (príkazcov), kontrolórov a účtovníkov vo verejnej sfére.

- Posilňovať kapacity pre účinnejšie vykonávanie právnych predpisov o štátnej finančnej kontrole verejných podnikov.

- Vymieňať si skúsenosti a odborné poznatky medzi marockými inštitúciami pre kontrolu a audit verejných financií a obdobnými európskymi inštitúciami.

Posilňovať systém externej kontroly verejných výdavkov

- Posilniť kapacity dvora audítorov.

- Vymieňať si skúsenosti medzi marockým dvorom audítorov a inštitúciami členských štátov EÚ pre externú kontrolu.

- Upevňovať rozpočtovú demokraciu posilňovaním právomocí a kapacity parlamentu na preskúmanie každoročných finančných zákonov v štádiu prijímania a implementácie.

5.4 Štrukturálne reformy zamerané na konkurencieschopnosť marockého hospodárstva

Štrukturálna reforma a pokrok smerom k fungujúcemu a konkurencieschopnému trhovému hospodárstvu

- Pokračovať v reformách na zlepšenie podnikateľského prostredia vrátane prebiehajúcich prác na charte týkajúcej sa investícií a hmotných infraštruktúrach s cieľom podporiť investície, zvýšiť konkurencieschopnosť a rozvíjať zamestnanosť.

- Zriadiť mechanizmus rýchleho varovania a konzultácie, pokiaľ ide o opatrenie s dosahom na obchod a investície.

- Zaviesť riadiacu schému pre integrované priemyselné platformy a komerčné zóny v rámci národného paktu pre rozvoj priemyslu a plánu Rawaj pre obchod a distribúciu.

- Zlepšovať sprístupňovanie priemyselných a komerčných pozemkov.

- Pokračovať vo vykonávaní opatrení zameraných na zvýšenie produktivity a odbornú prípravu pracovnej sily v ťažiskových sektoroch hospodárstva, najmä v sektoroch stanovených v národnom pakte pre rozvoj priemyslu (letecký priemysel,

automobilový priemysel, elektronika, *offshoring*, poľnohospodársky a potravinársky priemysel a textilný priemysel).

- Realizovať strategické a obchodné štúdie, aby sa umožnil rozvoj priemyselných sektorov a nových segmentov činnosti.

5.5 Zamestnanosť (vrátane základných sociálnych práv a základných pracovných noriem) a sociálna politika

Posilniť dialóg a spoluprácu v oblasti zamestnanosti, sociálnej politiky a rovnosti žien a mužov

Podporovať rovnosť žien a mužov

- Aktívne podporovať rovnosť žien a mužov na všetkých úrovniach (zamestnanosť, vzdelanie, odborná príprava, podnikanie a rozhodovanie).

- Pokračovať v politike rovnomerného zastúpenia a politike odstraňovania stereotypov o ženách a mužoch.

- Posilniť ochranu tehotných žien na pracovisku.

Posilňovať základné sociálne práva a základné pracovné normy

- Vytvárať podmienky, ktoré by viedli k perspektíve ratifikácie Dohovoru č. 87 Medzinárodnej organizácie práce o slobode združovania a ochrane práva odborovo sa organizovať.

- Posilňovať kontrolu účinného vykonávania a uplatňovania právnych ustanovení dohovorov 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 a 182 Medzinárodnej organizácie práce.

- Posilňovať kontrolné mechanizmy uplatňovania pracovnoprávnych ustanovení vrátane ustanovení upravujúcich detskú prácu.

- Pokračovať v rokovaniach s hospodárskymi a sociálnymi partnermi zameraných na prijatie ústavného zákona o vykonávaní práva na štrajk.

- Posilňovať zodpovedajúce a nezávislé štruktúry sociálneho dialógu (bipartitného a tripartitného) vrátane kapacít sociálnych partnerov.

- Podporovať sociálnu zodpovednosť podnikov a rozvoj podnikateľských postupov, ktoré sú v súlade s Globálnym paktom OSN a tripartitnou deklaráciou MOP o nadnárodných podnikoch a sociálnej politike, ako aj s postupmi OCDE v danej oblasti.

- Posilňovať systém podpory a monitorovania zdravia, hygieny a bezpečnosti na pracovisku, a to aj pomocou cielených činností odbornej prípravy, inštitucionalizáciou zásady predbežnej opatrnosti, predchádzaním ohrozeniu pri práci súvisiacemu s narábaním s nebezpečnými alebo toxickými látkami a vzájomnou výmenou vhodných postupov a analýz v tejto oblasti s cieľom znížiť počet pracovných úrazov a chorôb z povolania.

- Približovať vnútroštátne právne predpisy všeobecným zásadám európskych smerníc v oblasti predchádzania ohrozeniu pri práci a ochrany bezpečnosti a zdravia, odstránenia rizikových a nehodových faktorov, informovania, konzultácií, vyváženej účasti a odbornej prípravy pracovníkov a ich zástupcov[2] a zabezpečiť ich uplatňovanie národným inštitútom pre životné podmienky pri práci (*Institut national des conditions de vie au travail*).

- Posilniť metódy transparentnej a koherentnej registrácie a spracovania všetkých štatistických údajov o pracovných úrazoch.

Vykonávať politiky zamestnanosti, zamestnateľnosti a dôstojnej práce s cieľom vytvárať zamestnanosť a bojovať proti nezamestnanosti. Podporovať prístup k dôstojnému produktívnemu zamestnaniu v rámci oficiálnej ekonomiky.

- Rozvíjať politiku zamestnanosti, zamestnateľnosti a dôstojnej práce v Maroku s prihliadnutím na usmernenia európskej stratégie zamestnanosti a akčný rámec vymedzený konferenciou ministrov Euro-Med o zamestnanosti v Marrákeši v novembri 2008, v súlade so zásadami spravodlivosti a sociálnej spravodlivosti, a najmä:

  – zvyšovať podiel zamestnanosti obyvateľstva v oficiálnom produktívnom sektore, zvyšovať podiel pracujúcich žien a pomer samostatne zárobkovo činných osôb v ekonomicky aktívnom obyvateľstve,

  – rozvíjať odbornú prípravu na získanie odbornej kvalifikácie (hlavne učňovské vzdelávanie a alternačná odborná príprava) najmä pre mladých ľudí v záujme zlepšenia ich zamestnateľnosti,

  – zabezpečiť lepšie prispôsobenie kvalifikácií potrebám trhu práce a predovšetkým uľahčiť začlenenie mladých ľudí a žien do produktívnych a oficiálnych pracovných miest,

  – zaviesť systém hodnotenia a kontroly opatrení na aktívnu podporu zamestnanosti s cieľom zvýšiť ich účinnosť a primeranosť vzhľadom na potreby trhu práce, posilniť kapacity národnej agentúry pre podporu zamestnanosti a pracovných zručností (*Agence nationale pour la promotion de l´emploi et des compétences*, ANAPEC),

  – vykonávať integrovaný program dôstojnej práce, keď ho prijme Maroko a MOP, a sledovať ciele a ukazovatele uvedeného programu.

Podporovať prijatie a uplatňovanie všeobecného mechanizmu politík sociálnej ochrany a sociálneho začlenenia

- Prijať a vykonávať režim odškodnenia v prípade straty zamestnania.

- Naďalej nepretržite znižovať podiel obyvateľstva, ktoré sa nachádza v absolútnej alebo relatívnej chudobe alebo v situácii zraniteľnosti.

---

[2] Podľa ustanovení smernice Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (Ú. v. ES L 183, 29.6.1989).

- Naďalej nepretržite znižovať podiel sociálneho vylúčenia (napr. percentuálny podiel obyvateľstva žijúceho v chudobných kolóniách).

- Pokračovať v spolupráci, aby Maroko dosiahlo cieľ zníženia chudoby a zlepšenia sociálnej súdržnosti.

- Zaručiť všetkým aktívne sociálne začlenenie podporou účasti na trhu práce, najmä v prípade najzraniteľnejších skupín.

- Zaviesť konkrétne správne a regulačné opatrenia na sociálnu a profesionálnu integráciu osôb so zdravotným postihnutím.

- Rozšíriť povinné zdravotné poistenie na všetky sociálne a profesijné kategórie (najmä samostatne zárobkovo činné osoby, slobodné povolania a študentov).

- Vymieňať si vhodné postupy s cieľom rozšíriť rozsah pôsobnosti a zvýšiť úroveň sociálnej ochrany, najmä vo vzťahu k najchudobnejším vrstvám obyvateľstva.

- Zaručiť finančnú udržateľnosť systému sociálnej ochrany.

Doplniť systém zdravotnej starostlivosti alebo zdravotného poistenia tak, aby mali všetci obyvatelia prístup k základnej zdravotnej starostlivosti na vysokej úrovni (najmä sociálne znevýhodnení občania).

- Znižovať priemerné priame výdavky domácností (výdavky v hotovosti), najmä v prípade sociálne najviac znevýhodnených občanov.

- Rozšíriť obyvateľstvo, na ktoré sa skutočne vzťahuje systém zdravotného poistenia alebo zdravotnej starostlivosti.

Konvergencia: S cieľom vykonať tieto reformy Maroko za pomoci EÚ zohľadní pri zbližovaní v oblasti regulácie príslušné európske smernice, ktoré sa týkajú bezpečnosti a zdravia pri práci (vypracovanie nového legislatívneho a regulačného rámca na predchádzanie profesijným rizikám), rovnosti príležitostí pre ženy a mužov, ochrany proti diskriminácii a pracovného práva, ako aj Chartu základných práv Európskej únie.

5.6 Regionálny a miestny rozvoj

- Konsolidovať proces rozvoja na miestnej úrovni:

  – posilniť inštitucionálne a finančné zdroje obcí, najmä vidieckych („Obce 2015“),

  – zabezpečiť všeobecné uplatňovanie rozvojových plánov obcí (vypracovanie, prijatie, pravidelná revízia),

  – podporovať spoluprácu medzi obcami,

  – modernizovať správu obcí prostredníctvom informatizácie, elektronizácie postupov a zlepšenia kvality služieb poskytovaných občanom,

– posilňovať partnerstvo medzi územnými samosprávami, súkromným sektorom a mimovládnymi organizáciami na účely budovania a správy miestnych a regionálnych infraštruktúr a vybavenosti.

– mobilizovať daňový potenciál územných samospráv.

- Urýchliť zmenšovanie rozdielov medzi jednotlivými regiónmi a medzi vidiekom a mestskými oblasťami:

  – vymedziť politiky regionálneho rozvoja a politiky zamerané na špecifické oblasti (napr. horské oblasti) a vykonávať tieto politiky,

  – vypracovať a vykonávať plány regionálneho rozvoja na úrovni 16 regiónov,

  – znižovať nerovnosti v prístupe k základným sociálnym a hospodárskym infraštruktúram,

  – posilňovať kapacity subjektov podieľajúcich sa na regionálnom a miestnom rozvoji,

  – pri budúcich spoločných hodnoteniach (za účasti Maroka a Komisie) vykonávania Euro-stredozemskej charty pre podnikanie a s výhradou dostupného financovania posúdiť, či je táto charta známa a či sa zohľadňuje v celej krajine, a to aj mimo centier hospodárskeho rozvoja, a aké sú jej účinky v jednotlivých regiónoch a na konečných príjemcov,

  – zintenzívniť spoluprácu medzi Marokom a EÚ prostredníctvom regionálnych a cezhraničných programov v snahe odstraňovať nerovnováhu v rozvoji regiónov a zvyšovať ich prosperitu.

5.7 Sociálny a ľudský rozvoj

- Usilovať sa o vyššiu účinnosť projektov Národnej iniciatívy pre ľudský rozvoj (*Initiative Nationale pour le Développement Humain*, INDH).

- Zlepšovať kontrolu a hodnotenie projektov INDH.

- Podporovať mikroprojekty, ktoré vedú k vytváraniu pracovných miest a stabilným príjmom.

- Zvyšovať zastúpenie žien, mladých ľudí a ľudí s osobitnými potrebami v správnych orgánoch INDH.

5.8 Trvalo udržateľný rozvoj

- Zapracovať aspekty týkajúce sa trvalo udržateľného rozvoja z Národnej charty pre životné prostredie a trvalo udržateľný rozvoj pri dokončení rámcového zákona.

- Pokračovať v zavádzaní štruktúr a postupov súvisiacich so strategickým plánovaním v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, ako aj v koordinácii medzi jednotlivými aktérmi.

6. OBCHOD, TRH A REFORMA PRÁVNYCH PREDPISOV

6.1 Aproximácia legislatívneho rámca Maroka s legislatívnym rámcom EÚ v daných oblastiach

- Zaviesť mechanizmus na zmapovanie rozdielov medzi marockou legislatívou a *acquis communautaire* s cieľom uľahčiť stanovenie vnútroštátneho konvergenčného programu.

- Určiť prvoradé oblasti, v ktorých sa majú zbližovať právne predpisy, ako aj potrebné vnútroštátne zdroje a postupnosť vykonávania programu.

6.2 Obchodné vzťahy spolu s uzavretím prehĺbenej a komplexnej dohody o voľnom obchode

V súlade s odporúčaniami plánu realizácie Euromed a cieľmi spoločného dokumentu o posilnenom štatúte budú obe strany prednostne pracovať na uzavretí prehĺbenej a komplexnej dohody o voľnom obchode (DCFTA) a v konečnom dôsledku na vytvorení spoločného hospodárskeho priestoru.

Vykonávať záväzky prijaté v rámci hlavy II dohody o pridružení (voľný pohyb tovaru)

- Monitorovať vykonávanie aspektov týkajúcich sa obchodnej časti dohody o pridružení EÚ – Maroko, najmä s cieľom vzájomného odstránenia obmedzení pri dovoze a vývoze tovaru v jednotlivých colných aj necolných ohľadoch.

- Pokračovať v liberalizácii obchodu s tovarom v súlade s sektorovými politikami a prehlbovať ju.

- Vykonávať a monitorovať dohodu o liberalizácii obchodu s poľnohospodárskymi výrobkami, spracovanými poľnohospodárskymi výrobkami, rybami a produktmi rybolovu.

- Zabezpečovať odbornú prípravu pracovníkov a posilňovať administratívne kapacity v oblasti medzinárodného obchodu.

Prispievať k vytváraniu euro-stredozemskej zóny voľného obchodu

- Pokračovať vo vykonávaní dohody o voľnom obchode so stredozemskými partnermi na regionálnej, vnútroregionálnej alebo dvojstrannej úrovni.

- Uplatňovať a monitorovať vykonávanie dohody o urovnávaní obchodných sporov vrátane podporovania odbornej prípravy hlavných marockých rozhodcov v oblasti medzinárodného obchodu, ktorí by mohli vykonávať funkciu rozhodcu v rámci konania na urovnanie sporu.

- Monitorovať vykonávanie Agadirskej dohody vo všetkých oblastiach, na ktoré sa v súčasnosti vzťahuje, usilovať sa o rozšírenie jej pôsobnosti na ďalšie oblasti a zahrnúť napríklad služby a investovanie, a podporovať rozšírenie Agadirskej dohody na iné krajiny regiónu.

- Zavádzať iniciatívy na posilnenie euro-stredozemského partnerstva, a to najmä pri vytváraní euro-stredozemského mechanizmu na uľahčenie obchodu a investícií, ktorého jednou zložkou bude mechanizmus rýchleho varovania a konzultácie v súvislosti s opatreniami s dosahom na obchod a investovanie.

- Zintenzívniť spoluprácu a dialóg, pokiaľ ide o stanovenie a používanie nástrojov na ochranu obchodu.

- Pokračovať v prebiehajúcich dvojstranných rokovaniach o liberalizácii obchodu so službami a práve usadiť sa.

Uzavretie prehĺbenej a komplexnej dohody o voľnom obchode (DCFTA)

- Začať rokovania s cieľom uzavrieť DCFTA medzi Marokom a EÚ, ktorá prispeje k postupnej integrácii ich trhov.

- Rokovania o DCFTA sa budú venovať týmto oblastiam (zoznam nie je vyčerpávajúci, zohľadnil sa výber prioritných oblastí v rámci legislatívnej aproximácie):

  – technické právne predpisy o priemyselných produktoch, normy a postupy posudzovania zhody,

  – verejné obstarávanie,

  – pohyb kapitálu a platby,

  – ochrana práv duševného vlastníctva,

  – sanitárne a fytosanitárne opatrenia,

  – politika hospodárskej súťaže,

  – colníctvo a uľahčenie obchodu,

  – dialóg o nástrojoch na ochranu obchodu,

  – prehĺbenie liberalizácie obchodu so službami a ochrana investícií,

  – obchod a trvalo udržateľný rozvoj,

  – preskúmanie možností zlepšenia preferenčných výhod udelených v rámci dohody o voľnom obchode v oblasti poľnohospodárskych výrobkov, spracovaných poľnohospodárskych výrobkov a produktov rybolovu, so zreteľom na poľnohospodársku politiku, citlivosť a špecifiká príslušných výrobkov oboch strán.

6.3 UĽAHČENIE PRÍSTUPU NA TRH PRE PRIEMYSELNÉ VÝROBKY

6.3.1 Voľný pohyb priemyselných výrobkov (harmonizované oblasti EÚ)

Uľahčiť prístup na trh pre priemyselné výrobky. Pokračovať v harmonizácii marockých právnych predpisov týkajúcich sa priemyselných výrobkov s medzinárodnými a európskymi právnymi predpismi a postupmi.

- V rámci posilneného štatútu pokračovať v zosúlaďovaní uplatniteľných právnych predpisov s *acquis* EÚ a jeho vykonávaní zvyšovaním úrovne kvalitných infraštruktúr.

- Pokračovať v zbližovaní právnych predpisov v oblasti noriem, technických predpisov a posudzovania zhody s cieľom postupnej harmonizácie s európskym právnym rámcom na horizontálnej úrovni a v prioritných sektoroch.

- Posilňovať inštitúcie pre normalizáciu (IMANOR), akreditáciu (COMAC), posudzovanie zhody, metrológiu a monitorovanie trhu, najmä prostredníctvom výmen informácií a odborných znalostí a ich začlenením do medzinárodných a európskych štruktúr vrátane pristúpenia k Európskej spolupráci v oblasti akreditácie (EA).

- Dojednať dohodu o posudzovaní zhody a uznávaní priemyselných výrobkov (ACAA) v sektoroch spoločného záujmu, v ktorých platia rovnaké právne predpisy a štandardy ako v EÚ.

6.3.2 Odstránenie obmedzení (oblasti, ktoré nie sú v EÚ zosúladené)

Uľahčiť pohyb tovaru a zlepšiť administratívnu spoluprácu

- Pokračovať v zabraňovaní diskriminačným opatreniam a ubezpečiť sa, že zainteresované strany majú možnosť nadniesť zistené problémy.

- Posilniť ústredné kontaktné miesto zriadené na základe dohody týkajúcej sa technických prekážok obchodu na uľahčenie odovzdávania informácií a spolupráce medzi EÚ a Marokom, ako aj s hospodárskymi subjektmi.

- Pokračovať v analýze marockých právnych predpisov týkajúcich sa označovania, zloženia, výroby a opisu výrobkov s cieľom priblížiť tieto predpisy všeobecným zásadám platným v EÚ.

- Zistiť a preskúmať necolné prekážky a napomôcť ich odstránenie prostredníctvom mechanizmu Euromed pre uľahčenie obchodu.

6.4 Sanitárne a fytosanitárne otázky

Zlepšovať zdravie zvierat a rastlín a zabezpečovať bezpečnosť potravín a krmív a uľahčiť obchod medzi Marokom a EÚ

- Pokračovať vo vykonávaní dohody WTO o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení a medzinárodných noriem Svetovej organizácie pre zdravie

zvierat (OIE), Medzinárodného dohovoru o ochrane rastlín (CIVP) a *Codex Alimentarius*.

- Aktualizovať pravidlá v oblasti zdravia zvierat, zdravia rastlín a bezpečnosti potravín a krmív a dobrých životných podmienok zvierat s cieľom priblížiť sa úrovni ochrany a pravidlám EÚ vrátane pravidiel pre hygienu, označovanie a vysledovateľnosť, živé zvieratá, potraviny, krmivá, produkty rybolovu atď., a predovšetkým:

  – prijať legislatívne a regulačné dokumenty vypracované a schválené v rámci družobného projektu financovaného EÚ v období rokov 2007 – 2009,

  – prijať vykonávacie dokumenty k zákonu č. 28-07 o bezpečnosti potravín.

- Podporovať modernizáciu poľnohospodársko-potravinárskych odvetví vrátane odvetvia rybolovu, pokiaľ ide o hygienické a sanitárne normy v súlade so zákonom č. 28-07.

- Spolupracovať v oblasti homologizácie pesticídov, kontroly rezíduí a kontaminantov v potravinách a krmivách a opatrení na ochranu proti zavlečeniu organizmov škodlivých pre rastliny alebo rastlinné produkty.

- Spolupracovať s Národným úradom pre bezpečnosť potravín (ONSSA) s cieľom:

  – zdokonaliť prevenciu a eradikáciu nákaz zvierat,

  – zaviesť novú právnu úpravu v oblasti bezpečnosti potravín (zákon č. 28-07),

  – dosiahnuť, aby hraničné inšpekčné stanice dodržiavali požiadavky,

  – modernizovať laboratóriá, aby mohli dostať akreditáciu.

- Pokračovať v spolupráci s ONSSA predovšetkým s cieľom zaviesť systém regionalizácie v oblasti zdravia zvierat, aby sa uľahčil vývoz z Maroka v rámci dohody o voľnom pohybe tovaru medzi Marokom a Európskou úniou.

- Pokračovať v spolupráci v oblasti zdravotného varovania a zapojiť sa do systému rýchleho varovania (RASFF) v súlade s pravidlami EÚ.

- Pokračovať v účasti Maroka na systéme TRACES (*Trade Control and Expert System*).

- Spolupracovať s ONSSA s cieľom zaviesť v Maroku systém pre schvaľovanie poľnohospodársko-potravinárskych zariadení (potraviny živočíšneho pôvodu). Tento systém musí:

  a) zaručovať ochranu zdravia spotrebiteľov v Maroku,

  b) predstavovať nástroj na zvýšenie transparentnosti, predvídateľnosti, dôveryhodnosti kontrol, a tak napomáhať obchod,

  c) vychádzať z vyhodnotenia účinnosti úradných inšpekčných a certifikačných systémov vyvážajúcich krajín (a nie určitých produktov alebo zariadení) v

súlade so smernicami a zásadami medzinárodných noriem, a najmä normy *Codex Alimentarius* CAC/GL 26-1997,

d) zabezpečovať účinnosť a efektívnosť využívania zdrojov ONSSA.

Konvergencia: V snahe dosiahnuť tieto ciele Maroko stanoví priority a prijme potrebné legislatívne a regulačné dokumenty (napríklad vykonávacie dokumenty k zákonu č. 28-07 o bezpečnosti potravín, ako aj návrhy dokumentov vypracovaných a schválených v rámci družobného projektu financovaného EÚ v období rokov 2007 – 2009). V oblasti zbližovania v oblasti regulácie Maroko s podporou EÚ zohľadní relevantné európske právne predpisy vo veterinárnej a fytosanitárnej oblasti.

6.5 Poľnohospodárstvo a rybárstvo

Poľnohospodárstvo

Modernizovať a posilňovať kapacity v poľnohospodárskom sektore v rámci liberalizácie obchodu a v súlade s perspektívami plánu pre zelené Maroko (Plan Maroc Vert – PMV):

- Rozvíjať solidárne poľnohospodárstvo (pilier II PMV), predovšetkým drobné poľnohospodárstvo v nehostinných a náročných oblastiach. V rámci posilnenia programov partnerstva sa navrhujú tieto typy prioritných opatrení:
  - rozvíjať pestovanie stredozemských drevín v horských oblastiach s cieľom bojovať proti chudobe,
  - rozvíjať typické regionálne produkty so zameraním sa na oblasti záujmu oboch strán,
  - zlepšovať hospodársku situáciu v poľnohospodárskom sektore, najmä v oblastiach mechanizácie, uvádzania na trh, služieb pre malých poľnohospodárov, inovatívnych technológií, výskumu pre zlepšenie produktivity a kvality atď.),
  - rozvíjať produkciu vysokej akosti vrátane ekologickej výroby,
  - spolupracovať v oblasti zemepisných označení,
  - zachovávať prírodné zdroje a biodiverzitu.
- Podporovať produkciu vysokej akosti a ustáliť obchod v jednotlivých odvetviach.
- Uľahčovať, posilňovať a podporovať vytváranie partnerstiev medzi profesijnými organizáciami marockých a európskych poľnohospodárskych výrobcov.
- Začať rokovania s cieľom uzavretia bilaterálnej dohody o ochrane zemepisných označení po uplynutí troch mesiacov od nadobudnutia platnosti dohody o liberalizácii obchodu s poľnohospodárskymi výrobkami, agropriemyselnými výrobkami a produktmi rybolovu.

- Pomáhať Maroku, aby v krátkodobom horizonte splnilo podmienky na účasť v pilotných projektoch rozvoja vidieka (ENPARD) a aby mohlo v strednodobom horizonte rozvíjať viacročný plán iniciatívy ENPARD.

Právna úprava a normalizácia zhody v nesanitárnej oblasti a kódexy vhodných postupov v prípade poľnohospodárskych výrobkov a produktov rybolovu

- Aproximovať právne predpisy týkajúce sa normalizácie zhody v nesanitárnej oblasti a kódexy vhodných postupov v prípade poľnohospodárskych výrobkov a produktov rybolovu s cieľom postupnej harmonizácie s európskym právnym rámcom.

- Posilňovať a regulovať inštitúcie s pôsobnosťou v uvedených aspektoch pre poľnohospodárske výrobky a produkty rybolovu [autonómny kontrolný a koordinačný ústav pre vývoz – *Etablissement Autonome de Contrôle et de Coordination des Exportations* (EACCE), ONSSA a ďalšie], predovšetkým prostredníctvom výmeny informácií a začlenením týchto inštitúcií do európskych a medzinárodných štruktúr.

- Zvýšiť kvalifikáciu odborníkov v oblasti uplatňovania právnych predpisov a noriem zhody v nesanitárnej oblasti.

Napomáhať obchod odstraňovaním existujúcich necolných prekážok pre poľnohospodárske výrobky a produkty rybolovu

- Aktualizovať marocké právne predpisy pre označovanie, zloženie, výrobu a obchodnú úpravu potravín a opis poľnohospodárskych výrobkov a produktov rybolovu.

- Približovať sa k všeobecným zásadám existujúcim v EÚ pre označovanie výrobkov obsahujúcich mäso, údaje o obsahu tuku atď.

Zdokonaliť aproximáciu právnych predpisov v rámci PMV v súlade s cieľom konvergencie.

- Posilňovať právne kapacity a kapacity sektorovej poľnohospodárskej politiky: predložiť interné a externé právne ustanovenia EÚ, najmä rôzne mechanizmy spoločných organizácií trhu s poľnohospodárskymi výrobkami, ako aj SPP.

- Zdokonaliť strategické monitorovanie výrobkov a trhov popri novej politike modernizácie poľnohospodárstva.

Rybárstvo

Zabezpečiť uplatňovanie rámca správy rybárstva v súlade s obsahom a cieľmi stratégie Halieutis a so spoločnou rybárskou politikou v oblasti zachovania a trvalo udržateľného využívania rybolovných zdrojov a v oblastiach spoločného záujmu

- Zabezpečiť trvalú udržateľnosť zdrojov [os 1 plánu Halieutis (PH)]:

  – posilniť vedecký výskum,

  – všeobecne uplatňovať systém rozvoja lovísk na základe celkového povoleného výlovu (TAC),

– modernizovať flotilu a prispôsobiť rybolovné úsilie,

– pokračovať v boji proti činnostiam nezákonného, nenahláseného a neregulovaného rybolovu (NNN),

– stimulovať rozvoj akvakultúry.

- Optimalizovať produkciu (os 2 PH):

  – modernizovať prístavné infraštruktúry a miesta vykládky určené pre rybolov,

  – zabezpečiť efektívnu správu prístavných priestorov.

- Zlepšiť zhodnocovanie produktov rybárstva a podmienky ich uvádzania na trh (osi 2 a 3 PH):

  – uľahčovať prístup spracovateľov ku kvalitným surovinám,

  – stimulovať diverzifikáciu a orientáciu priemyselnej produkcie na najdôležitejšie trhy,

  – štruktúrovať a oživiť vnútorný trh,

  – uľahčovať obchod s produktmi rybárstva a prispievať tým k zriadeniu zóny voľného obchodu,

- Začleniť prierezové otázky:

  – Správa vecí verejných: posilňovať poradnú úlohu profesijných združení a vyzývať na dialóg medzi jednotlivými článkami odvetvia,

  – Právny rámec: konsolidovať, objasniť a aktualizovať,

  – Kontrola a dohľad: posilniť prostriedky v celom odvetví,

  – Kvalita a hygiena: uplatňovať prostriedky a nástroje umožňujúce vysledovateľnosť v celom odvetví (prepojené s bodom 5.4),

  – Ľudské zdroje a zamestnanosť: vytvoriť stredisko pre monitorovanie zamestnanosti v sektore rybárstva (pracovné podmienky, rozvoj zamestnanosti žien odborníčok, opatrenia na prispôsobenie sa hospodárskemu prostrediu),

  – Vytvárať konkurencieschopné klastre.

Konvergencia: V snahe dosiahnuť tieto ciele Maroko za pomoci EÚ zohľadní nariadenie o ochrane a trvalo udržateľnom využívaní zdrojov rybného hospodárstva v rámci spoločnej politiky v oblasti rybolovu (ES č. 2371/2002 a súvisiace právne predpisy), ako aj osobitné ustanovenia spoločnej rybárskej politiky v oblastiach spoločného záujmu, konkrétne:

– začlenenie environmentálneho hľadiska,

– kontrola, monitorovanie a dohľad,

– podpora výskumu.

Vykonávať stratégiu Halieutis v súlade s cieľom zbližovania v oblasti regulácie, najmä pokiaľ ide o trvalú udržateľnosť rybolovných zdrojov

- Napredovať v prijímaní a vykonávaní nového primeraného právneho rámca, ktorým sa do vnútroštátnych právnych predpisov začleňujú európske pravidlá uplatniteľné na boj proti NNN rybolovu, a najmä nariadenie (ES) č. 1005/2008 z 29. septembra 2008, ktorým sa ustanovuje systém Spoločenstva na zabraňovanie nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, na odrádzanie od neho a jeho odstránenie.

- Rozvíjať kapacity monitorovania a kontroly vykonávania rybolovu a zákonného pohybu produktov rybárstva v celom odvetví. K týmto kapacitám patria:

  – ľudské zdroje s náležitou odbornou prípravou na túto novú úlohu,

  – prostriedky umožňujúce elektronickú správu údajov zlučiteľnú so štandardami EÚ, ktorá je hlavným miestom určenia marockých produktov rybárstva,

  – satelitné sledovanie polohy rybárskych plavidiel.

- Napredovať v prijímaní a vykonávaní právneho rámca zameraného na zachovanie morského prostredia a predchádzanie jeho znečisteniu.

- Poskytnúť Národnému ústavu pre výskum v oblasti rybárstva (*Institut National de Recherche Halieutique*, INRH) poverenému dohľadom nad kvalitou morského prostredia vhodné zariadenia a prostriedky na výskum a monitorovanie.

- Rozvíjať akvakultúru a podporovať inštitúciu pre akvakultúru (Národná agentúra pre rozvoj akvakultúry) prijatím stimulujúceho právneho rámca, ktorý zohľadní medzinárodné normy a štandardy v oblasti ochrany životného prostredia, ako spôsob podpory investícií v tejto oblasti.

- Pokračovať v modernizácii rybárskej flotily bez zvyšovania rybolovnej kapacity.

- Zabezpečiť vykonávanie a úplné dodržiavanie noriem prijatých v rámci medzinárodných a regionálnych organizácií pre riadenie rybolovu, najmä Medzinárodnej komisie pre zachovanie atlantických tuniakov (ICCAT) a Všeobecnej rybárskej komisie pre Stredozemné more (GFCM).

- Prispievať k regulácii rybolovného úsilia v závislosti od úrovne využívania zdrojov.

- Podporovať používanie selektívneho rybárskeho výstroja.

- Prispievať k predchádzaniu znečisťovaniu plavidlami.

- Uplatňovať predpísané normy a požiadavky v oblasti odbornej prípravy a zdravia námorníkov.

- Zintenzívniť úsilie pri pátraní po ľuďoch a záchranných akciách na mori.

6.6 Sloboda usadzovania, právo obchodných spoločností, účtovníctvo a audit

Usadzovanie

Uľahčovať usadzovanie a zlepšovať podnikateľské prostredie

- Presadzovať prostredie priaznivé pre spoločnosti, konkrétne zameraním sa na reformu súdneho systému, zjednodušenie postupov a zníženie administratívnej záťaže.
- Zaviesť opatrenia umožňujúce zabezpečiť elektronické zakladanie podnikov.
- Posilniť marockú agentúru pre rozvoj investícií ako kontaktné miesto pre zahraničných investorov.
- Zabezpečiť pravidelný dialóg so zástupcami zahraničných investorov v snahe zlepšiť podmienky usadzovania.
- Zintenzívniť spoluprácu s agentúrami Euromed na podporu investícií.

Konvergencia: V snahe dosiahnuť tieto ciele sa Maroko osobitne sústredí na:

– zjednodušenie administratívnych postupov (so zabezpečením, že administratívne postupy v oblasti prístupu k poskytovaniu služieb a vykonávania poskytovania služieb sú transparentné, primerané, založené na objektívnych kritériách tak, aby poskytovateľom služieb poskytovali predvídateľnosť a právnu istotu),

– asistenciu poskytovateľom služieb pri úkonoch administratívnych postupov (skvalitnením dostupných informácií alebo zriadením jednotných kontaktných miest pre poskytovateľov služieb),

– všeobecné rozšírenie systému „e-regulations“ do všetkých marockých regionálnych investičných stredísk (CRI).

Právo obchodných spoločností

Harmonizovať právo obchodných spoločností na zabezpečenie ochrany všetkých strán a uľahčenie činnosti podnikov

- Zlepšiť ochranu akcionárov a iných strán v súlade s európskymi normami a postupmi v danej oblasti.
- Dokončiť kódex dobrej správy pre jednotlivé typy podnikov a verejnoprávnych inštitúcií v súlade s európskymi a medzinárodnými normami a monitorovať uplatňovanie všetkých existujúcich kódexov.
- Naďalej napomáhať Marocký inštitút pre administrátorov (*Institut marocain des Administrateurs*, IMA) s cieľom šíriť povedomie a zásady v oblasti dobrej správy a riadenia spoločnosti (stretnutia, diskusné fóra, webové stránky ...) a zabezpečiť činnosti strategického dohľadu a výskumu v oblasti správy a riadenia spoločnosti (publikácie, štúdie, stredisko pre monitorovanie správy a riadenia spoločnosti).

- Dokončiť modernizáciu obchodného registra a systému zverejňovania v úradnom vestníku na informovanie tretích strán.

Konvergencia: V snahe dosiahnuť tieto ciele Maroko za pomoci EÚ zohľadní pri zbližovaní v oblasti regulácie európske normy týkajúce sa práva obchodných spoločností.

Účtovníctvo a audit

Uplatňovať európske a medzinárodné účtovné a audítorské štandardy najmä v prípade spoločností kótovaných na burze

- Pokračovať v úsilí o podporu kvalitnej profesijnej kariéry v oblasti auditu.

- Pokračovať v opatreniach zameraných na podporu prijímania a uplatňovania medzinárodných a európskych účtovných a audítorských štandardov v prípade spoločností kótovaných na burze, najmä:

  – štvrtej smernice Rady z 25. júla 1978 o ročnej účtovnej závierke niektorých typov spoločností, vychádzajúcej z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy (78/660/EHS),

  – siedmej smernice Rady z 13. júna 1983 o konsolidovaných účtovných závierkach, vychádzajúcej z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy (83/349/EHS),

  – nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 z 19. júla 2002 o uplatňovaní medzinárodných účtovných noriem,

  – smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES o štatutárnom audite ročných účtovných závierok a konsolidovaných účtovných závierok.

6.7 Služby, finančné služby a poštové služby

Pokračovať v rozvíjaní sektora služieb v Maroku

- Pokračovať v aproximácii marockých právnych predpisov s právnymi predpismi EÚ v oblasti všeobecných alebo sektorových vykonávacích právnych predpisov s cieľom aproximácie marockých právnych predpisov s právnymi predpismi EÚ.

- Podporovať rozvoj elektronického obchodu.

- Posilňovať kapacity na vyhodnocovanie obchodu so službami.

- Na základe rámca, ktorý sa stanoví v protokole o obchode so službami a o usadzovaní, vytvoriť priaznivý priestor na diskusie o vzájomnom uznávaní odborných kvalifikácií s cieľom napomáhať mobilitu poskytovateľov služieb.

Konvergencia: V snahe dosiahnuť tieto ciele Maroko zohľadní:

– smernicu 2000/31/ES o elektronickom obchode,

– smernicu 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu (zriaďovanie jednotných kontaktných miest, systematizácia zásad administratívneho zjednodušovania a elektronických administratívnych postupov v rámci transpozície smernice 2006/123).

Finančné služby

Pokračovať v reforme finančných služieb (banky, poisťovne a finančný trh) v oblasti regulácie a dohľadu prostredníctvom aproximácie s európskymi normami (finančný sektor sa pokladá za prioritný z hľadiska konvergencie)

- Naďalej uplatňovať rámec Bazilej II aj jeho zmeny (Bazilej III).
- Zachovať zodpovedajúci systém záruk bankových vkladov.
- Pokračovať v posilňovaní prudenciálneho regulačného rámca pre finančné trhy v rámci konvergencie s európskym prudenciálnym regulačným rámcom.
- Pokračovať v posilňovaní prerogatív, účinnosti a nezávislosti orgánov pre dohľad nad finančnými inštitúciami, finančnými trhmi a poisťovňami v súlade s medzinárodnými štandardmi, a rozvíjať makroprudenciálny dohľad.
- Posilňovať inštitucionálny a regulačný rámec s cieľom rozvoja trhu s poistením a cennými papiermi.
- Pokračovať v posilňovaní účinnosti a dôveryhodnosti finančného dohľadu v súlade s odporúčaniami Medzinárodného menového fondu (MMF) v kontexte programu hodnotenia finančného sektora (FSAP).

Konvergencia: V snahe dosiahnuť tieto ciele Maroko zohľadní *acquis* EÚ (po analýze rozdielov a vyhodnotení priorít na základe analýzy nákladov na konvergenciu a jej prínosov, ako aj v závislosti od potrebných prostriedkov na zabezpečenie tejto konvergencie; por. príloha II).

Poštové služby

Pokračovať v procese rozvoja poštového sektora v Maroku

- Vymieňať si skúsenosti a odborné poznatky v oblasti právnych predpisov v poštovom sektore, a to aj so zreteľom na zbližovanie regulačného rámca s európskym regulačným rámcom.
- Vymieňať si skúsenosti v záujme podpory skvalitňovania služieb.
- Vymieňať si skúsenosti a odborné poznatky s cieľom posilniť kapacity na hodnotenie poštových trhov a zvýšiť perspektívy rastu, ktoré ponúka elektronický obchod.
- Stanoviť jasné pravidlá týkajúce sa povolení udeľovaných poskytovateľom služieb pôsobiacim v poštovom segmente otvorenom hospodárskej súťaži.
- Zasadzovať sa o zavedenie jasných pravidiel pre „univerzálnu službu“: ponuka poštových služieb stanovenej kvality, ktoré sú poskytované nepretržite a na celom

území niektorej strany za ceny dostupné všetkým užívateľom, s uvedením spôsobov financovania služieb.

- Dbať o to, aby rozhodnutia regulačného a riadiaceho orgánu a postupy, ktoré používa, boli nestranné voči všetkým účastníkom na trhu, a zabrániť všetkým postupom narúšajúcim hospodársku súťaž na segmentoch trhov poštových a zásielkových služieb.

- Usilovať sa o čo najskoršie zriadenie regulačného a riadiaceho orgánu, ktorý bude z právneho hľadiska oddelený a nezávislý od všetkých poskytovateľov poštových a zásielkových služieb.

Konvergencia: Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/67/ES z 15. decembra 1997 o spoločných pravidlách rozvoja vnútorného trhu poštových služieb spoločenstva a zlepšovaní kvality služieb zmenená smernicami 2002/39/ES a 2008/06/ES.

6.8 Pohyb kapitálu a bežné platby

Pokrok smerom k postupnej liberalizácii kapitálového účtu

- Pokračovať v úsilí smerom k postupnej liberalizácii kapitálového účtu.

- Zabezpečiť výmenu vhodných postupov pri prechode k úplnej liberalizácii kapitálového účtu.

- Zaviesť mechanizmus dohľadu nad pohybom kapitálu.

6.9 Verejné obstarávanie

Zlepšiť transparentnosť a účinnosť postupov zadávania verejných zákaziek a udeľovania koncesií

- Pokračovať v aproximácii marockých právnych predpisov s európskymi normami, aby sa zabezpečila otvorenosť, transparentnosť, rovnosť v prístupe k informáciám a súťažné obstarávanie.

- Zaviesť účinný a nezávislý systém urovnávania sporov v súvislosti s postupmi verejného obstarávania.

- Pokračovať v modernizácii postupov správy, riadenia a kontroly plnenia verejných zákaziek, a najmä v zavádzaní elektronizácie postupov.

- Štandardizovať postupy verejného obstarávania vo verejných inštitúciách a podnikoch založených na účely uspokojovania konkrétnych potrieb všeobecného záujmu, ktoré sú inej než priemyselnej alebo obchodnej povahy.

- Zlepšiť nákupné systémy prevádzkovateľov sietí v sektoroch vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb.

- Zaviesť účinnú odbornú prípravu pre obstarávateľov/zadávateľov (v mene štátu a miestnych samospráv), ako aj pre úradníkov poverených kontrolou verejného obstarávania a plnenia zákaziek.

Konvergencia:

- so smernicami 2004/17/ES a 2004/18/ES v prípade postupov zadávania verejných zákaziek a udeľovania koncesií,

- so smernicami 89/665/EHS a 92/13/EHS, zmenenými smernicou 2007/66/ES, v záujme zlepšovania účinnosti odvolacích konaní v oblasti zadávania verejných zákaziek a udeľovania koncesií.

6.10 Politika hospodárskej súťaže

Vytvoriť moderný rámec pre politiku hospodárskej súťaže a posilniť kapacity orgánov pre reguláciu hospodárskej súťaže na účely vykonávania tejto politiky

- Vykonať reformu zákona č. 06/99 v záujme konsolidovania súčasnej inštitucionálnej schémy hospodárskej súťaže, a to takým spôsobom, že sa všetky právomoci súvisiace s uplatňovaním politiky hospodárskej súťaže zveria jedinej inštitúcii (Rade pre hospodársku súťaž, ktorá je novým ústavným orgánom), ktorá vďaka tomuto štatútu získa riadiacu samostatnosť a právomoc konať z vlastnej iniciatívy s možnosťou viesť vyšetrovania pod súdnym dohľadom, ako aj donucovacie rozhodovacie právomoci s možnosťou vydávať nielen poradné, ale aj záväzné stanoviská.

- Posilniť administratívne kapacity pre uplatňovanie právnych predpisov v oblasti hospodárskej súťaže a identifikovať prípadné činnosti spolupráce (technika analýzy trhov, vedenie vyšetrovaní v súvislosti s hospodárskou súťažou, kontrola koncentrácií, riešenie sporov).

- Zaistiť koordináciu a konzultácie medzi orgánom pre hospodársku súťaž a sektorovými regulačnými orgánmi, pričom Rada pre hospodársku súťaž by mala mať výhradnú právomoc v oblasti boja proti protisúťažným praktikám, ako aj v oblasti dohľadu nad ekonomickými koncentráciami.

- Zabezpečiť odbornú prípravu určenú pre sudcov, ktorí riešia prípady a odvolania súvisiace s hospodárskou súťažou.

- Podporiť postupné vykonávanie rámcových právnych predpisov platných v Maroku, najmä dodržiavanie zásad nediskriminácie, transparentnosti a spravodlivosti konaní.

6.10.1 Štátna pomoc

Vypracovať spoločnú definíciu štátnej pomoci, výnimiek a ich úlohy v rámci hospodárskej súťaže

- Pravidelne aktualizovať správy.

- Zamerať sa na vylepšenie definície a metodiky účtovania štátnej pomoci.

- Zintenzívniť výmenu informácií o štátnej pomoci a priamej rozpočtovej pomoci a určiť ich vplyv na hospodársku súťaž.

- Vypracovať spoločnú definíciu jednotlivých druhov pomoci a ich zlučiteľnosti so zásadami hospodárskej súťaže.

6.11 Duševné a priemyselné vlastníctvo

Zabezpečiť postupnú aproximáciu ustanovení s úrovňou ochrany v EÚ a posilniť skutočné uplatňovanie týchto ustanovení tak, že sa zohľadní harmonizácia vnútroštátnych právnych predpisov s dohodou WTO o medzinárodných dohodách o ochrane práv duševného vlastníctva (TRIPS)

Osobitné ciele

- Aproximácia marockých právnych predpisov s právnymi predpismi EÚ[3]:
  - zistiť rozdiely v oblasti práv priemyselného vlastníctva (patenty, dizajny, značky),
  - vypracovať a zaviesť právne predpisy zahŕňajúce aproximáciu právnych predpisov, najmä v oblasti patentov, dizajnov, značiek [pozri súčasnú spoluprácu s Európskym patentovým úradom (EPÚ)],
  - vykonať analýzu rozdielov v oblasti autorských práv a príbuzných práv a vypracovať a zaviesť právne predpisy zahŕňajúce túto nutnú aproximáciu právnych predpisov.
- Posilnenie administratívnej a súdnej kapacity:
  - posilniť uplatňovanie práv duševného vlastníctva prostredníctvom zavádzania odrádzajúcich opatrení a účinných sankčných opatrení (súdy, colné orgány),
  - naďalej plniť a upevňovať rozvojové ciele Marockého úradu pre priemyselné a obchodné vlastníctvo (*Office Marocain de la Propriété Industrielle et Commerciale*, OMPIC) vytýčené do roku 2015,
  - zistiť potreby a zaistiť odbornú prípravu, analýzu a zlepšenie informačných a komunikačných systémov (OMPIC),
  - analyzovať potreby a posilniť administratívnu kapacitu Marockého úradu pre autorské právo (*Bureau marocain du droit d'auteurs*, BMDA),
  - pokračovať v spolupráci s EPÚ a Úradom pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a vzory) Európskej únie (OHIM);
- Koordinácia, spolupráca a zvyšovanie povedomia v oblasti boja proti falšovaniu a pirátstvu:
  - zintenzívniť úsilie s cieľom zabezpečiť účinné uplatňovanie práv duševného vlastníctva, a to najmä posilnením súdneho dohľadu,

[3] Postupná aproximácia so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva a s nariadením 1383/2003 o colných konaniach.

– naďalej uplatňovať a posilňovať prostriedky určené na boj proti falšovaniu a pirátstvu v teréne prostredníctvom posilňovania právomocí a administratívnych kapacít colných orgánov a súdneho systému,

– analyzovať a hodnotiť vplyv falšovania a pirátstva na domácu tvorbu a inovácie,

– zvyšovať verejné povedomie o význame práv duševného vlastníctva pre hospodársky rast krajiny,

– spolupracovať so súkromným sektorom a s ostatnými príslušnými inštitúciami a zaviesť pravidelné opatrenia v oblasti boja proti falšovaniu a pirátstvu [akčný plán Národného výboru pre priemyselné vlastníctvo a boj proti falšovaniu (*Comité National pour la Propriété Industrielle et Anti-Contrefaçon*, CONPIAC), dialóg so združeniami, atď.].

- Spolupráca a rokovania:

  – ukončiť rokovania o schvaľovacej dohode s EPÚ,

  – pokračovať v spolupráci s organizáciami členských štátov, iných krajín a OMPIC-om a upevňovať túto spoluprácu,

  – spolupracovať pri vykonávaní Obchodnej dohody o boji proti falšovaniu (ACTA) a pri koordinácii boja proti falšovaniu,

  – pokračovať v aproximácii marockých právnych predpisov s európskymi normami, dokončiť pristúpenie k dohovorom uvedeným v článku 39 dohody o pridružení a vykonávať inovačný aspekt Euro-stredozemskej charty pre podniky.

Konvergencia: V snahe splniť tieto ciele Maroko zohľadní existujúce acquis Únie; pozri prílohu II.

6.12 Colné orgány

Pokračovať v posilňovaní administratívnych kapacít colných orgánov a v harmonizácii colných predpisov s medzinárodnými normami a normami EÚ; pokračovať vo vykonávaní colných opatrení uľahčujúcich obchodovanie a zároveň zaistiť bezpečnosť medzinárodného logistického reťazca

- Uplatňovať postup vzájomného uznávania schválených hospodárskych subjektov:

  – analyzovať postup a štatút schválených hospodárskych subjektov v Maroku,

  – zintenzívniť dialóg o systéme schválených hospodárskych subjektov na základe analýzy postupu a štatútu zavedeného v Maroku v záujme prípadného vzájomného uznávania schválených hospodárskych subjektov.

- Pokračovať v prácach na koordinovanom riadení s ostatnými orgánmi na hraniciach (jednotné kontaktné miesto).

- Uzavrieť Regionálny dohovor o pan-euro-stredozemských preferenčných pravidlách pôvodu a následne ho uplatňovať.

- Zaistiť účasť Maroka na prípravnej fáze postupu revízie pan-euro-stredozemských pravidiel pôvodu obsiahnutých v regionálnom dohovore.

- Vykonať reformu kontrolného reťazca:

  – zlepšiť kontroly predovšetkým prostredníctvom organizovania seminárov, programovania návštev pilotných operačných jednotiek, prístupu k odborným informáciám a vytvorenia databáz o pohybe dopravných prostriedkov a tovaru,

  – zlepšiť systém kontroly *a posteriori* tak, že sa využijú najlepšie postupy a poskytnú sa technické prostriedky v podobe osobitných počítačových aplikácií,

  – posilniť využívanie počítačovej analýzy rizika marockými colnými orgánmi a výmenu počítačových údajov o obchodných operáciách (medzinárodná colná sieť).

- Rozvíjať verejno-súkromné partnerstvo, najmä v rámci strediska pre monitorovanie etiky, aby táto inštitúcia mohla účinne plniť svoju funkciu opierajúc sa o zásady deklarácie Svetovej colnej organizácie (OMD) z Arushi.

- Uplatňovať a neustále upravovať kombinovanú nomenklatúru.

- Zaistiť účasť Maroka na programe Spoločenstva „Colníctvo 2013“ a akomkoľvek budúcom colnom programe otvorenom pre tretie krajiny.

6.13 Politika v oblasti podnikania

Maroko sa zaväzuje vykonávať Euro-stredozemskú chartu pre podnikanie, ktorá sa stala spoločným referenčným dokumentom pre stredozemské krajiny vrátane Maroka, s cieľom zlepšiť investičnú klímu, stimulovať podnikateľského ducha a podporovať investície, ako aj prístup na trhy v euro-stredozemskom regióne.

Zlepšiť prostredie a podmienky pre rozvoj konkurencieschopných podnikov a podporu investícií

- Zlepšiť podnikateľské prostredie a pokračovať vo vykonávaní Euro-stredozemskej charty pre podnikanie s prihliadnutím na závery spoločného hodnotenia vykonaného v roku 2008 na základe 77 ukazovateľov, ktoré sa týkali desiatich oblastí činnosti charty[4]. Zamerať sa najmä na dosiahnutie pokroku v týchto oblastiach:

  – reforma právnych predpisov a zjednodušenie administratívy,

  – dostupnosť finančných prostriedkov,

[4] Jednoduché postupy pre podniky, vzdelávanie a odborná príprava zameraná na podnikavosť, lepšie kompetencie, jednoduchší prístup k financovaniu a priaznivé fiškálne podmienky pre investovanie, lepší prístup na trh, inovácia, silné profesijné združenia, systémy a služby na podporu kvality v podnikoch, euro-stredozemské siete a partnerstvá, jednoznačné a cielené informácie pre podniky.

– politika v oblasti inovácie;

– ľudský kapitál (formovanie podnikateľského ducha a zlepšovanie kompetencií).

- Podporiť koordináciu medzi ministerstvami a koordináciu medzi všetkými aktérmi verejného a súkromného sektora, ktorí sa podieľajú na rozvoji podnikov a podporovaní inovácie.

- Podporiť prácu Národného výboru pre podnikateľské prostredie (*Comité national de l'environnement des affaires*, CNEA), ktorý pomocou verejno-súkromného partnerského rámca urýchlil identifikáciu a vykonávanie reforiem súvisiacich s podnikateľským prostredím, najmä pokiaľ ide o zjednodušenie a posilnenie transparentnosti administratívnych postupov, modernizáciu právneho prostredia pre podnikanie a zlepšenie riešení obchodných sporov.

- Zriadiť regionálne výbory pre podnikateľské prostredie.

- Spoločne zhodnotiť pokrok dosiahnutý v celej krajine a jeho prínos pre podniky prostredníctvom účasti na regionálnych opatreniach zameraných na hodnotenie a meranie pokroku na základe spoločných ukazovateľov.

- Zrevidovať Euro-stredozemskú chartu pre podnikanie s cieľom lepšie zohľadniť potreby malých a stredných podnikov (MSP) opierajúc sa o iniciatívu „Small Business Act" pre Európu. Venovať osobitnú pozornosť otázke rovnosti žien a mužov, sociálnej zodpovednosti podnikov a ochrane životného prostredia.

- Zlepšiť podmienky pre príchod investorov a podporiť miestne investovanie.

- Rozvinúť priemyselné, obchodné a technologické infraštruktúry, najmä strediská inovácie (*cités de l'innovation*), a podporovať vytváranie klastrov.

- Vytvoriť priaznivé podmienky pre rozvoj výskumu a inovácie.

- Zlepšiť prístup k priemyselným pozemkom tak, že sa uľahčí prevod nehnuteľného majetku a nadobúdanie stavebného povolenia.

- Mobilizovať miestne podniky okolo zahraničných investícií, aby sa stimulovala inovácia a domáci hospodársky rozvoj.

- Podporiť zriadenie a aktivity Marockého strediska pre inováciu (*Centre marocain de l'innovation*, CMI).

- Zaviesť štatút začínajúceho inovačného podniku a samostatne zárobkovo činnej osoby.

- Posilniť pomoc pre mikropodniky v rámci vnútroštátnej stratégie zacielenej na túto kategóriu podnikov.

- Zlepšiť možnosti súdnej nápravy pre podniky (vrátane MSP) prostredníctvom rozvoja alternatívnych metód riešenia konfliktov (mediácia a rozhodcovské konanie).

- Zlepšiť kvalitu a lehotu vydávania súdnych rozhodnutí obchodnými súdmi.

- Posilniť spoluprácu so stredozemskými partnermi v oblasti boja proti pirátstvu a falšovaniu, najmä prostredníctvom výmeny informácií a skúseností v tejto oblasti.

- Založiť a vybudovať prostredníctvom Národnej agentúry pre podporu malých a stredných podnikov (*Agence nationale pour la promotion de la petite et moyenne entreprise*, ANPME) marocké stredisko pre monitorovanie MSP, ktoré má slúžiť ako nástroj na skúmanie, analýzu a sledovanie podnikov.

6.14 Priemyselná spolupráca

Zvýšiť atraktivitu výskumného kapitálu

- Podporiť transfer technológií a priemyselné partnerstvo.

- Vytvoriť zónu tvorby vedľajších podnikov (spin-off) a inkubátorov opierajúc sa o výskum a rozvoj v sektoroch, ktoré sa považujú za ťažiskové sektory Maroka.

- Podporiť vytváranie družby a partnerstva s európskymi klastrami.

- Posilniť výmenu skúseností a najlepších postupov v oblasti výskumu a vývoja a priemyselnej inovácie, a najmä aspekty súvisiace s vytváraním klastrov, technologických platforiem alebo technologických parkov podľa vzoru stredísk inovácie.

- Rozvíjať partnerské iniciatívy napomáhajúce vznik a rozvoj priemyselných činností súvisiacich s energiou z obnoviteľných zdrojov, a to v rámci vnútroštátnej energetickej stratégie v tejto oblasti.

Pokračovať v dialógu o budúcnosti textilného/odevného sektora

- Pokračovať v intenzívnejšej výmene vhodných postupov medzi národnými verejnými správami, priemyselnými združeniami, podnikmi, výskumnými strediskami a ďalšími sociálnymi partnermi pôsobiacimi v textilnom a odevnom priemysle v euro-stredozemskom regióne.

- Zintenzívniť diskusie nielen o výzvach, ktorým čelí textilný a odevný priemysel, ale aj o prípadných budúcich smerovaniach a konkrétnych opatreniach v záujme inovácie sektora a zlepšenia priemyselnej konkurencieschopnosti textilných a odevných výrobkov v euro-stredozemskom regióne.

Podporovať dialóg o priemyselných sektoroch

- Zintenzívniť výmenu vhodných postupov a diskusie medzi rôznymi vnútroštátnymi partnermi pôsobiacimi v priemysle nielen o výzvach, ktorým čelia priemyselné sektory, ale aj o prípadných budúcich smerovaniach a konkrétnych opatreniach v záujme inovácie domáceho priemyselného sektora a zlepšenia priemyselnej konkurencieschopnosti Maroka.

- Zintenzívniť dialóg vo viacerých sektoroch a/alebo oblastiach súvisiacich s priemyselnou politikou, ako sú politika MSP, cestovný ruch, vesmír, suroviny, štandardizácia a dohody o posudzovaní zhody a uznávaní priemyselných výrobkov.

Propagovať trvalo udržateľný rozvoj podnikov

- Podporovať transfer technológií, vhodné postupy riadenia a racionalizácie a výmenu odborných poznatkov v súvislosti s trvalo udržateľným rozvojom s cieľom napomáhať marocké podniky v ich úsilí o rozvoj.

Vykonávať regionálne pracovné programy v oblasti euro-stredozemskej priemyselnej spolupráce, ktoré sú monitorované v spolupráci s Marokom

- Zapájať sa do činností euro-stredozemskej priemyselnej spolupráce na regionálnej úrovni.

6.15 Ochrana spotrebiteľov

- Pokračovať v aproximácii právnych predpisov Maroka s *acquis* EÚ a dokončiť vnútroštátny legislatívny rámec v oblasti ochrany spotrebiteľov.

- Posilniť administratívne kapacity na účely účinného a konkrétneho uplatňovania politiky na ochranu spotrebiteľa, najmä najvyššej rady pre spotrebu a marockého strediska pre spotrebu.

- Pokračovať v propagácii nezávislých marockých združení na ochranu spotrebiteľov a založiť fond určený na financovanie projektov navrhnutých združeniami spotrebiteľov v Maroku.

- Zriadiť marocké stredisko pre spotrebu.

6.16 Pracovníci a koordinácia sociálneho zabezpečenia

Plniť všetky záväzky prijaté na základe ustanovení dohody o pridružení, ktoré sa týkajú pracovníkov a koordinácie sociálneho zabezpečenia

- Koordinovať systémy sociálneho zabezpečenia podľa existujúcich právnych predpisov.

- Dohliadať na to, aby sa klauzula o rovnakom zaobchádzaní v rámci pracovných podmienok, odmien a prepúšťania plne uplatňovala tak v prípade marockých pracovníkov, ako aj legálne zamestnaných štátnych príslušníkov členských štátov EÚ.

- Zabezpečiť úplné uplatňovanie klauzuly o nediskriminácii v oblasti sociálneho zabezpečenia pre pracovníkov a ich rodinných príslušníkov.

6.17 Štatistiky

Dokončiť harmonizáciu marockých noriem s európskymi a medzinárodnými normami

- Prijať a vykonávať návrhy zákonov o štatistike a pokračovať vo vykonávaní akčného plánu na roky 2013 – 2017.

- Pokračovať v prácach na harmonizácii štatistických údajov a metód s cieľom zabezpečiť, aby boli štatistiky zlučiteľné s vhodnými európskymi postupmi.

- Pokračovať v zlepšovaní, ako aj v kvantitatívnom a kvalitatívnom rozvíjaní národného štatistického systému.

- Zriadiť stredisko pre monitorovanie priemyslu, obchodu a nových technológií a stredisko pre monitorovanie inovácie.

- Zaistiť spoluprácu marockého menového úradu s európskymi inštitúciami zodpovednými za vyhotovovanie štatistík platobnej bilancie.

7. DOPRAVA, ENERGETIKA, ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, INFORMAČNÁ SPOLOČNOSŤ, VÝSKUM A VÝVOJ

7.1 Doprava a infraštruktúry

7.1.1 Budovanie siete infraštruktúr (cesty, diaľnice, letiská, prístavy a prepojenie na transeurópske siete)

Vykonávanie vnútroštátnej politiky v oblasti dopravy a infraštruktúry vybudovaním kvalitného, výkonného, konkurencieschopného a trvalo udržateľného systému dopravy sledujúc tieto línie:

- Konsolidovať a zintenzívniť politiku budovania a údržby dopravných infraštruktúr a ich prepojenie s regionálnymi sieťami, najmä s transeurópskou dopravnou sieťou (RTE-T), a podporiť účasť súkromných subjektov v tomto sektore.

- Rozvíjať logistickú konkurencieschopnosť marockého hospodárstva, najmä prostredníctvom vytvárania logistických zón, rozvoja aktérov a ľudských zdrojov a optimalizácie toku tovaru.

- Podporiť mobilitu a trvalo udržateľnú dopravu prostredníctvom rozvoja výkonných dopravných systémov, ktoré chránia životné prostredie a zaisťujú bezpečnosť majetku a osôb.

- Podporiť aproximáciu regulačných a legislatívnych rámcov s európskymi a medzinárodnými normami v oblasti dopravy.

- Vypracovať vnútroštátny rámec pre prípravu a monitorovanie plánov trvalo udržateľného mestského rozvoja v prospech užívateľov a nákladnej dopravy v dôležitých mestách.

Regionálny aspekt

- Naďalej sa zúčastňovať na plánovaní dopravných infraštruktúr v Stredozemí, najmä na plánovaní budúcej transstredozemskej dopravnej siete a definovaní spôsobov jej realizácie, ako aj na zlepšovaní prepojení na transeurópsku dopravnú sieť.

- Naďalej sa zúčastňovať na rozvoji satelitných rozširovacích systémov, globálnych navigačných systémov, aplikácií založených na tejto technológii v stredozemskom regióne a na novom regionálnom projekte satelitnej navigácie Euromed GNSS II.

- Prijať potrebné zjednodušovacie opatrenia v súlade s Regionálnym akčným plánom pre dopravu v Stredozemí (PART), ktoré majú zlepšiť fungovanie dopravnej siete, aby sa zvýšila plynulosť dopravných tokov medzi Marokom, regionálnymi partnermi a EÚ.

7.1.2 Cestná doprava a bezpečnosť cestnej premávky

Vykonať opatrenia a vybrané reformy v sektore cestnej dopravy a bezpečnosti cestnej premávky

- Preskúmať možnosť otvorenia dohody „Interbus“ v Maroku, aby sa zharmonizovali postupy a pravidlá týkajúce sa medzinárodnej cestnej dopravy cestujúcich s európskymi štandardmi a aby sa zabezpečila ich propagácia v Maroku a krajinách EÚ.

- Vybudovať intermodálny integrovaný systém hromadnej dopravy.

- Podporiť európske a medzinárodné normy v oblasti bezpečnosti cestnej premávky.

- Uplatňovať systém certifikácie v prípade dopravy pasažierov i tovaru s cieľom zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie v sektore dopravy tovaru a stimulovať verejnú dopravu pasažierov.

- Posilniť kapacitu orgánov, aby mohli uplatňovať normy v oblasti sociálneho práva a technické predpisy v súlade s normami stanovenými v medzinárodných dohovoroch a dohovoroch EÚ o preprave nebezpečného tovaru, budovaní inteligentných dopravných systémov a dobe jazdy a odpočinku.

7.1.3 Železničná doprava

Vykonávať vybrané opatrenia a reformy v sektore železničnej dopravy

- Podporiť interoperabilitu marockých a európskych železničných sietí.

- Spolupracovať na budovaní európskeho systému riadenia železničnej dopravy (ERTMS), aby sa dosiahol medzinárodný štandard a ešte viac zvýšila úroveň bezpečnosti premávky vlakov.

Regionálny aspekt

- Preskúmať výhody regionálnej spolupráce s cieľom podporiť účinnosť, bezpečnosť a interoperabilitu služieb pozemnej dopravy (cestnej, železničnej a mestskej).

- Pokračovať v aproximácii regulačných a legislatívnych rámcov s európskymi a medzinárodnými normami v regionálnom kontexte.

7.1.4 Letecká doprava

Vykonávať vybrané opatrenia a reformy v sektore leteckej dopravy

- Pokračovať v uplatňovaní existujúcej vnútroštátnej leteckej politiky a zvýšiť úroveň regulácie letectva prostredníctvom prijatia návrhu zákona o kódexe civilného letectva.

- Zabezpečiť vykonávanie všetkých častí Euro-stredozemskej leteckej dohody z roku 2006 s cieľom zaistiť predovšetkým zbližovanie v oblasti regulácie stanovené touto dohodou.

- Úzko spolupracovať v oblasti leteckej bezpečnosti, najmä vykonávaním programu rozvoja bezpečnostných vybavení zahŕňajúceho posilňovanie radarového pokrytia a zvyšovanie výkonnosti automatického systému leteckej kontroly.

- Preskúmať možnosti účasti Maroka na Jednotnom európskom nebi v súvislosti s postupom zbližovania v oblasti regulácie stanoveným v Euro-stredozemskej leteckej dohode z roku 2006. V tejto súvislosti sa preskúma možnosť urýchleného pristúpenia Maroka k výboru pre „Jednotné nebo“.

- Pokračovať v spolupráci v oblasti riadenia leteckej dopravy.

- Pokračovať v postupnom zapájaní Maroka do európskeho programu dohľadu nad leteckými spoločnosťami (SAFA) na základe pracovného dojednania podpísaného 23. marca 2011 s Európskou agentúrou pre bezpečnosť letectva (AESA).

- Začať konzultácie s EÚ s cieľom uzavrieť dojednania, ktoré by uľahčili prístup k zariadeniam na odvoz havarovaných lietadiel na medzinárodných letiskách Maroka.

- Začať konzultácie s EÚ s cieľom nájsť postup, ktorý by umožnil zvýšiť kvalifikáciu personálu poskytujúceho záchranné a protipožiarne služby v prípade požiaru lietadiel, aby zodpovedala medzinárodným a/alebo európskym normám, najmä pokiaľ ide o výber a nákup záchranných a protipožiarnych vybavení, ako aj odbornú prípravu, kvalifikáciu a/alebo osvedčenia tohto personálu.

Regionálny aspekt

- Pokračovať v aproximácii regulačných a legislatívnych rámcov s európskymi a medzinárodnými normami v regionálnom kontexte.

- Pokračovať v spolupráci s EÚ a stredozemskými partnermi prostredníctvom účasti na regionálnom projekte partnerstva Euromed v oblasti letectva (Euromed Aviation).

- Pokračovať v spolupráci a poskytovaní pomoci v oblasti bezpečnosti prostredníctvom jednotky leteckej bezpečnosti pre stredozemské krajiny (MASC) v rámci EASA.

7.1.5 Námorná doprava

Vykonávať vybrané opatrenia a reformy v sektore námornej dopravy

- Prehlbovať spoluprácu s EÚ s cieľom zosúladiť marockú politiku v oblasti námornej bezpečnosti s politikou EÚ.

- Rozvíjať dialóg o budovaní prístavných infraštruktúr, zlepšovaní prístavných služieb, harmonizácii prístavných operácií, riadení a plánovaní námorného priestoru, bezpečnosti a ochrane námornej dopravy a prístavov a zlepšovaní námorného spojenia medzi EÚ a Marokom, a najmä o námorných diaľniciach.

- Uplatňovať účinné námorné bezpečnostné opatrenia zavedením systémov kontroly vykonávanej prístavným a vlajkovým štátom a posilniť kapacitu inštitucionálnych štruktúr v rámci námornej správy, aby mohla na seba prevziať zodpovednosť za bezpečnosť, ochranu a prevenciu pred znečistením morí a kontrolu znečistenia morí.

- Vykonávať medzinárodné dohovory Medzinárodnej námornej organizácie (IMO), ako aj rezolúcie Výboru pre ochranu morského prostredia.

- V prípade prístavov, ktoré boli označené za prístavy námorných diaľnic, zaistiť rýchle, účinné a lacné administratívne postupy (postupy a administratívna koordinácia inšpekcií), ako aj vysokú úroveň kvality služieb (prístavné infraštruktúry, prístavné služby, námorné a intermodálne služby).

- Obnoviť dialóg s Komisiou s cieľom definovať plán spolupráce, najmä pokiaľ ide o posilňovanie kapacít, prevenciu pred znečistením a boj proti znečisteniu v Stredozemnom mori, a to s perspektívou pristúpenia Maroka k Európskej námornej bezpečnostnej agentúre (EMSA).

Regionálny aspekt

- Naďalej sa zapájať do regionálnej spolupráce v oblasti námornej politiky, prístavov a príbrežnej námornej dopravy (*short sea shipping*).

- Pokračovať v spolupráci s EÚ a stredozemskými partnermi v rámci medzinárodnej námornej organizácie a naďalej sa zapájať do regionálnych projektov Euromedu týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany námornej dopravy (SAFEMED) a námorných diaľnic (MEDAMOS).

7.1.6 Logistický reťazec

Vykonávať vybrané opatrenia a reformy v sektore logistiky

- Pokračovať v zavádzaní novej vnútroštátnej stratégie pre rozvoj a konkurencieschopnosť logistiky v Maroku.

- Začať dialóg o logistickom reťazci, ktorého cieľom by malo byť zapojenie Maroka do iniciatív, ktoré začala EÚ v roku 2007 v snahe zlepšiť logistický reťazec a jeho zabezpečenie.

7.1.7 Povolania v sektore dopravy

- Začať konzultácie s EÚ s cieľom zaviesť vzájomné uznávanie diplomov vyššieho odborného štúdia (*licences professionnelles*) pre povolania v sektore dopravy, najmä pokiaľ ide o palubný personál v oblastiach námornej a leteckej dopravy.

Konvergencia: V snahe splniť tieto ciele Maroko za pomoci EÚ zohľadní pri zbližovaní v oblasti regulácie európske normy v oblastiach cestnej, železničnej, leteckej a námornej dopravy a v prístavnom sektore.

7.2 Energetika

Zintenzívniť dialóg a zaistiť zbližovanie energetických politík, ako aj inštitucionálnych a legislatívnych rámcov s cieľom postupne integrovať marocký energetický trh do trhu s energiou v EÚ, pričom sa zohľadnia najmä environmentálne otázky

- Vykonávať energetické stratégie, ktoré sa zbližujú so stratégiami EÚ a sú založené na cieľoch ako bezpečnosť dodávok, konkurencieschopnosť a trvalo udržateľná energia.

- Pokračovať vo vypracúvaní a vykonávaní stratégií rozvoja s nízkymi emisiami CO_2.

- Vykonávať strednodobú a dlhodobú marockú energetickú stratégiu (2020/2030) a vnútroštátny plán prioritných opatrení.

- Zintenzívniť dialóg o energii, ktorý sa vedie v rámci dohody o pridružení.

- Vypracovať a napĺňať víziu vytýčenú do roku 2020 s cieľom posilniť inštitúcie, a najmä ministerstvo zodpovedné za energetiku a baníctvo vrátane jeho činnosti na regionálnej úrovni.

- Upevniť systém strategického monitorovania a dohľadu v záujme lepšieho energetického prognózovania a plánovania vrátane energetických štatistík, a to najmä prostredníctvom výmeny informácií a odborných poznatkov a posilňovania kompetencií s cieľom zosúladenia s európskymi štandardmi.

- Vymieňať si odborné poznatky a skúsenosti s cieľom prehĺbiť a urýchliť zbližovanie politík s *acquis communautaire*, a to najmä v oblasti plynu a elektriny, postupov a legislatívnych, inštitucionálnych, organizačných, technických a regulačných rámcov v sektore energie.

- Energetická diverzifikácia:

  – spolupracovať pri vytváraní podmienok nevyhnutných na rozvoj používania zemného plynu: legislatívny a regulačný rámec, technické a podporné opatrenia,

  – spolupracovať pri vývoji alternatívnych zdrojov energie: technologický výskum a vývoj v oblastiach ropných bridlíc a bridlicového plynu.

- Zaviesť vnútroštátnu schému pre reguláciu energie, najmä pre elektrinu a zemný plyn, a zabezpečiť postupné zbližovanie so smernicami EÚ o elektrine a plyne. Prijať na tento účel predpisy pre elektrinu a plyn a pravidlá ich uplatňovania.

- Pokračovať v reformách v sektoroch elektriny a plynu s cieľom zlepšenia ich výkonnosti a ich postupnej liberalizácie v súlade s *acquis* EÚ.

Posilniť regionálnu energetickú spoluprácu

- Posilniť úlohu Maroka v rámci regionálnej energetickej spolupráce, najmä s cieľom plnenia stredozemského solárneho plánu, v súlade s vykonávaním plánu prioritných opatrení na roky 2008 – 2013 v rámci euro-stredozemského partnerstva pre energiu, ako aj cieľmi Únie pre Stredozemie.

- Pokračovať v spolupráci v rámci regionálnych iniciatív a projektov.

- Konsolidovať a posilniť existujúce prepojenia a tranzitné infraštruktúry vedúce cez Maroko v záujme prepojenia elektrických a plynových sietí na juhu a severe Stredozemia.

- Postupne integrovať trhy s elektrinou Maroka, Alžírska a Tuniska.

- Posilniť marocké regionálne skladovacie kapacity energetických produktov.

- Uľahčiť financovanie energetických infraštruktúr: postupné zbližovanie marockého systému s postupmi EÚ, najmä v prípade skladovania energetických produktov.

Spolupráca v oblasti jadrovej bezpečnosti

- Spolupracovať pri vytváraní podmienok nevyhnutných na prípadný rozvoj civilného elektronukleárneho programu: výmena informácií a skúseností, predpisy týkajúce sa jadrovej bezpečnosti a ochrany proti žiareniu.

- Zabezpečiť výmenu odborných poznatkov a skúseností s cieľom zaviesť regulačný rámec približujúci sa pravidlám a postupom EÚ, najmä s cieľom zaistiť najvyššiu úroveň jadrovej bezpečnosti a primeranú úroveň ochrany proti ionizujúcemu žiareniu.

- Spolupracovať s cieľom zriadenia nezávislej národnej agentúry pre kontrolu jadrovej bezpečnosti a ochranu proti žiareniu v Maroku.

Zvýšenie energetickej efektívnosti

- Pokračovať v opatreniach zameraných na energetickú efektívnosť vykonávaných v rámci vnútroštátneho programu prioritných opatrení, a to najmä v oblasti priemyslu, bývania, verejných budov, dopravy a cestovného ruchu.

- Posilniť inštitucionálny a organizačný rámec, najmä Agentúru pre rozvoj energie z obnoviteľných zdrojov a energetickú efektívnosť.

- Vykonávať regulačné opatrenia prostredníctvom zbližovania s pravidlami EÚ, ako aj požadované stimuly, inovatívne mechanizmy financovania (tretí investor, CDM, atď.) a opatrenia v oblasti vzdelávania, zvyšovania povedomia a komunikácie.

- Zabezpečiť účasť na programe EÚ „Inteligentná energia“.

Rozvoj používania energie z obnoviteľných zdrojov

- Plniť vnútroštátne ciele rozvoja energií z obnoviteľných zdrojov a vykonávať marocký solárny plán a marocký projekt veternej energie.

- Pokračovať v opatreniach na rozvoj energií z obnoviteľných zdrojov vo veľkom aj malom meradle (solárne ohrievače vody, fotovoltické systémy napojené na sieť a autonómne fotovoltické systémy, biomasa, atď.) a vývoz ekologickej elektriny vrátane stimulov a inovatívnych mechanizmov financovania.

- Posilniť inštitucionálny a organizačný rámec, vypracovať a vykonávať akčné plány v týchto oblastiach za súčasného zbližovania s pravidlami EÚ.

- Rozvíjať vnútroštátny potenciál biomasy.

- Spolupracovať v oblasti výskumu, vývoja a inovácie v prospech trvalo udržateľného rozvoja.

- Zriadiť výskumné a vývojové strediská a inštitúty pôsobiace v oblasti vývoja trvalo udržateľných energetických technológií a v oblasti energetickej efektívnosti a energií z obnoviteľných zdrojov: vymedziť výskumné témy; zriadiť výskumné jednotky; posilniť kompetencie.

- Posilniť akademický program inštitúcií odbornej prípravy patriacich pod ministerstvo pre energetiku v spomínaných oblastiach.

- Vytvoriť platformy excelentnosti a technologické póly združujúce inovatívne podniky, výskumné strediská a inštitúcie odbornej prípravy, najmä v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, energetickej efektívnosti a odsoľovania morskej vody pomocou slnečnej energie.

- Rozvíjať na vnútroštátnej úrovni technológie a materiály podporujúce energetickú efektívnosť a energie z obnoviteľných zdrojov, najmä prostredníctvom vytvárania priemyselných klastrov a vykonávania výskumných a vývojových programov.

Posilniť bezpečnosť a kontrolu energetických zariadení

- Posilniť bezpečnosť a ochranu energetických zariadení a vybavení a systému technickej kontroly a prevencie rizík v týchto zariadeniach.

- Vymieňať si skúsenosti a odborné poznatky v záujme zvyšovania potenciálu energetického laboratória ministerstva zodpovedného za energetiku, najmä v oblasti kontroly kvality uhľovodíkov.

- Vymieňať si skúsenosti a odborné poznatky v záujme certifikácie energetického laboratória energií ministerstva zodpovedného za energetiku.

- Spolupracovať v záujme zavedenia stratégie prevencie a riadenia rizík v sektoroch energetiky a baníctva a v oblasti výbušnín a tlakových zariadení.

7.3 Bane

Posilniť spoluprácu a partnerstvo v oblasti banského rozvoja

- Posilniť kapacity v oblasti banskej regulácie, rozvoja malých baní, banskej ťažby a prieskumu, riadenia banských a geologických zásob, rozvoja geologickej infraštruktúry a geografických informačných systémov.

- Chrániť životné prostredie, rehabilitovať banské lokality a vykonať rekonverziu banských zón po uzavretí baní.

- Zriadiť a vybudovať informačný systém týkajúci sa banských a ropných zásob, ako aj banských štatistík.

- Organizovať a valorizovať sektor mineralogických vzoriek a fosílií.

7.4 Životné prostredie a voda

Propagovať vhodnú environmentálnu správu vrátane posilneného zbližovania s právnymi predpismi a politikami EÚ

Posilnenie administratívnych štruktúr a strategického plánovania

- Posilniť a dokončiť zriaďovanie marockých inštitúcií zodpovedných za ochranu životného prostredia, kontrolu znečistenia a vodné hospodárstvo na centrálnej, regionálnej a miestnej úrovni vrátane posilňovania koordinácie a konzultácie medzi jednotlivými aktérmi.

- Posilniť kapacity v oblasti strategického plánovania – vrátane finančných stratégií – opierajúc sa o skúsenosti EÚ.

- Založiť a sfunkčniť inšpekčné útvary kontrolujúce dodržiavanie ustanovení environmentálnych zákonov v Maroku.

- Uplatňovať trhové nástroje (ako napr. ekologické dane) a zaviesť pravidlo „znečisťovateľ platí“ vrátane vytvorenia systému environmentálnej zodpovednosti.

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie

- Posilniť systém posudzovania vplyvov na životné prostredie vrátane národných a regionálnych výborov pre skúmanie vplyvu a komisií vedúcich verejné vyšetrovanie prostredníctvom jeho zosúlaďovania s právnymi predpismi EÚ.

- Posilniť systém strategického environmentálneho posudzovania plánov a programov.

Podpora aktérov občianskej spoločnosti a účasti verejnosti

- Podporiť aktérov občianskej spoločnosti a zvýšiť zapojenie verejnosti do otázok týkajúcich sa životného prostredia opierajúc sa o skúsenosti a vhodné postupy EÚ.

Dostupnosť a prístup k informáciám

- Posilniť systém zhromažďovania a spracovávania informácií o životnom prostredí v Maroku opierajúc sa o skúseností a vhodné postupy EÚ.

- Posilniť prístup verejnosti k informáciám o životnom prostredí a uviesť do platnosti zákon o práve verejnosti na prístup k informáciám o životnom prostredí a na účasť na prijímaní rozhodnutí o otázkach týkajúcich sa životného prostredia.

Oznamovanie a šírenie informácií

- Rozvíjať a vykonávať komunikačné stratégie v oblasti životného prostredia.

- Vypracovať a uverejňovať pravidelné správy o stave životného prostredia na národnej alebo regionálnej úrovni.

Podporiť environmentálne sektory, ako aj aproximáciu vrátane zbližovania s príslušnými právnymi predpismi a politikami EÚ

Kvalita ovzdušia

- Podporiť lepšie riadenie kvality ovzdušia (limitné hodnoty, výstražné prahy, zavedenie a klasifikácia zón a aglomerácií, zavedenie systému kontroly a posudzovania kvality ovzdušia) v záujme zlepšenia verejného zdravia a kvality životného prostredia opierajúc sa o rámcové právne predpisy EÚ.

- Vypracovať a vykonávať akčné plány na boj proti znečisteniu atmosféry vrátane cezhraničného znečistenia.

Ochrana morského prostredia

- Podporiť ochranu morského prostredia vrátane ochrany morských ekosystémov.

- Prijať právne predpisy v oblasti integrovaného riadenia pobrežných zón.

Odpadové hospodárstvo

- Zaviesť vnútroštátnu stratégiu pre odpadové hospodárstvo.

- Podporiť budovanie integrovanej siete zariadení na spracovanie odpadu vrátane stredísk na spracovanie priemyselných odpadov.

- Zaviesť systém schvaľovania a registrovania zariadení na spracovanie odpadov, ako aj systém inšpekcie a kontroly týchto zariadení opierajúc sa o zásady právnych predpisov EÚ a profesionalizovať neformálny sektor.

Ochrana prírody

- Pokračovať v zavádzaní systému chránených území opierajúc sa o zásady a vhodné postupy EÚ.

- Pokračovať vo vykonávaní stratégie ochrany a obnovy lesných ekosystémov, spomaliť odlesňovanie a pokračovať v zalesňovacích činnostiach podľa hlavného zalesňovacieho plánu. Pokračovať v prebiehajúcich prácach zameraných na zavádzanie lesnej certifikácie (*Forest Stewardship Council*, SFC).

- Pokiaľ ide o biodiverzitu, zlepšiť vedecké poznatky týkajúce sa národnej biodiverzity (druhy, ekosystémy, problémy názvoslovia).

- Obnoviť degradované ekosystémy a prijať opatrenia podporujúce obnovu ohrozených druhov v spolupráci s miestnym obyvateľstvom.

- Vykonávať vnútroštátne právne predpisy v oblasti obchodu s voľne žijúcimi druhmi s cieľom dodržiavať povinnosti stanovené v Dohovore o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín.

Znečistenie a priemyselné riziká

- Zaviesť systém integrovanej prevencie a obmedzovania znečistenia spôsobeného veľkými priemyselnými zariadeniami opierajúc sa o európske normy a vhodné postupy.

- Zaviesť systém kontroly hrozieb spojených s vážnymi nehodami s nebezpečnými látkami opierajúc sa o európske normy a vhodné postupy.

Chemikálie

- Prijať normy týkajúce sa registrácie, hodnotenia a schvaľovania chemikálií opierajúc sa o právne predpisy a vhodné postupy EÚ.

- Prijať stratégiu pre postupné nahrádzanie chemikálií predstavujúcich najväčšie nebezpečenstvo pre ľudské zdravie a životné prostredie.

Dezertifikácia vrátane opatrení na ochranu pôd

- Vykonávať opatrenia v rámci plánu na boj proti dezertifikácii a na ochranu pôd.

Kapacita na vydávanie povolení, monitorovanie a inšpekciu

- Posilniť administratívnu kapacitu marockých orgánov zodpovedných za ochranu životného prostredia a vodné hospodárstvo z hľadiska vydávania povolení, monitorovania a inšpekcií.

Začlenenie environmentálnych aspektov

- Podporiť ďalšie začleňovanie environmentálnych aspektov do ostatných sektorov, ako sú vodné hospodárstvo, lesné hospodárstvo, poľnohospodárstvo, vzdelávanie, energetika, doprava, rybárstvo, priemysel a výskum.

Posilniť regionálnu a medzinárodnú environmentálnu spoluprácu

Medzinárodná spolupráca

- Posilniť vykonávanie environmentálnych dohovorov a protokolov, v prípade ktorých je Maroko zmluvnou stranou, a napredovať smerom k ratifikácii dodatočných environmentálnych dohovorov a protokolov, ktoré sú súčasťou právneho systému EÚ.

Regionálna spolupráca

- Posilniť spoluprácu v rámci Dohovoru o ochrane morského prostredia a pobrežných oblastí Stredozemného mora (Barcelonského dohovoru) a v rámci protokolov k tomuto dohovoru.

- Pokračovať v spolupráci v rámci iniciatívy Horizont 2020.

- Posilniť spoluprácu s Európskou agentúrou pre životné prostredie v rámci jej regionálnych činností vrátane spoločných environmentálnych informačných systémov.

Konvergencia: V snahe vykonať tieto reformy Maroko za pomoci EÚ postupne zohľadní pri zbližovaní v oblasti regulácie príslušné európske normy v oblastiach vhodnej environmentálnej správy, kvality ovzdušia, odpadového hospodárstva, riadenia vodných zdrojov a ochrany morského prostredia, ochrany prírody, priemyselného znečistenia a chemikálií.

Zmena klímy

- Posilniť a dokončiť zriaďovanie marockých inštitúcií zodpovedných za otázky klímy.

- Vykonávať Rámcový dohovor Organizácie Spojených národov o zmene klímy. Zaviesť a vykonávať stratégie a plány na zmierňovanie zmeny klímy a adaptáciu na zmenu klímy.

- Zaviesť inventúru emisií skleníkových plynov.

- Spolupracovať pri rozvoji a zavádzaní politiky pre zmenu klímy na obdobie po roku 2012.

- Spolupracovať pri zmierňovaní zmeny klímy a adaptácii na zmenu klímy.

- Spolupracovať pri vykonávaní dohôd z Cancúnu a Durbanu.

- Podporovať stratégiu nízkoemisného rozvoja a prispieť tak k rozvoju ekologického hospodárstva.

- Podporovať zmierňujúce opatrenia prispôsobené vnútroštátnym podmienkam vrátane odvetvových kreditných mechanizmov.

- Podporovať zohľadňovanie zmeny klímy v rozhodovacom procese.

- Vykonať prvé opatrenia na prípravu systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov.

- Začleniť priority zmeny klímy do poľnohospodárstva: zvýšiť mieru výsadby ovocných stromov; používať vybrané semená a odrody prispôsobené podnebiu; zaviesť všeobecné používanie techník zberu vody a optimálneho zavlažovania; sprístupniť výsledky agronomického výskumu v prospech poľnohospodárskeho rozvoja.

Vodné hospodárstvo

Vykonávať vnútroštátnu stratégiu pre vodné zdroje s cieľom konsolidovať dosiahnuté výsledky a zabezpečiť integrované riadenie vodných zdrojov

- Podporovať riadenie dopytu po vode a valorizáciu vody prostredníctvom:

– šetrenia vodou pri zavlažovaní pomocou masívnej rekonverzie na lokalizované zavlažovanie a zlepšenia účinnosti pri využívaní vody v poľnohospodárstve,

– zavedenia systému čistenia odpadových vôd určených na poľnohospodárske použitie opierajúc sa o zásady právnych predpisov EÚ,

– šetrenia vodou v sektoroch pitnej vody, priemyslu a cestovného ruchu.

- Podporovať zachovanie a ochranu vodných zdrojov, prírodného prostredia a zraniteľných zón prostredníctvom:

  – ochrany kvality vodných zdrojov a boja proti znečisteniu,

  – zavedenia systému na zlepšenie kvality splaškovej vody, ktorú odvádzajú mestá a priemyselné odvetvie,

  – zachovania spodných vôd a povodí, oáz a mokradí,

  – zavedenia systému na zlepšenie kvality vôd vrátane vôd na kúpanie opierajúc sa o zásady právnych predpisov EÚ.

- Obmedziť zraniteľnosť voči prírodným rizikám súvisiacim s vodou a adaptáciou na zmenu klímy:

  – zlepšiť ochranu osôb a majetku voči záplavám a bojovať proti vplyvom sucha pomocou plánov riadenia sucha za využitia vodných priehrad,

  – dokončiť opatrenia stanovené vo vnútroštátnom pláne na ochranu pred záplavami,

  – zlepšiť prevenciu, najmä prostredníctvom rozvoja systémov ohlasovania povodní a záchranných plánov.

- Pokračovať v regulačných a inštitucionálnych reformách prostredníctvom dokončenia zavádzania ustanovení zákona 10-95 a prepracovania zákona s cieľom začleniť chýbajúce aspekty, konkrétne šetrenie vodou a opätovné použitie čistených odpadových vôd.

- Modernizovať informačné systémy a posilniť nástroje a kompetencie prostredníctvom:

  – modernizácie správy, obnovenia a posilnenia vodného hospodárstva a orgánov povodí,

  – posilnenia a modernizácie systému na zhromažďovanie a spracovávanie informácií o vode v Maroku prostredníctvom zavedenia vnútroštátneho informačného systému o vode opierajúc sa o skúsenosti a vhodné postupy EÚ,

  – budovania administratívnych kapacít marockých orgánov zodpovedných za vodné hospodárstvo v rámci vodohospodárskej politiky, vydávanie povolení, monitorovanie a inšpekciu za súčasnej aproximácie s európskymi právnymi predpismi v tejto oblasti,

– vypracovania a vykonávania stratégií komunikácie a zvyšovania povedomia v súvislosti s vodou,

– posilnenia kapacít v oblasti strategického plánovania vrátane finančných stratégií opierajúc sa o skúsenosti EÚ.

- Riadiť a rozvíjať vodné zdroje:

  – podporiť a rozvíjať netradičné vodné zdroje ako napríklad odsoľovanie morskej vody, demineralizácia brakických vôd, opätovné použitie čistených odpadových vôd a zber dažďových vôd.

7.5 Informačná spoločnosť

- Analyzovať možnosti zlepšenia spolupráce medzi EÚ a Marokom v oblasti informačnej spoločnosti a konkrétne rozvíjať súčinnosť medzi stratégiou „Digitálne Maroko“ a Digitálnou agendou pre Európu.

- Pokračovať vo vypracovávaní a účinnom zavádzaní kompletného regulačného rámca týkajúceho sa elektronických komunikácií, ktorý zahŕňa najmä povolenie na siete a služby, prístup k sieťam a službám a ich prepojenie, univerzálnu službu a práva používateľov, ochranu spotrebiteľov, spracovávanie osobných údajov a ochranu súkromia v sektore elektronických komunikácií a účinné riadenie spektra rádiofrekvencií.

- Pokračovať v rozvíjaní regulácie v týchto hlavných oblastiach:

  – preskúmať možnosť zavedenia systémov povolení na poskytovanie služieb elektronických komunikácií,

  – pokračovať v analýzach trhu, napríklad aj prostredníctvom analýzy trhu s veľkoobchodným poskytovaním (fyzického) prístupu k sieťovej infraštruktúre (vrátane zdieľaného prístupu alebo úplne uvoľneného prístupu) na pevnom mieste a trhu s veľkoobchodným poskytovaním širokopásmového prístupu. Okrem toho by sa malo zabezpečiť účinné a náležité plnenie povinností v súvislosti s prístupom (voľba a predvoľba prevádzkovateľa, prístup „bit-stream“, uvoľnený prístup, atď.) pre prevádzkovateľov s významným vplyvom na príslušných trhoch,

  – uľahčiť prenosnosť pevného a mobilného čísla prostredníctvom zlepšenia súvisiaceho postupu (lehota prenosnosti čísla medzi prevádzkovateľmi, obdobie prerušenia služby pre spotrebiteľa, maximálne trvanie zmluvy, sankcie v prípade zneužitia a protisúťažného správania atď.),

  – zabezpečiť účinné vykonávanie opatrení v súvislosti s dôverným charakterom elektronických komunikácií a nevyžiadanou komunikáciou (spamy).

- Navrhnúť a zaviesť nástroj na posilnenie bezpečnosti informačných systémov a ochranu infraštruktúr a kritických údajov; podporiť odolné a stabilné fungovanie sietí a služieb za dodržiavania zásad otvorenosti a interoperability.

- Posilniť štandardy a štruktúru aplikácií elektronickej verejnej správy s cieľom dosiahnuť všeobecný rámec interoperability verejných informačných systémov podľa vzoru Európskeho rámca interoperability (*European Interoperability Framework*, EIF).

- Zaviesť špecifikácie, normy a štandardy pre elektronizáciu transakcií *Business to Business (B2B)* malých a stredných podnikov/malých a stredných priemyselných podnikov s cieľom elektronizovať obchody a zabezpečiť plynulosť obchodných transakcií za pomoci nezávislých európskych orgánov zodpovedných za tieto oblasti (najmä CEN, CENELEC, ETSI).

- Podporiť spoluprácu a vzájomné výmeny informácií o stratégiách týkajúcich sa sietí a elektronických komunikácií, používania rádioelektrického spektra, režimu licencií a práv duševného vlastníctva v digitálnej oblasti, rozvíjania elektronických transakcií na podporu rozvoja obchodu medzi podnikmi (business-to-business) a ďalšieho rozvoja informačnej spoločnosti na národnej, regionálnej a celosvetovej úrovni.

- Konkrétne napredovať vo vykonávaní novej digitálnej stratégie Maroka „Digitálne Maroko“ prostredníctvom dialógu a spolupráce v oblasti technológií informačnej spoločnosti (IKT):

  – posilniť rozvoj verejných komunitných centier s prístupom k internetu, ktoré umožnia prístup k novým technológiám (vysokorýchlostnému internetu a verejným službám) širšiemu okruhu občanov, najmä v odľahlých a vidieckych oblastiach, a umožnia tak boj proti digitálnej priepasti,

  – posilniť vnútroštátny digitálny rozvoj na kultúrne a vzdelávacie účely spájajúc verejné opatrenia podnikané v tomto rámci, súkromné iniciatívy a medzinárodné partnerstvá,

  – preskúmať možnosť sprístupnenia verejných údajov a povolení na ich použitie a opätovné použitie pre potreby občanov a podnikov;

  – podporiť zapájanie občianskej spoločnosti do zavádzania stratégie „Digitálne Maroko“ medzi občanov v oblasti informačných a komunikačných technológií,

  – podporiť kultúru podnikania a inovácie IKT v súkromnom sektore a v rámci plánov a programov odbornej prípravy a vzdelávania,

  – vymieňať si informácie a vhodné postupy v oblasti certifikácie elektronických podpisov a v oblasti bezpečnosti elektronických komunikácií a transakcií,

  – podporiť vypracovávanie a rozvoj vnútroštátneho programu pre migráciu Maroka na systém adresácie Internet IPv6.

- Posilniť všetky formy spolupráce s EÚ na úrovni noriem a štandardov v oblasti informačných a komunikačných technológií, najmä pokiaľ ide o digitálnu televíziu, mobilné digitálne siete a internet budúcnosti, konektivitu vysokorýchlostných sietí, ktoré sú predmetom výskumu (budúca fáza EUMEDCONNECT), ako aj regulačný rámec prispôsobujúci sa technologickému vývoju informačnej spoločnosti.

– Stimulovať účasť verejných i súkromných marockých subjektov, napr. aj formou spoločných projektov, na európskych výskumných a inovačných programoch zameraných na informačné a komunikačné technológie, najmä v oblastiach súvisiacich s veľkými spoločenskými výzvami a rozvojom vysokorýchlostných sieťových infraštruktúr a údajov na podporu výskumu.

– Podporiť posilnenie regionálnej spolupráce s EÚ, vnútroštátny výskum s európskymi partnermi, prepojenie alebo spustenie spoločných výskumných sietí a výmenu výskumných pracovníkov s krajinami EÚ.

– Naplánovať spustenie euro-stredozemského výskumného programu, ktorý bude lepšie prispôsobený prostrediu a rozvoju stredozemského regiónu.

- Podporiť voľný prístup k internetu a spoluprácu s regulačnými orgánmi na juhu Stredozemia.

- Spolupracovať so skupinou regulačných orgánov Euromed pre elektronické komunikácie (EMERG) a s regulačnými orgánmi členských štátov EÚ v otázkach spoločného záujmu.

7.6 Veda a technológia, výskum a inovácia

Rozvoj výskumných a inovačných kapacít v záujme rozvoja hospodárstva a spoločnosti a integrácia Maroka do Európskeho výskumného priestoru

- Posilniť úlohu vnútroštátneho výskumného systému v rozvoji Maroka:

  – zlepšiť správu vnútroštátneho výskumného systému;

  – rozvinúť akreditáciu laboratórií a podporiť zoskupovanie výskumných pracovníkov a výskumných tímov,

  – zaviesť štruktúry na zhodnocovanie,

  – podporiť nástroj interného a externého hodnotenia výskumných činností a zaviesť mechanizmy lepšej koordinácie medzi rôznymi aktérmi vnútroštátneho výskumného systému,

  – podporiť spoluprácu a partnerstvo medzi univerzitami a výskumnými inštitúciami a koncovými používateľmi výsledkov výskumu,

  – pokračovať vo vykonávaní inovačných aspektov Euro-stredozemskej charty pre podniky a spoločne vyhodnotiť dosiahnutý pokrok na základe ukazovateľov vymedzených v regionálnom pláne,

  – podporiť vedecké a technologické partnerstvo v rámci euro-stredozemského priestoru,

  – mobilizovať marockých odborníkov žijúcich v Európe v záujme posilnenia výmeny a vzťahov medzi Marokom a EÚ v oblastiach vedy, technológie, výskumu a inovácie,

– opätovne preskúmať podmienky pristúpenia Maroka k sieti EUREKA.

- Účasť Maroka na Európskom výskumnom priestore:

  – preskúmať možnosti vedeckej spolupráce založenej napríklad na tzv. činnostiach „*project twinning*“ (*programme level management*) v spoločných prioritných tematických oblastiach európskych výskumných a inovačných programov,

  – zlepšiť podmienky účasti Maroka na európskych výskumných a inovačných projektoch,

  – posilniť výskumné kapacity marockých univerzít a výskumných stredísk s cieľom budúceho pridruženia Maroka k európskym výskumným a inovačným programom a intenzívnejšieho zapojenia sa do európskej spolupráce v oblasti vedy a techniky (*European Cooperation in Science and Technology,* COST)*,*

  – podporiť sieť národných tematických kontaktných miest v Maroku pre európske výskumné a inovačné programy a podporiť výmeny s príslušnými európskymi partnermi,

  – zintenzívniť výmenu pracovníkov v rámci výskumných projektov a podporovať účasť marockých vedcov na medzinárodných vedeckých diskusiách,

  – vytvoriť podmienky umožňujúce Maroku, aby sa pridružilo k programom Európskeho technologického inštitútu (EIT) a zapojilo sa do nich.

Konvergencia: V snahe splniť tieto ciele Maroko za pomoci EÚ zohľadní pri zbližovaní v oblasti regulácie príslušné európske normy v oblasti vedy a techniky, výskumu a inovácie, a najmä ustanovenia európskych výskumných a inovačných programov zameraných na zlepšenie konkurencieschopnosti priemyselného odvetvia a kvality života a na podporu trvalo udržateľného rozvoja.

7.7 Audiovizuálny sektor

- Podporovať výmenu názorov, informácií a skúseností v súvislosti s audiovizuálnou politikou vrátane regulačných aspektov.

- Podporovať tento sektor, aby sa zlepšili normy jeho správy, kvalita služieb, konkurencieschopnosť a aby sa posilnili jeho kompetencie prostredníctvom odbornej prípravy a technickej pomoci.

- Podporovať rozvoj transparentného, účinného a predvídateľného regulačného systému zahŕňajúceho reviziu legislatívneho rámca a vykonávanie nových ústavných výsad Vysokého úradu pre audiovizuálnu komunikáciu.

7.8 Integrovaná námorná politika

Rozvinúť rámec vzťahov umožňujúci Maroku zúčastňovať sa na integrovanej námornej politike EÚ

- Rozvinúť integrovaný prístup ku všetkým aktivitám súvisiacim s morom a pobrežiami alebo majúcich vplyv na more a pobrežia, a to na národnej i regionálnej úrovni.

- Pokračovať v zlepšovaní správy týchto rozličných námorných aktivít, najmä prostredníctvom rozvoja nástrojov, ako sú plánovanie námorného priestoru, integrované riadenie pobrežných zón, ako aj úsilie vyvíjané v oblasti morského a námorného výskumu.

7.9 Cestovný ruch

- Zaviesť stratégiu vízie cestovného ruchu do roku 2020.

- Vymieňať si informácie o politikách, opatreniach a projektoch v oblasti trvalo udržateľného, vysoko kvalitného a zodpovedného cestovného ruchu.

8. VZDELANIE, ODBORNÁ PRÍPRAVA A ZDRAVIE

8.1 Vzdelávanie

Upevniť zásadu rovnakých príležitostí

- Obmedziť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky, a to najmä dievčat vo vidieckom prostredí.

- Zlepšiť mieru opätovného začlenenia do školy.

- Zlepšiť systém štipendií.

- Bojovať proti násiliu v školách.

Rozšíriť prístup k základnému vzdelaniu pre všetkých a bojovať proti negramotnosti

- Obmedziť mieru negramotnosti, najmä v radoch mladých ľudí a žien vo vidieckom prostredí.

- Všeobecne rozšíriť povinné vzdelávanie (až po stredoškolský gymnaziálny stupeň).

- Zvýšiť mieru odborného stredoškolského vzdelania, najmä v prípade dievčat.

Zlepšiť kvalitu školskej výučby

- Zovšeobecniť predškolské vzdelávanie.

- Obmedziť mieru opakovania ročníkov.

- Zlepšiť znalosť vyučovacieho jazyka a vyučovanie cudzích jazykov.
- Posilniť systém odbornej prípravy vyučujúcich.
- Posilniť nástroje poradenstva a sledovania žiakov s ťažkosťami.

Pokračovať vo vykonávaní vzdelávacích aspektov Euro-stredozemskej charty pre podniky

- Rozvíjať vzdelávanie orientované na stimulovanie podnikavosti ako hlavnej kompetencie v rámci základného a stredoškolského vzdelávania.
- Spoločne hodnotiť dosiahnuté pokroky na základe ukazovateľov vymedzených pre túto oblasť na regionálnej úrovni.

8.2 Odborné vzdelávanie a príprava

- Podporiť reformu odborného vzdelávania.
- Pokračovať v dialógu a výmenách informácií o nástrojoch ako napr. Európsky systém kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET) a zabezpečenie kvality v oblasti odbornej prípravy (EQARF VET).
- Pripraviť inštitucionálne a operačné podmienky pre zavedenie vnútroštátneho rámca certifikácie.
- Vykonať reformu systému a správy odbornej prípravy (v spolupráci so sociálnymi partnermi) a posilniť dialóg medzi ponukou kompetencií a dopytom po nich s cieľom lepšie sa prispôsobiť potrebám trhu.
- Posilniť analýzy pracovného trhu a koncepcie verejných politík opierajúcich sa o dôkazy (*evidence-based*).
- Prispieť k posilneniu kontinuálnej odbornej prípravy, najmä k zlepšeniu riadenia finančných prostriedkov na kontinuálnu odbornú prípravu (reforma špeciálnych zmlúv), aby sa zlepšila dostupnosť a kvalita.
- Pokračovať vo vykonávaní aspektov odbornej prípravy Euro-stredozemskej charty pre podnikanie venujúc osobitnú pozornosť odbornej príprave orientovanej na podnikanie. Zlepšiť zhromažďovanie informácií o odbornej príprave ponúkanej v podnikoch. Spoločne hodnotiť dosiahnuté pokroky na základe ukazovateľov vymedzených pre túto oblasť na regionálnej úrovni.

8.3 Vysokoškolské vzdelávanie

Podporiť reformu systému vysokoškolského vzdelávania v Maroku a jeho zbližovanie so zásadami bolonského procesu

- Začať dialóg a výmeny zamerané na zásady a odporúčania bolonského procesu zakladajúceho európsky priestor vysokoškolského vzdelávania.
- Zaistiť zbližovanie marockých zákonov a právnych predpisov s cieľmi bolonského procesu.

- Zaviesť nástroje uľahčujúce transparentnosť, porovnateľnosť a uznávanie štúdií ako napr. Európsky systém prenosu a zhromažďovania kreditov (ECTS) a doplnok k diplomu (prijať a zaviesť efektívny systém kreditov, disciplín a príslušných zariadení).

- Pokračovať v zavádzaní vnútroštátneho systému kvalifikácie.

- Posilniť rozvoj odbornej prípravy v záujme zlepšenia použiteľnosti univerzitných diplomov a rozvíjať aktívne partnerstvá s odbornými kruhmi.

- Zaviesť nástroj na monitorovanie absolventov a zlepšiť mieru ich začlenenia na trh práce.

- Posilniť postup dekoncentrácie a decentralizácie vzdelávacích služieb a decentralizácie vysokoškolského vzdelávania s cieľom podporiť program „rozšírenej regionalizácie“.

Zlepšiť prístup k systému vysokoškolského vzdelania

- Zlepšiť sociálne služby pre študentov (sociálne štipendiá, prospechové štipendiá, prijímacia kapacita internátov, stravovacie zariadenia, základné zdravotné poistenie AMO).

- Zaviesť pomocné opatrenia pre študentov, najmä vo voľne prístupných univerzitných strediskách.

- Vykonávať opatrenia na boj proti opakovaniu ročníkov a zaostávaniu (integrovaný nástroj pre výučbu jazykov, metodologické moduly univerzitnej práce, moduly pre jazyky a komunikáciu, informatické moduly, mentorský systém, poradenstvo pre bakalárov a študentov a rozvoj spoločného študijného základu a možností prechodu medzi odbormi, aby sa umožnila preorientovanie…).

- Zaviesť účinný informačný a poradenský systém.

Zlepšiť kvalitu systému vysokoškolského vzdelania v Maroku

- Zlepšiť kapacity a kompetencie univerzitných pracovníkov.

- Podporiť diaľkovú odbornú prípravu.

- Rozvíjať nové informačné a komunikačné technológie v marockom systéme vysokoškolského vzdelávania.

- Posilniť postup certifikácie v oblasti univerzitného vzdelávania.

- Posilniť správu a samostatnosť zariadení vysokoškolského vzdelania.

- Rozvinúť kompetencie v oblasti hodnotenia programov, projektov a inštitúcií odbornej prípravy (pedagogické, administratívne a finančné hodnotenie).

- Zaviesť systém inštitucionálneho hodnotenia marockého vysokoškolského vzdelávania.

- Konsolidovať nezávislý systém zabezpečovania kvality.

- Viesť odbornú prípravu formou výskumu, najmä na úrovni doktorandského štúdia.

Posilniť spoluprácu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy zvýšením a/alebo zlepšením účasti Maroka na európskych programoch v oblasti vysokoškolského vzdelávania

- Pokračovať v podporovaní reformy a modernizácie vysokoškolského vzdelávania v rámci programu Tempus a programu, ktorý bude po ňom nasledovať.

- Podporiť účasť Maroka na európskych programoch mobility a partnerstva v existujúcej oblasti vysokoškolského vzdelávania.

- Pokračovať v informačných kampaniach o týchto programoch určených pre potenciálnych kandidátov, študentov a univerzitných pracovníkov.

- Podporiť zbližovanie Maroka s aktuálnymi postupmi uznávania diplomov v rámci Európskej únie.

- Podporiť výmeny medzi strediskom MERIC Maroc a sieťou ENIC-NARIC.

- Podporiť spoluprácu medzi euro-stredozemskou univerzitou v Portoroži a inštitúciami odbornej prípravy v Maroku.

8.4 Podpora odbornej prípravy v oblasti politík Spoločenstva

- Posilniť účasť Maroka na akciách Jean Monnet podporujúcich univerzitné vzdelávanie a na výskumných projektoch v oblasti štúdií o európskej integrácii.

- Posilniť začlenenie Maroka do špecifických programov určených pre vedúcich činiteľov tretích krajín, ktoré umožňujú zvyšovať povedomie o politikách Spoločenstva.

8.5 Zdravie

Zlepšiť úroveň verejného zdravia v Maroku a posilniť dialóg o zdraví medzi Marokom a EÚ

- Pokračovať v spolupráci v oblasti reformy zdravotníckeho sektora, najmä na základe vnútroštátnej stratégie Maroka „Vízia, zdravie 2020“, akčného plánu na roky 2008 – 2012 a prípadne budúcich nástrojov vrátane prijatia rámcového zákona o systéme zdravotnej starostlivosti, zlepšenia kvality starostlivosti a prístupu k zdravotnej starostlivosti, a to najmä pre najodkázanejších, regionalizácie a posilnenia preventívnych opatrení.

- Posilniť inštitúcie a laboratóriá s cieľom zlepšiť zdravotnú kontrolu a bezpečnosť (založenie Národnej agentúry pre verejné zdravie).

- Spolupracovať v oblasti ukazovateľov zdravia, najmä tých, ktoré súvisia s miléniovými rozvojovými cieľmi 4 a 5.

- Uskutočňovať prevenciu a kontrolu prenosných chorôb a neprenosných chorôb, najmä dlhotrvajúcich chorôb a nákladných chronických chorôb, a to aj

prostredníctvom ratifikácie a vykonávania medzinárodných nástrojov v oblasti zdravia, ako sú rámcový dohovor WTO o kontrole tabaku a medzinárodné zdravotné predpisy WTO.

- Spolupracovať s cieľom postupnej a dlhodobej aproximácie niektorých pravidiel a vykonávacích postupov v oblasti zdravia EÚ.

- Preskúmať možnosť prehĺbenia regionálnej spolupráce v oblasti zdravia, najmä v kontexte euro-stredozemskej spolupráce.

Konvergencia: V snahe splniť tieto ciele Maroko prijme texty zákonov a právnych predpisov týkajúcich sa systému zdravotnej starostlivosti a pri zbližovaní v oblasti regulácie za pomoci EÚ zohľadní príslušné európske smernice a odporúčania WTO v oblasti zdravotnej kontroly a bezpečnosti.

8.6 Mládež a šport

- Upevniť spoluprácu v oblasti neformálneho vzdelávania mládeže a sociálnych a výchovno-vzdelávacích pracovníkov s cieľom podporiť výmeny, medzikultúrny dialóg a rozvoj občianskej spoločnosti, a to najmä prostredníctvom programov v oblasti mládeže, ako sú Mládež v akcii (2007 – 13), Euromed Mládež IV a budúce programy v tejto oblasti.

- Podporiť výmenu informácií a vhodných postupov v súvislosti s témami spoločného záujmu, ako sú sociálna integrácia v športe a prostredníctvom športu, šport a vzdelávanie, fyzická aktivita, ako aj boj proti dopingu a proti násiliu v športe (najmä násiliu na štadiónoch).

- Umožniť marockým vedúcim pracovníkom, aby sa zúčastnili na študijných dňoch, seminároch a kolokviách týkajúcich sa športových tém.

- Spolupracovať na organizovaní športových podujatí v Maroku v rámci existujúcich štruktúr.

C. ÚČASŤ MAROKA NA PROGRAMOCH A V AGENTÚRACH EÚ

- Upevniť spoluprácu s týmito európskymi agentúrami v rámci ich regionálnych aktivít: Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA), Európska nadácia pre odborné vzdelávanie (EFT), Európska agentúra pre bezpečnosť letectva (EASA), Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA), Európska agentúra pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov Európskej únie (FRONTEX), EUROPOL, EUROJUST, Európska environmentálna agentúra (EEA) a Európska námorná bezpečnostná agentúra (EMSA).

- Zabezpečiť účasť Maroka na programoch Spoločenstva otvorených pre tretie krajiny, a to najmä na týchto programoch: rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP), Colníctvo 2013 (2008 – 2013), program SESAR, program Marco Polo.

- Zabezpečiť účasť v sieti Enterprise Europe Network.

- EÚ prispeje k uskutočneniu účasti Maroka na týchto programoch a v týchto agentúrach.

D. FINANČNÝ ROZMER

- Pri vykonávaní finančného rozmeru partnerstva EÚ – Maroko sa zohľadnia potreby vyplývajúce z:

  – posilneného štatútu,

  – vnútornej dynamiky Maroka, ktorá vyplynula z politických, hospodárskych a sociálnych reforiem, ktoré viedli k výrazným potrebám z hľadiska hospodárskych a sociálnych infraštruktúr,

  – potreby podporovať inkluzívny rast, aby sa obmedzila chudoba,

  – potreby upevniť otvorenosť Maroka a jeho integráciu do svetového hospodárstva, a najmä hospodárstva EÚ, a

  – novej stratégie EÚ vo vzťahu k susedstvu.

- Preskúmať možnosti, ako začať od roku 2013 novú etapu v sprístupňovaní náležitých finančných prostriedkov EÚ s cieľom podporiť Maroko pri smerovaní k regionálnej a kohéznej politike EÚ a prijímaní nových postupov vykonávania.

- Optimalizovať využívanie existujúcich finančných nástrojov vďaka lepšiemu zacieleniu programov spolupráce a lepšej spolupráci medzi Marokom a EÚ, aby sa optimalizovala absorpčná kapacita Maroka.

- Využiť všetky nové nástroje, ako aj náležité a nevyhnutné tematické nástroje, ktoré zaviedla EÚ pre svoju vonkajšiu činnosť, s prihliadnutím na potreby, pokroky dosiahnuté pri reformách a absorpčnú kapacitu Maroka.

III MONITOROVANIE A MONITOROVACIE SPRÁVY

Monitorovanie akčného plánu

- Tento akčný plán je podobne ako jeho predchodca orientačným dokumentom pre spoluprácu medzi EÚ a Marokom.

- Tento akčný plán sa predloží Asociačnej rade EÚ – Maroko, ktorá ho oficiálne schváli.

- Spoločné štruktúry zavedené dohodou o pridružení, a najmä podvýbory a pracovné skupiny zriadené na tento účel, budú mať na starosti napredovanie akčného plánu a zabezpečia monitorovanie jeho vykonávania.

- Podvýbory budú na základe tohto akčného plánu a vnútroštátneho programu zbližovania v oblasti regulácie podrobne monitorovať aproximáciu právnych predpisov s *acquis* EÚ za uplynulý rok. O výsledkoch tejto práce pripravia správu

pre Asociačný výbor. V tejto súvislosti sa uistia, že príslušné ministerstvá podali náležité žiadosti o použitie nástroja „TAIEX assessment“, resp. akékoľvek iného nástroja poskytnutého Európskou úniou na posúdenie odchýlky od *acquis*.

Monitorovacie správy

- EÚ a Maroko môžu vykonať jednostranné preskúmanie pokroku dosiahnutého pri vykonávaní akčného plánu nezávisle od revízie vykonávanej v rámci Asociačného výboru.

- EÚ a Maroko budú mať možnosť vyzvať mimovládne organizácie, ako aj iné zainteresované organizácie, ktoré pôsobia v Maroku a v EÚ v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje akčný plán, aby predložili svoje príspevky na účely preskúmania pokroku dosiahnutého pri jeho vykonávaní.

IV ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

- Tento akčný plán bude trvať päť rokov (2013 – 2017).

- Asociačný výbor bude mať za úlohu analyzovať pokroky dosiahnuté pri vykonávaní akčného plánu na základe správ a zápisníc vyhotovených podvýbormi. Okrem toho bude mať možnosť navrhnúť nové priority a úpravy akčného plánu v závislosti od dosiahnutého pokroku a/alebo nových potrieb, ktoré predloží na schválenie Asociačnej rade.

- Asociačný výbor popritom zohľadní príspevky predložené mimovládnymi organizáciami a inými zainteresovanými organizáciami, ktoré pôsobia v Maroku a v EÚ v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje akčný plán.

- Po uplynutí troch rokov vykonávania tohto akčného plánu sa strany zaväzujú, že vymedzia ďalšie etapy smerujúce k zavedeniu nového rámca vzájomných vzťahov na základe diskusií pracovnej skupiny *ad hoc*, ktorá bola spomenutá v spoločnom dokumente o posilnenom štatúte.

PRÍLOHA I:

Zoznam európskych dohovorov a/alebo dohovorov Rady Európy

- Európsky dohovor o ľudských právach (článok 6 – Právo na spravodlivé súdne konanie); Charta základných práv Európskej únie (Hlava VI Spravodlivosť)
- Európsky dohovor o ľudských právach (článok 3 – Zákaz mučenia); Protokol č.13 (Zrušenie trestu smrti); Charta základných práv Európskej únie (články 2 a 4)
- Európsky dohovor o ľudských právach (článok 10 – Sloboda prejavu; článok 11 – Sloboda zhromažďovania a združovania); Charta základných práv Európskej únie (články 11 a 12)
- Rámcová stratégia Spoločenstva pre rodovú rovnosť
- Európsky dohovor o ľudských právach (článok 14 – Zákaz diskriminácie); Charta základných práv Európskej únie (Hlava III)
- Zrevidovaná sociálna charta Rady Európy (články 4.3, 7, 8, 11, 15, 16, 17, 20 a 27)
- Európsky dohovor o ľudských právach (článok 14 – Zákaz diskriminácie); Charta základných práv Európskej únie (Hlava III)
- Dohovor Rady Európy o odovzdávaní odsúdených osôb a dodatkový protokol k tomuto dohovoru
- Dohovor Rady Európy o počítačovej kriminalite a dodatkový protokol k tomuto dohovoru
- Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi
- Dohovor Rady Európy o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zaistení a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti a o financovaní terorizmu

PRÍLOHA II:

Hlavné referenčné dokumenty *acquis communautaire* v rámci vnútorného trhu EÚ

Finančné služby

Kľúčovou smernicou v **bankovom sektore** je smernica o „kapitálovej primeranosti“, ktorá pozostáva z týchto dvoch smerníc:

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (prepracované znenie);

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/49/ES zo 14. júna 2006 o kapitálovej primeranosti investičných spoločností a úverových inštitúcií (prepracované znenie).

Ďalšie dôležité smernice v tejto oblasti sú:

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/46/ES z 18. septembra 2000 o začatí a vykonávaní činností a dohľade nad obozretným podnikaním inštitúcií elektronického peňažníctva;

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/87/ES zo 16. decembra 2002 o doplnkovom dohľade nad úverovými inštitúciami, poisťovňami a investičnými spoločnosťami vo finančnom konglomeráte;

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 94/19/ES z 30. mája 1994 o systémoch ochrany vkladov.

Kľúčové smernice pre Maroko v oblasti **poistenia** sú:

- Smernica 2009/138/ES z 25.11.2009, Ú. v. EÚ zo 17.12.2009, smernica Solventnosť II, ktorá zahŕňa väčšinu pôvodných smerníc o poistení (kodifikovaných), platná od konca roka 2012;

- V horizonte 5/6 rokov: prijať legislatívu stanovujúcu systém solventnosti a dohľadu nad poisťovňami, ktorý bude podobný ako systém Solventnosť II, a postupovať rovnako aj v prípade poistenia automobilov na základe príslušnej smernice;

- Smernica 2009/103/ES (kodifikačná smernica o poistení automobilov) zo 16.9.2009, Ú. v. EÚ z 9.10.2009.

Kľúčové smernice pre Maroko v oblasti **cenných papierov** sú:

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/6/ES z 28. januára 2003 o obchodovaní s využitím dôverných informácií a o manipulácii s trhom (zneužívanie trhu) a implementácia smerníc prijatých Komisiou;

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/71/ES zo 4. novembra 2003 o prospekte, ktorý sa zverejňuje pri verejnej ponuke cenných papierov alebo ich prijatí

na obchodovanie, a o zmene a doplnení smernice 2001/34/ES a odporúčania Komisie k tejto smernici;

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS;

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/31/ES z 5. apríla 2006, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2004/39/ES o trhoch s finančnými nástrojmi s ohľadom na určité termíny;

- Smernica Komisie 2006/73/ES z 10. augusta 2006, ktorou sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES, pokiaľ ide o finančné nástroje;

- Nariadenie Komisie (ES) č. 1287/2006 z 10. augusta 2006, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES, pokiaľ ide o povinnosti pri vedení záznamov pre investičné spoločnosti, oznamovanie transakcií, priehľadnosť trhu, prijatie finančných nástrojov na obchodovanie a vymedzené pojmy na účely tejto smernice;

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/9/ES z 3. marca 1997 o systémoch náhrad pre investorov;

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1060/2009 zo 16. septembra 2009 o ratingových agentúrach;

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 236/2012 zo 14. marca 2012 o predaji nakrátko a určitých aspektoch swapov na úverové zlyhanie.

Pokiaľ ide o **investičné fondy**, najdôležitejšími smernicami sú:

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/65/ES z 13. júla 2009 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) (Text s významom pre EHP);

- Smernica Komisie 2007/16/ES z 19. marca 2007, ktorou sa implementuje smernica Rady 85/611/EHS o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP), pokiaľ ide o objasnenie niektorých vymedzení pojmov;

- Smernica Komisie 2010/43/EÚ z 1. júla 2010, ktorou sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/65/ES, pokiaľ ide o organizačné požiadavky, konflikty záujmov, pravidlá výkonu činnosti, riadenie rizík a obsah dohody medzi depozitárom a správcovskou spoločnosťou;

- Korigendum k smernici Komisie 2010/42/EÚ z 1. júla 2010, ktorou sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/65/ES, pokiaľ ide o určité ustanovenia týkajúce sa zlúčenia fondov, štruktúr hlavný-zberný a oznamovacieho postupu;

- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 583/2010 z 1. júla 2010, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/65/ES, pokiaľ ide o kľúčové informácie pre investorov a podmienky, ktoré treba splniť pri poskytovaní kľúčových informácií pre investorov alebo prospektu na trvalom médiu inom ako papier alebo prostredníctvom webových stránok (Text s významom pre EHP);

- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 584/2010 z 1. júla 2010, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/65/ES, pokiaľ ide o formu a obsah štandardného oznámenia a osvedčenia PKIPCP, využívanie elektronickej komunikácie medzi príslušnými orgánmi na účely oznámenia, postupy pri previerkach na mieste a vyšetrovaniach a výmenu informácií medzi príslušnými orgánmi (Text s významom pre EHP);

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/61/EÚ z 8. júna 2011 o správcoch alternatívnych investičných fondov.

Kľúčovými smernicami v oblasti **infraštruktúry** sú:

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/44/ES zo 6. mája 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 98/26/ES o konečnom zúčtovaní v platobných systémoch a zúčtovacích systémoch cenných papierov;

- Smernica 2002/47/ES o dohodách o finančných zárukách, pokiaľ ide o spojené systémy a úverové pohľadávky.

Poštové služby

Kľúčové smernice pre Maroko v oblasti **poštových služieb** sú:

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 97/67/ES z 15. decembra 1997 o spoločných pravidlách rozvoja vnútorného trhu poštových služieb Spoločenstva a zlepšovaní kvality služieb zmenená smernicami 2002/39/ES a 2008/06/ES.

Duševné a priemyselné vlastníctvo

Najdôležitejšie smernice sú:

- Smernica 2004/48/ES (o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva);

- Smernica 2001/29/ES (o autorských právach a s nimi súvisiacich právach v informačnej spoločnosti);

- Smernica 2001/84/ES (o práve ďalšieho predaja);

- Smernica 2006/116/ES (o rozšírení ochrany);

- Nariadenie 1383/2003 o colných konaniach;

- Smernica 91/250/EHS nahradená smernicou 2009/24/ES o právnej ochrane počítačových programov;

- Smernica 92/100/EHS nahradená smernicou 2006/115/ES o nájomnom práve a výpožičnom práve;

- Smernica 93/83/EHS o satelitnom vysielaní a káblovej retransmisii;

- Smernica 96/9/EHS o právnej ochrane databáz.

Pokiaľ ide o **ochranné známky**:

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/95/ES z 22. októbra 2008 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známok (kodifikované znenie);

- Nariadenie Rady (ES) č. 207/2009 z 26. februára 2009 o ochrannej známke Spoločenstva (kodifikované znenie).

Pokiaľ ide o **patenty**:

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 469/2009 zo 6. mája 2009 o dodatkovom ochrannom osvedčení pre liečivá (kodifikované znenie);

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1610/96 z 23. júla 1996 o vytvorení doplnkového ochranného certifikátu pre výrobky na ochranu rastlín;

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1901/2006 z 12. decembra 2006 o liekoch na pediatrické použitie, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 1768/92, smernica 2001/20/ES, smernica 2001/83/ES a nariadenie (ES) č. 726/2004;

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/44/ES zo 6. júla 1998 o právnej ochrane biotechnologických vynálezov;

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 816/2006 zo 17. mája 2006 o udeľovaní nútených licencií na patenty týkajúce sa výroby farmaceutických výrobkov určených na vývoz do krajín s problémami v oblasti verejného zdravia.

Pokiaľ ide o **dizajny**:

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/71/ES z 13. októbra 1998 o právnej ochrane dizajnov;

- Nariadenie Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o dizajnoch Spoločenstva.

<u>PRÍLOHA III</u>: Prioritné opatrenia v rámci akčného plánu EÚ – Maroko o vykonávaní posilneného štatútu (2013 – 2017)

Oblasť	Ciele	Opatrenia zo strany Maroka	Harmonogram/Ukazovatele	*Podpora zo strany EÚ (*)*
Politický a strategický dialóg	1) Posilnenie bilaterálneho politického dialógu a intenzívnejšie konzultácie na multilaterálnych fórach	a) organizovanie stretnutí na úrovni ministrov a/alebo vysokých úradníkov na báze *ad hoc* venovaných témam spoločného záujmu;	KH	
		b) vyvíjanie spoločných iniciatív, zavádzanie neformálnych konzultačných mechanizmov na fórach Spojených národov, najmä pokiaľ ide o boj proti hrozbám medzinárodnej bezpečnosti, ľudské práva a regionálne otázky.	KH	
	2) Upevnenie spolupráce v oblasti prevencie konfliktov, riadenia kríz, nešírenia zbraní hromadného ničenia, kontroly vývozu zbraní a položiek s dvojakým použitím, civilnej obrany a prevencie chemických, biologických, rádiologických a nukleárnych rizík	a) uzavretie rámcovej dohody o účasti Maroka na operáciách EÚ (civilných a vojenských) v oblasti riadenia kríz;	KH	
		b) uzavretie operatívnych dojednaní medzi marockými orgánmi a orgánmi Európskej komisie o spolupráci s monitorovacím a informačným centrom;	KH	
		c) zavedenie účinného vnútroštátneho systému kontroly vývozu zbraní a položiek s dvojakým použitím.	SH Aktívna účasť na rokovaniach o Zmluve o obchode so zbraňami.	

(*) Tento stĺpec obsahuje aktuálne poskytovanú alebo pripravovanú podporu/prípadne plánovanú podporu. Okrem toho účasť Maroka na programoch a v agentúrach Spoločenstva takisto predstavuje prioritné opatrenie.

Oblasť	Ciele	Opatrenia zo strany Maroka	Harmonogram/Ukazovatele	*Podpora zo strany EÚ (*)*
Právny štát, demokracia a správa vecí verejných	3) Konsolidovanie inštancií zaručujúcich demokraciu a právny štát	a) konsolidovanie úlohy a akcieschopnosti parlamentu, vlády a politických strán, Národnej rady pre ľudské práva (CNDH) a ombudsmana;	SH Posilnené kapacity príslušných inštancií;	*Program na podporu CNDH a Medziministerskej delegácie pre ľudské práva a na posilnenie kapacít týchto dvoch inštitúcií (SPRING);.* *Podpora generálneho sekretariátu vlády (program P3A III);* *Podpora parlamentu (program P3A III a program „Úspešne posilniť štatút“).*
		b) prijatie náležitých legislatívnych noriem;	SH Posilnené kapacity z hľadiska kvality a ústavného súladu zákonov a právnych predpisov; Posilnené administratívne kapacity Parlamentu; Zriadenie ústavného súdu*;*	
		c) posilnenie spolupráce s Radou Európy;	SH Postupné pristúpenie k príslušným dohovorom uvedeným v oddiele 2.8 akčného plánu; Vykonávanie štatútu „partnera pre demokraciu“.	*Program „Úspešne posilniť štatút“ a program „Posilniť demokratickú reformu v krajinách južného susedstva“.*
		d) modernizácia verejnej správy, a najmä zaručenie rovného prístupu k verejným službám, rovnomerného pokrytia územia a kontinuity v poskytovaní služieb, ako aj zlepšenie kvality poskytovaných služieb;	SH Vykonávanie charty verejných služieb a charty decentralizácie; Zjednodušenie administratívnych	*Program HAKAMA.*

			postupov; Využívanie elektronickej verejnej správy.	
		e) prijatie ústavného zákona o financiách;	KH	

Oblasť	Ciele	Opatrenia zo strany Maroka	Harmonogram/Ukazovatele	*Podpora zo strany EÚ (*)*
Právny štát, demokracia a správa vecí verejných		f) zavedenie postupu pokročilej regionalizácie.	SH Prijatie a vykonávanie ústavného zákona, ktorým sa stanovujú podmienky, možnosti solidárnosti medzi územnými samosprávami a ich právomoci, ako aj pravidlá ich fungovania; Prijatie a vykonávanie ústavného zákona, ktorým sa stanovuje rámec a pravidlá fungovania územných samospráv.	
	4) Zabezpečenie nezávislosti a zlepšenie účinnosti súdnictva	a) prijatie stratégie pre reformu sektora súdnictva;	KH	*Potenciálny program na podporu reformy sektora súdnictva; Budovanie kapacít ;* *Program „Posilniť demokratickú reformu v krajinách južného susedstva“.*
		b) posilnenie nezávislosti súdov;	SH Zriadenie Najvyššej súdnej rady.	
		c) prijatie náležitých legislatívnych noriem;	SH Prijatie nového trestného zákonníka; Dodržiavanie harmonogramu a priorít stanovených v rámci stratégie pre reformu sektora.	

		d) modernizácia súdnictva najmä prostredníctvom zjednodušenia a zlepšenia súdnych konaní; e) prehlbovanie odbornej prípravy sudcov a iných profesií v súdnictve.	SH Skrátenie dĺžky konaní; Zlepšenie prístupu k spravodlivosti; Rozvoj alternatívnych spôsobov urovnávania sporov.	

Oblasť	Ciele	Opatrenia zo strany Maroka	Harmonogram/Ukazovatele	*Podpora zo strany EÚ (*)*
Právny štát, demokracia a správa vecí verejných	5) Konsolidovanie úlohy občianskej spoločnosti	a) posilnenie konzultačných orgánov s cieľom podporiť zapojenie občianskej spoločnosti do prípravy, vykonávania a hodnotenia verejných politík;	SH Vplyv konzultačného postupu v rámci spolupráce medzi príslušnými marockými departmentmi a združeniami.	*Posilnenie kapacít organizácií občianskej spoločnosti prostredníctvom tematických programov IEDDH, ANE & AL, Migration & Asile, ako aj prostredníctvom bilaterálnych programov.*
		b) posilnenie manažérskych a organizačných kapacít marockých združení na účely interakcie s vnútroštátnymi a medzinárodnými verejnými orgánmi.	SH Uzavretie partnerstiev.	*Projekt na podporu dynamiky integrovaného vidieckeho rozvoja vo vidieckych oblastiach severu (DRIN), programy „Podpora propagácie spravodlivosti a rodovej rovnosti“ a „Podpora politiky lesného hospodárstva“ a podpora občianskej spoločnosti prostredníctvom nástroja pre občiansku spoločnosť.*
	6) Konsolidovanie ochrany práv žien a maloletých	a) vykonávanie Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien a opčného protokolu k tejto dohode (CEDEF);	KH	*Program na podporu propagácie spravodlivosti a rodovej rovnosti; Posilňovanie kapacít; Podpora občianskej spoločnosti prostredníctvom nástroja pre občiansku spoločnosť; Program „Úspešne posilniť štatút“.*
		b) zriadenie Úradu pre rovnomerné rodové zastúpenie a boj proti všetkým formám diskriminácie;	KH	
		c) dokončenie legislatívneho rámca v oblasti boja proti násiliu voči ženám vrátane násilia	KH Prijatie zákona proti násiliu voči	

		medzi manželmi;	ženám.	
		d) zavedenie mechanizmov na ochranu a podporu práv žien, detí a zdravotne postihnutých osôb.	SH Pokrok dosiahnutý v súlade s vládnym plánom pre rovnosť; Reforma trestného zákonníka; Prijatie a vykonávanie zákona o podmienkach zamestnávania a práce pracovníkov v domácnosti; Zriadenie poradného výboru pre rodinu a deti.	

Oblasť	**Ciele**	**Opatrenia zo strany Maroka**	**Harmonogram/Ukazovatele**	***Podpora zo strany EÚ (*)***
Právny štát, demokracia a správa vecí verejných		e) posilnenie mechanizmov kontroly účinného uplatňovania zákonníka práce zakazujúceho prácu detí, ktoré majú menej ako 15 rokov.	SH Správy pripravované Medzinárodnou organizáciou práce (MOP)	
	7) Konsolidovanie práva združovať sa, práva na slobodu prejavu a práva na zhromažďovanie	a) prijatie a vykonávanie nového tlačového zákona upravujúceho tlačové a internetové médiá a obsahujúceho organizáciu deontologických aspektov profesie;	KH Inkluzívny postup konzultácie so všetkými príslušnými partnermi v rámci prípravy nového tlačového zákona; Zriadenie Národnej tlačovej rady;	

			Súlad s medzinárodnými normami.	
		b) pokračovanie v reformách zameraných na pluralitu médií a ich nezávislosť;	SH Pokračovanie v liberalizácii trhu v oblasti audiovizuálnych médií; Posilnenie nezávislosti Vysokého úradu pre audiovizuálnu komunikáciu.	
		c) účinné uplatňovanie právnych predpisov o práve združovať sa a zmena zákona o manifestáciách na verejných priestranstvách.	KH Okamžité vydanie potvrdení o zriadení združenia; Súlad s ustanoveniami Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, a najmä s článkom 21.	

Oblasť	Ciele	Opatrenia zo strany Maroka	Harmonogram/Ukazovatele	*Podpora zo strany EÚ (*)*
Právny štát, demokracia a správa vecí verejných		d) pokračovanie rokovaní so sociálnymi partnermi s cieľom dokončiť ústavný zákon, ktorým sa stanovujú podmienky a spôsoby uplatňovania práva na štrajk, v súlade s výsledkami rokovaní so sociálnymi partnermi.	SH Rokovanie so sociálnymi partnermi. Súlad právneho rámca a postupov so zásadami nariadenými kontrolnými orgánmi MOP.	
	8) Zlepšenie boja proti korupcii	a) Uplatňovanie zákona o ochrane obetí korupcie a informátorov, ktorí oznámia korupciu, v inštitúciách;	KH	*Podpora Národného orgánu pre integritu a boj proti korupcii (technická pomoc v rámci programu P3A III) a posilnenie kapacít.*
		b) zavedenie a posilnenie úlohy, nezávislosti a kapacity Národného orgánu pre bezúhonnosť a boj proti korupcii;	KH Prijatie a vykonávanie ústavného zákona zriaďujúceho Národný orgán pre bezúhonnosť a boj proti korupcii; Výročná správa ICPC.	
		c) vykonávanie akčných plánov a prijatie vnútroštátnej stratégie na predchádzanie korupcii a boj proti korupcii.	SH Ukazovatele Transparency International a iných náležitých vnútroštátnych a medzinárodných zdrojov.	*Program „Posilniť demokratickú reformu v krajinách južného susedstva“*; *Program P3AIII Sigma.*
Mobilita,	9) Zlepšenie riadenia	Uzavretie partnerstva v oblasti mobility,	KH	*V prílohe k partnerstvu v oblasti*

migrácia a bezpečnosť	hraníc, readmisie, mobility osôb a migračnej politiky, medzinárodnej ochrany a azylu	ktoré pozostáva z viacerých častí:		*mobility sa vymedzia podporné akcie zo strany EÚ a jej členských štátov, ktoré budú okrem iného zahŕňať:*
		a) legálna migrácia: zmiernenie podmienok udeľovania víz, a to aj v rámci vízového kódexu EÚ;		*podporu reforiem, posilnenie kapacít, podporu občianskej spoločnosti, odbornú prípravu, výmenu skúseností a*
		b) legálna migrácia: boj proti nelegálnemu prisťahovalectvu/riadenie hraníc/readmisná dohoda;		

Oblasť	Ciele	Opatrenia zo strany Maroka	Harmonogram/Ukazovatele	*Podpora zo strany EÚ (*)*
		c) vzťah medzi migráciou a rozvojom;		*odborných poznatkov, kampane na zvyšovanie povedomia, tematický program „Migrácia a azyl“ a spoluprácu s príslušnými agentúrami EÚ;* *Podpora rozvoja zón so silným vysťahovalectvom (projekt DRIN v regióne RIF).*
		d) podporovanie medzinárodnej ochrany a posilňovanie azylovej politiky.		
Hospodárska a sociálna reforma	10) Pokračovanie štrukturálnych reforiem hospodárstva a financií	a) zavedenie riadiacej schémy pre integrované priemyselné platformy a komerčné zóny;	SH Dokončenie vykonávania národného paktu pre rozvoj priemyslu v ťažiskových sektoroch hospodárstva (najmä v automobilovom, leteckom, elektronickom, offshoringovom, textilnom a kožiarskom a agropotravinárskom sektore) a stratégie Rawaj pre obchod a distribúciu.	*Program Hakama a SPRING (podpora reforiem a posilnenie kapacít).*
		b) pokračovanie vykonávania opatrení zameraných na zvýšenie produktivity a odbornú prípravu pracovnej sily v ťažiskových sektoroch hospodárstva;		
		c) Zlepšenie podnikateľského prostredia, podpora podnikania, MSP a mikropodnikov, a pokračovanie vykonávania Euro-	SH Ukazovatele dodržiavania Euro-stredozemskej charty pre	

		stredozemskej charty pre podnikanie;	podnikanie; Vykonávanie akčného plánu Národného výboru pre podnikateľské prostredie (CNEA); Zriadenie Monitorovacieho strediska pre MSP; Prijatie stratégie pre mikropodniky; Reforma právnych predpisov a administratívne zjednodušenie; „Small Business Act“ pre MSP.	

Oblasť	**Ciele**	**Opatrenia zo strany Maroka**	**Harmonogram/Ukazovatele**	***Podpora zo strany EÚ (*)***
Hospodárska a sociálna reforma		d) Pokračovanie reformy fiškálnej politiky a riadenia verejných financií.	SH Zlepšenie transparentnosti a účinnosti fiškálnej správy; Zjednodušenie fiškálneho systému (vrátane DPH); Vykonávanie ústavného zákona o financiách;	
	11) Rozvoj integrovanej stratégie zamestnanosti a podpora sociálnej politiky a verejného zdravia	a) rozvoj politiky zamestnanosti, zamestnateľnosti a dôstojnej práce s prihliadnutím na usmernenia európskej stratégie zamestnanosti a akčný rámec vymedzený konferenciou ministrov Euro-Med o zamestnanosti v Marrákeši v novembri 2008;	KH	*Program „Úspešne posilniť štatút“ a SPRING (podpora reforiem a posilnenie kapacít).*
		b) prijatie a uplatňovanie odškodnenia v	KH	

		prípade straty zamestnania;		
		c) rozšírenie povinného zdravotného poistenia a systému zdravotnej pomoci (RAMED);	KH	*Program „základné zdravotné poistenie“: Program na podporu sektora zdravotníctva.*
		d) zlepšenie úrovne verejného zdravia, najmä prostredníctvom inštitucionálneho posilnenia;	SH Vykonávanie vnútroštátnej stratégie Maroka „Vízia zdravie 2020“; Postupné zosúladenie s príslušnými normami WTO a/alebo EÚ	
		e) reforma systému verejných subvencií („Fond náhrad“);	KH Nahradenie režimu všeobecných subvencií režimom dotovania cien energií a určitých potravín zacieleným na obyvateľstvo s nízkym príjmom.	*Program „základné zdravotné poistenie“:* *Program „Podpora propagácie spravodlivosti a rodovej rovnosti“.*

Oblasť	Ciele	Opatrenia zo strany Maroka	Harmonogram/Ukazovatele	*Podpora zo strany EÚ (*)*
Hospodárska a sociálna reforma		f) boj proti chudobe a sociálnym rozdielom.	SH Posilnenie boja proti chudobe vo vidieckej oblasti; Rozšírenie základného zdravotného poistenia; Zlepšenie účinnosti projektov INDH.	*Program INDH II, Podpora politiky zdravia na vidieku (SPRING); Program boja proti negramotnosti.* *(SPRING)* *Projekt na podporu dynamiky integrovaného vidieckeho rozvoja vo vidieckych oblastiach severu (DRIN).*
Obchod, trh a regulačná reforma	12) Aproximácia s *acquis* EÚ	a) legislatívna a regulačná aproximácia v prvých schválených prioritných sektoroch: 1) finančné služby (poistenia), 2) verejné trhy a 3) normy a technická regulácia (kvalita a bezpečnosť) *[v poslednom prípade : pozri opatrenie 13) a)]*;	KH	*Program „Úspešne posilniť štatút“ a inštitucionálna družba (twinning) s ministerstvom priemyslu.*
		b) prijatie vnútroštátneho programu zbližovania v oblasti regulácie, v ktorom sa vytyčujú ďalšie prioritné sektory;	Do roku 2015 (2 roky po prijatí AP).	
		c) prijatie náležitých legislatívnych a regulačných reforiem v súlade s vnútroštátnym programom zbližovania.	SH Dodržiavanie harmonogramu a priorít stanovených vo vnútroštátnom programe zbližovania po jeho vyhotovení;	

	13) Prehlbovanie obchodných vzťahov	Vykonávanie hospodárskej integrácie prostredníctvom: a) uľahčenia prístupu na trh s priemyselnými produktmi prostredníctvom harmonizácie marockých právnych predpisov s právnymi predpismi EÚ a zvýšenia úrovne kvalitných infraštruktúr v prioritných sektoroch;	 KH Podpis dohôd o posudzovaní zhody a uznávaní priemyselných výrobkov (elektrických výrobkov a hračiek). SH Podpis dohôd o posudzovaní zhody a uznávaní priemyselných výrobkov (stavebných materiálov, plynových spotrebičov a strojov).	*Komunikačné opatrenia*

Oblasť	Ciele	Opatrenia zo strany Maroka	Harmonogram/Ukazovatele	*Podpora zo strany EÚ (*)*
Obchod, trh a regulačná reforma		b) upevnenie spolupráce v rámci nástrojov na ochranu obchodu a v oblasti rozhodcovského konania;	KH Rozvoj expertízy v oblasti ochrany obchodu a rozhodcovského konania;	
		c) pokračovanie rokovaní o dohode v oblasti liberalizácie obchodu so službami a práva na usadenie s perspektívou otvorenia rokovaní o ALECA;	KH	
		d) začatie rokovaní o prehĺbenej a komplexnej dohode o voľnom obchode.	KH Výsledky rámcovania.	
	14) Pokrok v ďalších oblastiach súvisiacich s obchodom	a) duševné a priemyselné vlastníctvo: postupná aproximácia s úrovňou ochrany v EÚ a posilňovanie administratívnych a súdnych kapacít;	KH Aproximácia marockých právnych predpisov s právnymi predpismi EÚ; Vykonávanie účinných odrádzajúcich represívnych opatrení (súdy, colné orgány); Hodnotenie vplyvu falšovania a pirátstva na domácu tvorbu a inováciu; Zlepšovanie systému patentov.	*Inštitucionálne družby OMPIC.*

		b) zvyšovanie úrovne v oblasti sanitárnych a fytosanitárnych noriem a posilňovanie kapacity Národného úradu pre bezpečnosť potravín (ONSSA), najmä v oblasti homologizácie pesticídov, hnojív a rastových médií;	SH Prijatie a vykonávanie vykonávacích dokumentov k zákonu č. 28-07 o sanitárnej bezpečnosti potravín, ako aj návrhov dokumentov v oblasti zdravia zvierat vypracovaných a schválených v rámci družobného projektu financovaného EÚ v rokoch 2007 – 2009;	*Program „Úspešne posilniť štatút“.*

Oblasť	Ciele	Opatrenia zo strany Maroka	Harmonogram/Ukazovatele	*Podpora zo strany EÚ (*)*
Obchod, trh a regulačná reforma			Modernizovanie laboratórií s cieľom ich akreditácie; Zavedenie systému regionalizácie v oblasti zdravia zvierat.	
		c) zlepšenie úrovne ochrany spotrebiteľov.	SH Pokračovanie v aproximácii zákonov; Posilnenie administratívnych kapacít najvyššieho úradu pre spotrebu; Zriadenie marockého strediska pre spotrebu.	
	15) Modernizácia a posilnenie kapacít sektorov poľnohospodárstva a rybárstva.	a) podpora kvalitnej výroby;	SH Uzavretie dohody o ochrane zemepisných označení.	
		b) Rozvoj solidárneho poľnohospodárstva (Pilier II Plánu pre zelené Maroko), najmä drobného poľnohospodárstva v zraniteľných regiónoch a regiónoch s ťažkosťami a rozvoj vidieka;	SH Výroba kvalitných a tradičných výrobkov vrátane ekologickej výroby; Dynamizácia odvetví prijímajúcich pomoc v cielených zónach;	*Programy na podporu Plánu pre zelené Maroko, pilier 2;* *Iniciatíva ENPARD ;* *Podpora stratégie Rady pre poľnohospodárstvo (SPRING);*

			Pilotné programy ENPARD.	
		c) zvýšenie úrovne strategického dohľadu nad výrobkami a trhmi;	SH	
		d) vykonávať rámec pre správu rybárstva, najmä pokiaľ ide o modernizáciu povolania obchodníka s morskými rybami (v súlade so stratégiou Halieutis a európskou politikou pre rybárstvo v oblasti ochrany a trvalo udržateľného využívania rybolovných zdrojov).	SH Štruktúrovanie a dynamizácia vnútorného trhu s produktmi rybárstva; Zlepšenie valorizácie produktov rybárstva a podmienok ich uvádzania na trh.	*Program „Úspešne posilniť štatút“.*

Oblasť	Ciele	Opatrenia zo strany Maroka	Harmonogram/Ukazovatele	*Podpora zo strany EÚ (*)*
Infraštruktúry	16) Zlepšenie efektívnosti dopravy.	a) modernizácia riadenia leteckej dopravy a zlepšenie bezpečnosti a ochrany leteckej dopravy;	SH Vykonávanie programu rozvoja bezpečnostných vybavení, ktorý zahŕňa rozšírenie radarového pokrytia a zvýšenie výkonnosti automatického systému leteckej kontroly.	
		b) vykonávanie námornej stratégie zameranej na posilnenú námornú ochranu, bezpečnosť a dohľad.	SH Posilnenie systémov kontroly prístavným a vlajkovým štátom a pobrežným štátom.	*Program „Úspešne posilniť štatút“;* *(posilnenie kapacít a podpora reforiem) ;* *Programy SafeMed a MEDAMOS.*
	17) Posilnenie zásobovania a energetickej bezpečnosti	a) pokračovanie zbližovania v oblasti legislatívy a regulácie v celom energetickom sektore vrátane energií z obnoviteľných zdrojov a zemného plynu s cieľom vykonávania marockej energetickej stratégie založenej na cieľoch bezpečnosti zásobovania, konkurencieschopnosti a modernizácie sektora;	SH Vypracovanie a vykonávanie vízie na obdobie po roku 2020.	*Program „Úspešne posilniť štatút“.*
		b) posilnenie energetických infraštruktúr vzájomného prepojenia a integrácia energetických trhov;	SH Vytvorenie preferenčných	

			podmienok pre prístup marockých prevádzkovateľov na energetické trhy EÚ a podmienok na integráciu energetických trhov.	
		c) vytvorenie vhodných podmienok na rozvoj používania zemného plynu vrátane regulačného orgánu.	SH Dosiahnuť 20 % podiel používania zemného plynu v národnej energetickej bilancii do roku 2020.	

Oblasť	Ciele	Opatrenia zo strany Maroka	Harmonogram/Ukazovatele	*Podpora zo strany EÚ (*)*
Infraštruktúry		d) rozvoj energie z obnoviteľných zdrojov vo veľkom i malom meradle; vývoz ekologickej elektriny a propagácia energetickej efektívnosti.	SH Posilnenie účinnosti stratégie pre ochranu a trvalo udržateľné riadenie lesných zdrojov; Dosiahnutie cieľa 42 % výroby elektriny z energií z obnoviteľných zdrojov do roku 2020; Plnenie cieľov stanovených v marockom solárnom pláne a marockom projekte veternej energie.	
Životné prostredie a trvalo udržateľný rozvoj	18) Zlepšenie ochrany životného prostredia, riadenia vodných zdrojov a boja proti zmene klímy.	a) rozvoj a vykonávanie vnútroštátnych programov a stratégií v oblasti životného prostredia a vodných zdrojov vrátane zavedenia vnútroštátnej stratégie pre ekologické hospodárstvo;	SH Postupná aproximácia s právnymi predpismi EÚ	*– Program na podporu politiky lesného hospodárstva;* *– Podpora zavádzania vnútroštátnej stratégie pre ekologické hospodárstvo a stratégie pre zmenu klímy; Program „Úspešne posilniť štatút“ v sektore vodného hospodárstva;* *– Podpora vykonávania národnej charty pre životné prostredie a trvalo udržateľný rozvoj:*
		b) zlepšenie účasti občianskej spoločnosti a príslušných územných samospráv, ktorých sa týkajú environmentálne opatrenia;	KH Opatrenia v oblasti odbornej prípravy s cieľom zlepšiť kompetencie environmentálnych združení; Zapojenie občianskej spoločnosti do prípravného procesu	

			strategických a programovacích dokumentov; Hodnotenie s existujúcou platformou MVO (GT-PEV).	

Oblasť	Ciele	Opatrenia zo strany Maroka	Harmonogram/Ukazovatele	*Podpora zo strany EÚ (*)*
Životné prostredie a trvalo udržateľný rozvoj		c) trvalé zapojenie do boja proti zmene klímy;	SH Vykonávanie dohôd z Cancúnu a Durbanu; Vykonávanie vnútroštátnej stratégie pre zmenu klímy a územných plánov pre boj proti globálnemu otepľovaniu;	
		d) podpora trvalo udržateľného rozvoja podnikov.	SH Zavedenie vhodných postupov riadenia a racionalizácie.	
Vzdelávanie, vysokoškolské vzdelanie a odborná príprava	19) Zlepšenie systému vzdelávania a prispôsobenie vysokoškolského vzdelávania a odbornej prípravy potrebám trhu	a) Vykonávanie stratégie boja proti negramotnosti;	KH	*Program na podporu vykonávania stratégie vzdelávania; Podpora stratégie pre gramotnosť (SPRING); INDH II; Erasmus Mundus, Tempus a nový program Erasmus pre všetkých, vytváranie družieb a podporovanie mobility v rámci programu „Úspešne posilniť štatút“.*
		b) zlepšenie prístupu, kvality a správy školského vzdelávania a vysokoškolského vzdelávania;	SH Reforma systému vysokoškolského vzdelávania a	

			zbližovanie v oblasti legislatívy a regulácie s cieľmi bolonského procesu; Posilnenie možností mobility pre študentov a univerzitných pracovníkov v rámci partnerstiev s univerzitami; Konsolidovanie systému zabezpečenia kvality (najmä zriadením agentúry pre zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania).	

Oblasť	**Ciele**	**Opatrenia zo strany Maroka**	**Harmonogram/Ukazovatele**	***Podpora zo strany EÚ (*)***
Vzdelávanie, vysokoškolské vzdelanie a odborná príprava		c) vykonávanie reformy vysokoškolského vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom lepšieho prispôsobenia sa potrebám pracovného trhu;	SH Zlepšenie odbornej prípravy pracovnej sily v ťažiskových sektoroch hospodárstva stanovených v národnom pakte pre rozvoj priemyslu (letecký, automobilový, elektronický, offshoringový, agropotravinársky, textilný sektor); Zvýšenie počtu profesorov a voľných miest pre študentov a zlepšenie kvality odbornej prípravy v týchto sektoroch.	*Program na podporu stratégie v oblasti odbornej prípravy (SPRING).*
Výskum a	20) Posilnenie kapacít	a) Vykonávanie novej digitálnej stratégie	KH	

vývoj, informačná spoločnosť	informačnej spoločnosti a výskumu a vývoja	„Digitálne Maroko 2013“ a rozvoj súčinnosti s digitálnou agendou pre Európu a európskymi politikami týkajúcimi sa informačnej spoločnosti;		
		b) Posilnenie výskumných kapacít marockých univerzít a výskumných stredísk;	SH Posilnenie siete národných tematických kontaktných miest; Zbližovanie v oblasti regulácie s európskymi normami v oblasti vedy a technológie.	

KH = Krátkodobý horizont (do konca roka 2014)

SH = Strednodobý horizont (do konca roka 2017)